

Ўроз ҲАЙДАР

КЕЧИККАН ФАСЛ

“Sharq» нашриёт-матбаа акциядорлик
Компанияси бош таҳририяти
Тошкент –2010

ВАТАН

Мени кутар ўзимдан ортиқ,
Ортиқ суяр отамдан кўра.
Кенг осмонни қилади тортиқ,
Ҳар кун турар ҳолимни сўраб.

Бир куш каби учгудай бўлсам,
Парвозимга қанот тутади.
Ё ногаҳон йўлда қоқилсам,
Кафтга олиб жим овутади.

Хув дўнгалак отам қабридир,
Ёнда онам, акамнинг қабри.
Тоғу тошлар унинг сабридир,
Қуримаган дарёлар сабри.

Айтинг менга, айтинг, шунчалик
Фарзандини кутарми она.
Юрак очилмаган ғунчадек
Тўлғонами ёниб мастона.

Кўк ёнами, кўями Олам
Курагини ерга тегизиб.
Сийнасини ҳўл этган жолам,
Умрим йўлин кўйган-ку чизиб.

Қайтмоқдаман сафардан, мана,
Қалбни титар кўкнинг ларзаси.
Турналарнинг кўчкини каби
Ерни элар қайтиш лаҳзаси.

ЮРТ

Тупроғимиз лой ё тошданми,

Саркашмизми, ё мўминқобил.
Чиройимиз сочу қошданми,
Қарар бизга бир кўзда одил.

О, кўксини титратар бир дам,
Қувонч ёки нолаларимиз.
Чунки бизлар унинг -чун мудом
Бир онанинг болаларимиз.

БАҲОР СОҒИНЧИ

Чапак чалур бағримда очун,
Кўзларимда юм-юм йиғлар қор.
Сигдиrolмай ичга қувончин
Қув сойларда ҳайқирар Баҳор.

Энтиктирар бир ширин титроқ,
Сакраб-сакраб ҳайқиргим келар.
Ўт-ўландай чирмашиб, бироқ
Оёғимга ўралур еллар.

Ҳансирайди ҳадсиз кенгликлар,
Бағрида-чи, оқ туман сузар.
Тамшанади гўдак куртаклар,
Новдаларнинг уйқусин бузар.

Кел, кучайин ташнаҳол тўйиб,
Севгилимдай суюкли диёр.
Юбормасман мен сени қўйиб,
Меникисан, йиғлама, Баҳор.

ҚАЙТИШ ЧИПТАСИ

Қуёш - мангу сайёҳ, чиптасиз, аммо
Сайёралараро кезади беқут.
Булут тўсганда ҳам чурқ этмас зинҳор,
Оқил мўйсафиддек сўзида собит.

Вақтнинг чиптаси йўқ, тинмай талпинар,
Қайсар йўловчидай ортга бурилмай.
Ана, итоатсиз талпинар миллар
Абадият тошига урилмай.

Ўжар ой пилладай титилиб юзар,
Ортга бурилишдан қилгандай ҳазар.
Уларнинг ҳаммаси, тушунинг, асли,

Унутиб қолдирган қайтиш чиптасин.

ТОНГ

Ҳандалак ҳидига қишнинг кунда
Бошқоронғи бўлган аёл сингари
Кўкда ой сузадир ялдо тунда –
Зулмат ўти билан қовушган пари.

Шир яланғоч ойнанинг чатнашидан боз
Порлар юлдузларнинг кумуш товуши.
Ҳадемай ой кундуз остонасига
Ечиб қолдиради тонгги ковушин.

ОСИЁ СЎЗИ

Ҳомид БОБОҚУЛОВга

Аттор ҳассаси-ла Сўзнинг танглайин,
Кўтарганлигининг гувоҳи ўзим.
Остонамга урар қуёш манглайин,
Тўрт томоним қибла, осмондир кўксим.

Уқдим юлдузлардан Румий каломин,
Қуёш соя излаб мангу бедордир.
Бедил ёққан шамнинг нурли саломи
Ҳикмат минорини қурган меъмордир.

Хайём тутган майнинг талх бўйидан,
Дунё шабкўр эрур, ўкинмам ҳеч ҳам.
Беруний соқолин битта мўйидан
Оврупо даҳоси яралган, болам.

Конфуций, Форобий - ҳикмат тожидан
Таралган нур ичра ғаввосдир шуур.
Ҳофиз ғазалининг куйи авжидан
Оташгоҳ ахтариб қакнус чарх урур.

Тҳакур кўзгусин жилосидан ер
Ҳамон болишидан кўтаролмас бош.
Басёдан қолган уч оёқли шеър
Унсиз шивиридан кўзғалади тош.

Тикқа кўксин тутди не-не баҳодир,
Бошимга бир чимдим тушганда ташвиш.
Ҳануз тинчлигимдан олиб хавотир,

Минг йиллар наридан боқур Алпомиш.

* * *

Ойдинкўлдан учди галалар,
Қанотлари нурда чўмилиб.
Бир сесканиб тушди далалар,
Йўллар қолди ортда термулиб.

Узоқ ётган бемор юзидай
Заҳил тортган кузак осмони.
Жавдирайди бола кўзидай
Қуёш кийиб булут - чопонин.

Кўл юзида титрайди наво,
Гулларини сочар чаловлар.
Гала учар, кўк узра гўё
Ҳилпирайди митти яловлар.

Ойдинкўл ҳам қолгандек музлаб
Тўр ташлайди, тинар садолар.
Фақат бунда чарх урар бўзлаб
Учолмасдан қолган наволар.

* * *

Кетсам дейман узоқ ёқларга,
Юрак эса заминдек жимдир.
Кўшиқ айтгум келур боғларга,
Ахир, мени кутмоқда кимдир.

Тўр тўқийди офтоб дарёда,
Лек дарёнинг тутгани кумдир.
Юрагимда товушсиз садо,
Ахир, мени кутмоқда кимдир.

Акс-садо эрур бу ҳаёт,
Қўрғонида топганим чимдир.
Гоҳ лол этур ўзгача баёт,
Ахир, мени кутмоқда кимдир.

Дийдоримга тонглар йўл қараб,
Кўз тикканим отам, синглимдир.
Вақт қушини занжирбанд айлаб,
Ахир, мени кутмоқда кимдир.

Кимдир мени кутмоқда, ахир.

СУНБУЛА ОҚШОМИ

Ой чинқирди. Ой - маъсум гўдак,
Юлдузлардан тақди кўнғироқ.
Тун оҳиста силкитди этак,
Жим тўлғонди яқину йироқ.

Учиб ўтди адашган гала,
Зил тумандай кўчди ғариб мунг.
Сомон йўли - асрлик нола,
Хаёллар лол, юрак эса гунг.

Тиниқ тортиб, чулдираб ариқ,
Ялпизларнинг ҳидидан хушҳол.
Сочиб борур куй-қўшиқларин,
Рақс тушади гиёҳлар, алҳол.

О, ойдинлик - оқ олов, қара,
Оқ илондай чирмар оламини.
Суйинибми, ойдинга қараб
Йиғлагиси келар оламини..

ОҚ СОЯ

О, оқ соя - оппоқ арғумок,
Хаёлларим сувдай сачратдинг.
Кўл юзига ташлабми увоқ,
Юлдузлардан куйлар таратдинг.

Қўшиқ бўйи келур сабодан,
Хаёл қизин қучади фалак.
Сомон йўли - ойдин наводан
Иссиқ нондай узилди юрак.

О, оқ соя - оппоқ арғумок,
Ёлларингда жаранглайди тун.
Асрий орзу - зулматни қувмоқ,
Қошки зулмат тугаса бутун.

О, оқ соя - оппоқ арғумок,
Оқ илондай ойдин сўрайсан.
Юлдузлардан ёқиб шамчироқ,
Тунни табассумга ўрайсан.

О, оқ соя - оппоқ арғумоқ.

ҚУШЛАР

Жўр бўлмай қолса бир куйга
Бир-бирининг устидан кулмас.
Марҳум этай дея парвоздан
Ҳамроҳининг патини юлмас.

Валдирамас май ичиб сархуш,
Ҳақоратлаб тепмас қутини.
Терса терар ўзиникин, лек
Ўзгаларнинг термас битини.

Одам қўрққан каби одамдан
Ёстиғини остида тиғ йўқ.
Бир-бирини қонга бўяш-чун
Саҳар туриб ўқталмас милтиқ.

Қушлар шундай беозор, лекин
Ошён этар ҳамманинг боғин.
Сўзи текин, хониши текин,
Алдов нима билмайди тағин.

Дўст келганда эшикдан ҳеч он
Эргаштириб чиқмас итини.
Минг чақирим наридан билар
Парвоз пайти ватан ҳидини.

* * *

О, узганинг кўнгил гилидан,
Сўлгин чечак - нолаларимми.
Юлқиб олдим кўзинг тилидан,
Узилмаган лолаларимни.

Қатра қондай силқиди уфқ,
Куйган фалак кулини сочди.
Лаҳзаларни поралаб бетиг,
Хуфтон олов китобин очди.

Сен оловда ўсган гулбеор,
Тушларимни ёқдингми, эвоҳ.
Баҳоримдан қувғиндир баҳор,
Ёзим қишдан этмакда огоҳ.

Кундуз шамни кўтариб жунун,
Излагандек ўз кулбасини.
Ёнимдасан, излайман нечун,
Жим тинглайман севги сасини.

Сен бепарво, ўзимдан бошқа,
Ким ҳам тинглар нолаларимни.
Қолдираман у кун қуёшга,
Узилмаган лолаларимни.

* * *

Хазон ҳиди анқир гуллардан,
Шаффоф сувдан таралар алаф.
Сўрагандим сени йўллардан,
Оч илондай қочди чортараф.

Тоғлар мункиб йиқилди, ана,
Кирпи мисол жунжикди қирлар.
Сўник офтоб кўзида таъна,
Титилади чириган нурлар.

Тутқазади ёлғизлик чекин,
Гулханида ёқмоғи тайин.
Ўзни олиб қочар ҳар неки,
Мен ўзимни излаган сайин.

БАХТИЁРЛИК

Жилмаясан ўзингча хушнуд,
Худди бугун теккандай маош.
Кўп севинма, ўзинг бардам тут,
Бахтиёрлик - ичилмаган ош.

Катта кўча ўзимники деб
Дуч келганга отаверма тош.
Баъзан пахта тегса ёрилар,
Тош текканда ёрилмаган бош.

Мулзам тортма, гапирдим - қўйдим,
Қуёш каби кўтар бошингни.
Ичгил энди, ичавер энди,
Ичилмасдан қолган ошингни.

ЎТИНЧ

Ой — кўк денгизига ташланган увок,
Насибаси эрур Мангулик тушин.
Намчил деворлардан кўчгандай шувок
Вужуд қоясидан қўзғалди кўчкин.

Осмон узилмади, титрамади ер,
Лайлак қор ёғмади бехосдан беқут.
Кенгликлар жимлигин айлади асир
Кулча илон каби чирмашган сукут.

Бунча такаббурсан, недир матлабинг,
Тоғни йиқолсанг-да жилмай, илтимос.
Маҳбус ўз озодлигин сўраган каби
Мен сендан сўрадим бир ўтинч, холос.

ФИКР

Музда ўсар илдизсиз бу гул,
Тош ичида отади палак.
Қанотига осмоқ бўлиб ғул,
Одам Ато фарзанди ҳалак.

Кесақдайин титар занжирни,
Тошдеворга унсиз дарз солар.
Овламоқчи бўлган овчини
Ўз домига итқита олар.

Қилич солманг, ўқ узманг бекор,
Чўчимайди дўқ овозидан.
Айтар сўзин айтганлигию
Хурлиги-чун мангу парвозда!

ТУН ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

Ой тангасин йўқотган кўкда,
Сўниб борар юлдузлар шами.
Тун қайғули - адашган қиздай,
Келмас унга ҳеч кимнинг раҳми.

Тентирайди тун бўйи шамол
Боғлар оша ҳаллослаб олис.
Деразага суйкалиб беҳол
Ниманидир ахтарар маъюс.

Йўқотгандир ранглар либосин,

Дилисиёҳ сойлар титрар жим.
Саф тортганча дарахтлар сассиз,
Зулмат сари бошлайди хужум.

Тун қувғинди, бесар изғийди ,
Минг асрким ухламас сира.
Кимдир ёқиб юборган уйин,
У зулматдан бошпана сўрар.

ДОВОН

Бу довонки, жудаям баланд,
Бу довондан ўтиб бўлмайди.
Чунки бизни этмайди писанд,
Ўтмоқ учун йўл ҳам бермайди.

Йўлсиз деманг, йўлсизлик курсин,
Йўлимиз бор довондан нари.
Лов-лов ёниб соғинчдан беун
Кутар бизни меърожнинг қаъри.

Довон, сурил, бир бора сийла,
Ахир, тушун, йўлсизлик-ўлим.
Кел, умрингда бир бора ўйла,
Сенинг манзилингдан бошланмас йўлим.

Бу довонким, жудаям баланд...

* * *

Дўстим, аллақачон унутгандим-ку,
Нега унутмайсиз хатомни ҳаргиз.
Наҳот, сизга шунча завқ берса айбим,
Бол ютгандай яйраб куласиз.

Инсон эгадир ўз қаҳқашонига,
Барча сайёралар бирга туташган.
Мен энди ўзимни тартибга солсам,
Тош отасиз эски хатом ортидан.

Арқонсиз доримга осилаверманг,
У сиздай дорбознинг кўрган кўпини.
Юрибсиз ҳали ҳам замин устида
Қўлдан ташлолмасдан лангар чўпини.

БИР КУН

Бир кунига берган ҳисобот
Ўз-ўзига боболаримиз.
Ҳа, бир кундан иборат ҳаёт,
Деб хулоса қилишган сўзсиз.

Бир кун ўтса йиғлашиб улар,
Асрларга отган арғамчи.
Бир лаҳзада баланд тоғ қулар,
Бир лаҳзада кўл бўлар томчи.

Фақат бир кун тушган чекига,
Иккинчи кун-сийланмаган ёт.
Бошқа кунга чиқмаган эга,
Бир кунда жам асрлик ҳаёт.

Бир кун -жиловланмаган арғумоқ,
Тизгинласанг, сеникидир у.
Учирдингми қўлингдан, бироқ,
Бўм- бўшлиқнинг бўлгинг маҳкуми.

УЧАЁТГАН НАРВОН

Бу нарвон кимники,
Ким қурган уни?
Қачон осилгандим,
Бир оёқдаман.
Елкамдан жўрттага тортмоқда Осмон,
Ўзимсиз ҳам шундоқ
Кўтарилмоқдаман.

Бирорта одам йўқ, ерга туш деган,
Менинг кўрқувимдан титрар оломон.
Наҳот, менинг дунём талош, беэга,
Наҳот, еру кўксиз озод қоламан.

Мен бугун тушундим, уқдим ҳукмни,
Парвозга шай турсин экан ҳар одам.
Учирма қилишар хоҳлаган пайти
Ўзидан бир оғиз сўрамасдан ҳам...

ШОИРАЛАРГА

Болаларим менинг - шеърларим дейсиз,
Сўз терар эмишсиз пок нигоҳидан.

Сизсиз Ишқ сағирдир, Ишқнинг куйисиз,
Томмоққа болдирсиз дилнинг оҳидан.

Шу лаҳза ўт кўяр ўзига осмон,
Мабодо нам тегса кипригингизга.
Қаршингиздан жилмай ҳар зарра посбон,
Гул бўйин тугади сиз терган сўзга.

Кўзингизда нафас олади кеча,
Кундуз қалбингиздан унар лолалар.
Шеър дарди қийнаса, шеър бўлиб кучар,
Сизга кулиб қараб турган болалар.

ХУРЖУН

Елкасига ташлаб хуржунни отам
Бозордан қайтарди бозорлик олиб.
Дўпписин отарди осмонга акам,
Укам қийқирарди хуштагин чалиб.

Кимга хўрозқанду кимга ўйинчоқ,
Бир -бир улашарди ҳаммамизга сўнг.
Чув-чувга тўларди ҳовлимиз шу чок,
Дарахт барг ёзарди қайтадан шу кун.

Мўралаб қарарди девордан куёш
Шабнамда чайинган қиздек уятчан.
О, у шаффоф кунлар бамисли кўз ёш,
Қайга тўкилганин ҳануз билмайман.

Ота, сиз кетдингиз, хуржун-чи, бир туш,
Дунё хуржунидан айрилган гўё.
Хуржунимиз йўқдир, елкалар бўм-бўш.
Хуржун кўтармаклик наҳотки, уят.

Мана, йўлдадирман, хуржунсиз яна,
Ҳамон излаяпман гўёки ўзни.
Қай йўлга тушириб қолдирдик экан
Елкангиздан олган хуржунингизни.

* * *

Сизга давра тўри, бизга-чи, пойгак,
Ноз- неъматга тўлсин дастурхонингиз.
Кўзи очиқ кўрмиз, тақиб кўзойнак
Таомга қарасак, тўқдир қорнимиз.

От минмоқ, албатга, сизга ярашар,
Биз пиёдаларни ер кўтарса, бас.
Сизга салом берсин бутун бир шаҳар,
Нишондай кўзимиз ўйнатсин ҳавас.

Биз кўприк бўлармиз жарлик учраса,
Опичлаб ўтармиз, асло сой кечманг.
Жойнамоз устига ўтинг, мумкин, ҳа,
Фақат сизга мумкин, этикни ечманг.

Истанг, сиз бир халқсиз, ақлга кўз ҳам,
Ахир, туғилгансиз худо имидан.
Ҳаммага аёнсиз, исмингиз билмам,
Исмингизни сўрай кимнинг кимидан?!

СУҲБАТ

- Эҳ, ҳали ҳам, эй нодон Сизиф,
Юрибсанми юмалатиб тош.
- Уч минг йилки, шу азобдаман,
Оний вақт йўқ кўтармакка бош.

Бу галгиси тош эмас Ердир,
Ўра ичра ётибди ғариб.
Кенг дунёни кўрсин, чўққиға
Кўймоқчиман озод кўтариб.

* * *

Юрагим гўдакдай қийқирмоқ истар,
Сизнинг ёнингизга келсам, негадир.
Гўё эриб кетар минг йиллик музлар,
Тоғлар ҳам бир паҳса ерга чўқади.

Атай кўрмаганга оласиз, аммо
Бирдан хазон ҳидин уфурар гулим.
Ёзнинг чилласида музлайди ҳаво,
Мағлуб шоҳаншоҳдек бўш қолар қўлим.

Ҳайкал ҳам ясайсиз мендан бир зумда,
Меҳрингиз ийийди кўриб холимни.
Бехосдан тош каби чинқириб шунда,
Ўзим бузажакман ўз ҳайкалимни.

КЎЗГУ

Яширинган неки аёндир,
Лек сўзлашдан маҳрум этилган.
Ранглар бунда бир имтихондир,
Лавҳи узра тарҳи битилган.

Олтин нурлар жаранги тинган,
Қуёш гунгдир,
Кесилган боши.
Чўккида қор ёнғини сўнган,
Чолдек мудрар қоялар тоши.

Ў, осмоннинг нафаси қайтган,
Шивирлашга топмайин қудрат.
Кимдир уйга ўт қўйган каби
Лов-лов ёнаётир Сукунат.

* * *

Ҳеч ким мени қистовга олмас,
Қадамимни ўлчамас ҳеч ким.
Бир ит каби қувиб-да, солмас,
Лаънатламас ортимдан номим.

Лой тептирмас милтиқ ўқталиб,
Ортмас бир бор елкамга юкин.
Оёқда ғул, қўлда кишан йўқ,
Дастурхоним неъмаг-ла тўкин.

Лойқалатмас сувимни ҳеч ким,
Йўлим шудгор этмайди биров.
Жарга учсам, қўлимдан тортиб
Олиб чиқар тепага бирров.

Нега шундай ҳур-эркин пайти
Юрак бир зум топмайди тўзим.
Баниодам масхара этган
Қулбаччадек тутаман ўзим.

Чорлар унсиз нотаниш имо,
Билмам, недир этар маҳлиё.
Мендан бошқа неки нарса бор
Ташқарида қолгандек гўё.

* * *

Бугунимдан хафа эмасман,
Эртамдан ҳам бўлмайман хафа.
Иддао-ла бир сўз демасман,
Қувонайин мен ҳам бир даъфа.

Силкитмасман замин этагин,
Менсиз кимлар силкитмади, оҳ.
Меникидир ҳамманинг бахти,
Қучгум келур ҳаммани ногоҳ.

Учгум келур, қанотларим нур,
Юрак бу кун куёшдай енгил.
Зарра-зарра сочилай, майли,
Заррада бор мангуликка йўл.

Кўзи очик учмоқлик нечун,
Қара, дунё қилмоқда ҳасад.
Кўр дунёни кўрмаслик учун,
Кўзим боғлаб учамаман фақат.

* * *

Шеърларингиз номи йўқ дейсан, ўғлим,
Номаълум аскарга, майлига, йўйай.
Демак, шеър ёзмабман бирорта, тўғри,
Туғилмаган шеърга қандай ном қўйай.

* * *

Ўзимни ўйламай қўйганман, етар,
Ўзгалар ўйласин, қизиқса шояд.
Ҳар гапга танбуринг чертаверсанг гар,
Мақоминг беошён қолгуси, албат.

Нима деб гапирсам гапирибман-да,
Ярим аср қудуқ тубида туриб.
Мозий - томошабинсиз томошагоҳ ва
Ранжидим ўзимни уловсиз кўриб.

Чикмадим сен қурган чорпояга ҳеч,
Бирор буюмингни яширдимми, айт.
Фалак тугунини кўз ўнгимда еч,
Дўзахни беҳишт деб тўқирмидим байт.

Менга осон тутма, сенсиз ҳам борман,

Қудуқнинг тубида қолсаям товшим.
Токай бу даргоҳдан кулиб беозор,
Ишинг тўғрилашдир ўзгалар кавшин.

* * *

Ким буздийкин дунёнинг томин,
Кимга аччиқ қилмоқда Фалак.
Очдимикин фолбин ромини,
Қаҳрин кўзғар ё бирор малак.

Ағдариб-да, битин термоқчи,
Ё осмоннинг авра-астарин.
Кимнинг овозини йиртмоқчи,
Кермоқчими ернинг дастагин.

Нахот, энди қалди роқ билан,
Ҳафсалани пир қилиш мумкин.
Бир кургина ёқмайин гулхан,
Қалбни қандай иситиш мумкин.

Фалак ғажиб тошини, нахот,
Қўрқитмоқдан бошқа иши йўқ.
Эрк молига келмаган қаҳат,
Шовқин гапга асло хушим йўқ.

ТАВАЛЛО

Ҳамма алдаса ҳам, бир Сиз алдаманг,
Йўлини йўқотган ёлғиз менманми?
Менда нима айб, ўзгалар, аттанг,
Қумлоқда судраса сузмас кемамни.

Мана, денгиз дейсиз, томчи ёш тўкиб,
Ювмоқ-чун шайланиб оёғингизни.
Олисга ундайсиз ранжиб, гўёки
Ўчирган мендирман маёғингизни.

Ҳар бало бўлдим мен алданавериб,
Ишим юришади ёлғонласам, бас.
Фақат Сиз алдаманг, ризқимни териб,
Сиздан нафас олай, ҳаводан эмас.

* * *

Жиним ёқтиради хаёл суришни,
Хаёл - юпатгувчи ҳийлагар кампир.
Хушлар, қалб қилидан арқоқ ўришни,
Унда макон йўқдир, бир тоши камдир.

Хаёл - унсиз қичқираётган бир куш,
Биз каби ҳеч қачон сурмайди насл.
Баҳор эпкинидан туғилган ё туш,
Ё ёзи, қишидан айрилган фасл.

Хаёл хиёнатни билмайди тағин,
Чунки уни сотиб олиб бўлмайди.
Ахир, ҳамма билар гуноҳсизлигин,
Дорга осиб бўлмас, ўлим билмайди.

КЕКСА БОТИРНИНГ КЕНЖА БОТИРГА ДЕГАНИ

Тентираб юрмадим ўзга элларда,
Ёғийлар қўлидан тиланмадим ризқ.
Сарсон кездим бийдай дашту чўлларда,
Қорним оч бўлса-да, кўнглим бўлди тўқ.
Заифам ўлдириб, болам қул қилиб,
Номусимни дорга тортган чоғда ҳам
Тоғу тош қалтираб ялинса-да, хўб,
Қаддимни букмадим, қўллади эгам.
Мени масхаралаб элим ғалчаси,
Юзимга отсаям эшак тезагин.
Тўн эмас, эгнимга йиртиқ шолчасин
Ёпсаям рафиқим, тил ютдим тағин.
Итнинг ялоғига сув тутиб сулув,
Зулфини ўйнатиб пичинг отса ҳам.
Шармисорлик ичра қизармайин дув,
Совуқ нигоҳига тик боқдим хуррам.
Жиловдор бўлсаям айғиримга қул,
Ичим замин каби силкинса-да, бас.
Ёш-яланг бўйнимга осганида ғул,
Мени азоблардан қутқазди ҳавас.
Тутқун этишганда, мазахомуз хон
Этигинг еч деди, ечмадим этик.
Ярамда қурт ўйнаб, оққанида қон,
Бир боғламли матоҳ сўрамадим лек.
Кўксига тиғ ур, деди тутқун дўстимни,
Ўлганларни яна ўлдирмоқ нечун,
Тиғни олиб санчдим душман кўксига,
Манглайимга босди оловли муҳрин.
Этин бурда-бурда қилишсин дея,
Итлар галасига қўшишди охир.

Кўрқоқлик кўрқоққа сўнгсиз фожеа,
Мард турсам итлар ҳам қочди, негадир!
Ишқсиз яшаш қасга солгай хавотир,
ўолиблик отимга Ишқ бўлди посбон.
Буни айтди сенга кекса бир ботир,
Қалбида ишқ борлар сўзломас ёлғон.

* * *

Менинг мазҳабим не, тахтим не маъво,
Қаъбам қаёндадур, манзилим қаён.
Жамшид жоми синган, олам бенаво,
Муридлик кулоҳин киймиш оломон.

Гарчи кўзим очик зулматда дунё,
Шам йўқ, ўзин урар ҳар ён парвона .
Маъшукда ҳусн йўқ, ошиқда ҳаё,
Майхўрлар май сўраб, боқар мастона.

Бунчалар бадбўйдир тонгнинг нафаси,
Қорайган дарахтлар -ажалнинг туғи.
Тоғлар кўз-кўз қилур судраб жандасин,
Фалак қамалдадир, чил-чил ой тиғи.

Кўкдин мужда кутар завқсиз ул солиқ,
Хизр умри камдир кутмакка, афсус.
ўам кулбасин бузиб дод солмиш холиқ,
«Олам чархи тинган, бу не танаффус?».

Кутганим келмайдир, кутганим надир,
Қарвон қаён кетган, билмайдир сарбон.
Яшамак аслида фолга ўхшайдир,
Гар бунда том йўғ-у, қўйилган нарвон!

* * *

Парчинланган кўзгу ичра боқаман,
Минг битта қуёшнинг сояси -кўзим.
Шаффоф дарёнгизда тоқай оқаман,
Оппоқ доғлар эмиш босган ҳар изим.

Қаранг, ғурбат ичра ғариб шодмондир,
Шафқат майин тутар рафику рақиб.
Мезбон меҳмондиру, меҳмон мезбондир,
На ёғду, на соя айлайди таъкиб.

Кушларни ҳайдадим кеча боғимдан,
Кетинг, дедим, кетинг отмасимдан тош.
Сизлардан-да, очман, куйманг доғимда,
Беморнинг қўлидан тиланяпман ош.

О, очман меҳрга, севгига очман,
Очлик ёрлиғидан эрур рағбатим.
Ахир, бору йўғи бир тола сочман,
Оғирлик қилармиш ерга жасадим.

Дунё - кул бозори, кулга кулдир кул,
Бир сенинг кулинг йўқ, бозоринг касод.
Кузғундек чўқийди бағримни нукул,
Қонсираб, жон сўраб фикс ила фасод.

Кўнгил мусофирдир, муҳожир ўзим,
Зиёрат этмоққа мозорим йўқдир.
Ичимни ит тирнар, Оллоҳ бер тўзим,
Итимни сотмоққа бозорим йўқдир.

Қайдасан, Раҳм - Раббим, қалб меърож истар,
Ўтмаган кунимга тутдим кўп мотам...
Кел, энди баландроқ бошингни кўтар,
Парчин кўзгу ичра ётган, эй одам.

* * *

Кабутарлар кишанларни узган куни,
Ҳалинчакка Ерни солиб тебратасиз.
Чимматини ёқолмаган ҳар бир тунни,
Юлдузларнинг гулханида уйғотасиз.

Йўргак кўрмай ўтган мажруҳ бу дунёни,
Кўшиқларнинг йўргагига йўргаклайсиз.
Алиштириб асрим йиртиқ чопонини,
Белларига белбоғ боғлаб етаклайсиз.

Ўтар куннинг кўрманаси кўргунча йўқ,
Тугунчага тукканингиз шамолми ё.
Қош қоқсангиз учишдан-ку тўхтайдиган ўқ,
Кўмачида кул бўлади Вақт ҳам ҳатто.

Хивич ила савалаб-да, кенг осмонни,
Бир пиёла чой ўрнида тутқазасиз.
Бармоғингиз тегса, басдир, чўнг довонни
Нари суриб, ўзингизни кутқазасиз.

Ҳали шошманг, кунлар келар, жим боқсангиз,
Дарёларда тоғлар солдек сузажакдир.
Ер чандилган кишанлар-ла им қоқсангиз,
Кабутарлар кишанларни узажакдир.

* * *

Жиндай хато қилсам, олмоққа қасос,
Ёқамни йиртмаган одам қолмади.
Хўжайин мушугин пишт дебман бехос,
Неча бор элакка элаб солмади.

Гулга қўл чўзгандим тирнади тикан,
Ҳар не юмуш борки оғирдир тошдан.
Дунёда энг осон иш йўқ экан
Қафасдаги кушни масхаралашдан.

АКСИОМА

Иншо ёзмокдаман, аммо мавзу йўқ,
Сиёҳдонда сиёҳ бормоқда қуриб.
Тасаввур кўзида бир олтин балиқ,
Илтижо қилади унсиз қичқириб.

Тамаки эзгандай эзиб фикримнинг
Кепагин элакда элайман расо.
Мен дод солганимда мазмунсизликдан,
Сўқирнинг қўлидан учади асо.

Мавзусиз кунларнинг тақвими узра
Нишонни тополмай учиб юрар ўқ.
Мен танлаган нарсанинг ҳар бирида,
Гарчанд мазмун бору аммо мавзу йўқ.

* * *

Ерни кучай десанг, қулочинг етар,
Қуёшни нон каби узишинг мумкин.
Шўхлиги тутибми мазах этса гар,
Ойни қулоғидан чўзишинг мумкин.

Йўллар йўлга чиқар йўл сўраб бу кун,
Йўллар тунда қайтар йўлин йўқотиб.
Дарёлар ёлворар оқмоқлик учун,
Сен кулсанг, қийқирар тоғлар тош отиб.

Уфқ юлиб отар йиртиқ кўйлагин,
Дарахт титрай бошлар барглар зоридан.
Энг нозик майсадек бир бор бўйлагин,
Ўзингни кўрмоқ – чун кўк деворидан.

Қара, ҳамма нарса пойингда гирён,
Шарга ирғишлаган болага ўхшаб.
Эй гул, тош остида юз йилдан буён
Беун ҳайқирасан ненидир йўқлаб.

ТАВБА

Минг бор узр, койиманг, мендай ношудни,
Сиз рухсат этмасдан жилмайиб кўйдим.
Тагин ўйнатдим-а, бўм-бўш тобутни,
Марҳум йўқ, унинг-да борлигин туйдим.

Кечиринг, кечиринг, аблаҳлигимни,
Оғзим қумга тўла, қум-м, деб қичқирдим.
Сал-пал чўчигандай бўлдингизми, а,
Кўзингизда қаҳр ўтини кўрдим.

Кечиринг, гўллим, менман-ку, мана,
Борар манзили йўқ йўлсиз йўловчи .
Милтиқ нималигин билмаган, яна,
Умрида битта қуш отмаган овчи.

ШУҲРАТ

Шуҳрат қилтаноқдир қитиклайверар,
Йўталгинг келгандай қирасан томоқ.
Дунёни қапгирдай ўйнатгинг келар,
Осмон ҳам орзунга бир парча ямоқ.

Сенми ҳаммадан ўн ёш катта одам,
Бахтдан бахтсизликни сўраб ичиккан.
Ўлимни занжирбанд этган қай ҳотам,
Беҳиштни ахтариб сенми кечиккан.

Кўй энди, қитиқлар теккандир жонга,
Томоғингни бўғар узоқ йўталиш.
Яна қараяпсан нечун дунёга
Қушлардан бўшалган майдондай бўм-бўш.

ХОТИРА ҚУЁШИ

Нима бўпти Сизни бугун эласам,
Эслагим келганди эладим, холос.
Уч кунлик таомдай бузилди қасам,
Ишқнинг сийнабанди ечилди ноҳос.

Эсламак завқини этмаган таъқиқ,
Хотира ҳуқуқин йўқдир низоми.
Эслашдан маҳв этиш энг оғир тазйиқ,
Унда жаннат эрур ажалнинг коми.

Сизни эслаганда келгум ўзимга,
Севги калимасин сўзлатди худо.
Фақат қарғиш билан урманг юзимга,
Фақат эсламакдан айламанг жудо.

Қуёш ҳам ўчгайдир кундуз гоҳида,
Булут орасида тингай парвози.
О, мен эслаганда, бир нур оҳидан,
Бармоқ тегмаса-да куй чалсин созим.

ЭНГ ОДИЛ ҲАКАМ

Туш ҳам бир ҳакамдир, тафтиш этажак
Ҳар не гуноҳингни яширмай зинҳор.
Фақат у ўзингга унсиз айтажак,
Отанг айтолмаган гапларни ошкор.

Гувоҳга айланар ҳар бир гуноҳинг,
Гуноҳинг сотқиндир, сени сотажак,
Сен балки, ғаддорсан, балки тантисан,
Сенинг кимлигингни тушинг айтажак.

Туш - сендан аразлаб кетган эски дўст.

ИККИ ОДАМ

Мен икки одамман: зоҳирим бошқа,
Ботинимда яшар бошқа бир одам.
Умр хотимасин битгандек тошга,
Нелигим, кимлигим сийратимда жам.

Фақат мен қакнусдек олов ичаман,
Ичимни куйдирса куйдирсин олов.
Зоҳиран ўзимдан дарров кечаман,

Ботиним - оловда ўсгувчи ялов.

Чиқиша олмайман балки шу сабаб,
Неча йилки ўзим билан бир ўзим.
Ахир, икки душман иккиси, ажаб,
Уймоқчи бўлади тонг қотсам кўзим.

Четдан изламайман неки душманни,
Қаранг, иккиси-да, иккита ҳакам.
Бошин қовуштирай икки душманни
Дея жон ҳалакман, мен - икки одам.

ИСТИҲОЛА

Сиз менга ачинманг, ачинманг асло,
Худди ачингандай ўзига одам.
Мен йўкман, йўқ жойдан этмангиз бунёд,
Марҳум йўқ, сиз кимга тутурсиз мотам?

Ҳавода ҳаво йўқ, кўк тортар мулзам,
Йиқилдим, бўғзимда товшим бўғилар.
Мабодо қоқилиб йиқилганда ҳам
Ҳар ким ўз сояси билан йиқилар.

Сизнинг мужмал, тантиқ хархашангиздан
Ер-осмон хижолат чекмоқда, ёраб!
Ўкинманг, шундоқ ҳам менинг ҳаётим
Аттор қутисида топилмас йўқ гап.

КЎЧАНИНГ ГАПИ

Бемаҳал ёққан қор - кўчанинг гапи,
Гарчи саратондир, совқотар қуёш.
Дарахтлар тушида қорни кўради,
Адашган куюнлар торгади ювош.

Деворлар титрайди , қимирлайди ер,
Пўпанак отади шаффоф хаёллар.
Осмон манглайдан томчилайди тер,
Жанггоҳдан қайтгандай букчаяр толлар.

Кимдир оҳ чекканда қичқириб ногоҳ,
Ҳеч ким эшитмайди нолаларини.
Онаси бўлса-да, кўчанинг гапин,
Аммо танимайди болаларини.

БОЯҶИШ

Бояқишми, худди қарғанинг ўзи,
Ўргимчакка ўхшаб кетар бояқиш.
Олма термаса-да, тош терар кўзи,
Ҳамманинг ўлимин кутар бояқиш.

Онасин сутини қайнатиб ичган,
Узукка кўз қўйган кўзин ёшидан.
Ўз табассумин кафанин бичган,
Бир бора ўтмаган ота қошидан.

Мавҳум бир кўрқувдан тўлғанар аста,
Бояқиш атрофга солганча назар.
Бояқиш ҳаммага ўхшашни истар,
Ўзига ўхшашдан қилади ҳазар.

ЙЎҚЛОВ

Йўқ энди, Назар Шукур,
Йўқ энди, Чори Аваз.
Яшаяпсан, қил шукр,
Ўлимга қўйма ҳавас.

Ўлим - улгу, улгунгни
Олурсан эрта ё кеч.
Улаш жонга кулгунгни,
Ўзингдан ўкинма ҳеч.

Дўст йўқ ўзингдан бошқа,
Ўз гўринг ўзинг билан.
Қалбинг - ёлғиз сағана,
Шарт эмас ёқмоқ гулхан.

Ота-онанг гилдандир,
Сен тупроқ зурриёди.
Олам уммонин ёқур,
Сув парилар фарёди.

Бир қуш учар чирқираб,
Ёзғириб ҳаққа таъна:
—Ердан икки шоирга
Топилмади бошпана.

* * *

Кимнинг юки мен кўтарган юк,
Йўқ эди-ку Иблисдан ошнам.
Руҳим тўзғин, сўзларим куюк,
Мен ўзимдан гўё муттаҳам.

Раҳмим келар ўзимга бугун,
Ва қарайман ҳадик ичра жим.
Ечилгандай минг йиллик тугун,
Қайта ура бошлар юрагим.

ҚУМОДАМ

Кунлар менинг ёкамдан тутди,
Қулоғимга шивирлади, бас.
Айт, ҳаётда сени ким кутди,
Ким қаршингда йиғлаган элас.

Сув тутганми беморлигингда,
Чироғингни ёққанми бир бор.
Оғзи кумга тўла, эй одам,
Юрагингда чинқирар оч мор.

Оч илонга айланди кунлар,
Ўтган куним қилур тановул.
Лек ухламас мен билан тунлар,
Мангу уйку билмас ясовул.

Мени шундай сийлади тақдир,
Тирнамангиз дедим ярамни.
Ва айтишга улгурдим базўр
Уйғотмангиз ўлган одамни.

УНИ ҲАММА СЕВАДИ

Уни ҳамма севади, лекин
У ҳеч кимни севмайди мутлоқ.
Гарчи ҳаво текин, сув текин,
Қуёш, тонг-шом чалар қўнғирок.

Англагандай бўласан унинг
Сукут ила боқошин бешак -
Қирқ йил яшаб хотини билан
Қирқ йил меҳр кўрмаган эркак.

Юрагида сақламайди кек,

Бир одамдай ошин ошайди.
У ҳаммани танийди-ю, лек
Танимаган каби яшайди.

ХАВФЛИ ЎЙ

Болалар душманга айланса у кун,
Душман онасидай гар боқса онанг.
Душман яловини кўтарсанг индин,
Бировнинг уйидек туюлса хонанг.

Гар рухсат сўрасанг йўталишга ҳам,
Кулсанг, маломатдан чиқмаса бошинг.
Ўз севгинг ўзингга бўлса номаҳрам,
Тагин масхаралаб тепса ҳар тошинг.

Мен нени ўйлаяпман, нима деяпман,
Нега юрагимда чарх урар нидо.
Мен нега ўзимни ташлаб кетяпман,
Шу ҳақда ўйлашдан қутқаргил, худо!

СОЯСИЗ ОДАМ

Сизни мақтамайман, тилимни кесинг,
Кўлимни кўлтиққа урган одамман.
Чархингиз тошида жонимни эзинг,
Ўжарга ўжарман, мардга хотамман.

Ахир, сочиқ эмас менинг юрагим,
Артгали кўп шошманг кир кўлингизни.
Ҳали ким учундир бордир керагим,
Йўлимдан ахтарманг ўз йўлингизни.

Сизнинг соянгиз йўқ, қувиб солгансиз,
Соя ҳам оёқдан тортишин англаб.
Танлаш ҳуқуқини берсами Сизга
Нусха олардингиз ўзингиз танлаб.

* * *

Тўғри йўлдан юриб адашдик йўлдан,
Шарқдан йўлга чиқиб Шарққа қайтибмиз.
Биз ҳаёт излабмиз узилган гулдан.
Ҳар қандай оқликни қор деб айтибмиз.

Яна алдамоқда қибланомамиз,
Ўарбга юриш қилсак, Шарқни кўрсатар.
Ўзимизга қайтмоқда ёзган номамиз,
Ўзга сайёрадан кутдикми хабар?

Мана, айланмоқда Осмоннинг боши,
Йўқотиб қўйгандан Сомон йўлини.
Очиқ ярасига босиб Қуёшни
Шарққа узатмоқда яна қўлини.

* * *

Лойқаланиб бормоқда ўйлар,
Шафқатсизлик туғмоқда роҳат.
Оч қолгандан хужайрам куйлар,
Ҳар шарпадан бўй чўзар нафрат.

Бошим ёнар қуёш каби жим,
Анор янглиғ ёрилайн дер.
Ана, борлиқ титрайди сим-сим,
Кўз ёшимдан тебранади ер.

Деворга бош ур дейсан, дўстим,
(Такдир мендан бунча кулмаса).
Қай деворга ураин бошим,
Бош урмоққа девор бўлмаса.

МАСЛАҲАТ ОШИ

Маслаҳатсиз пишган бу ошни,
Ким пиширди, пазандаси ким?
Йўқотгандай ҳамма бошини,
Тағин кўзсиз тикилади жим.

Тўйдан дарак йўғу, ким еди
Маслаҳатсиз маслаҳат ошин.
Чекига ёз, жарима энди,
Қара, ҳар ким қашийди бошин.

Пазанда кўп, маслаҳат-чи йўқ,
Ҳар ён ҳар ким олиб кетган бош.
Дўстим, баъзан (кўнглинг бўлсин тўқ),
Арзон эрур маслаҳатдан ош.

* * *

Сиз чизган чизикдан чиқажакман, бас,
Майли, тангри мени койисин мутлоқ.
Шодлигимдан эса қайғурсин ҳар кас,
Саратонда тўксин дарахтлар япроқ.

Ўзга йўловчининг чиптасин тутиб
Нотаниш манзилга ундабсиз фақат.
Навбатим ўтса-да, навбатим кутиб
Юрибман бекатдан қидириб бекат.

Мавҳум сонлар ора ернинг товуши
Қисмат ёзуғига битаркан қудрат.
Мен билан ҳеч қачон бўлмасин ишинг,
Менинг умрим -ўйлаб топилган ҳикмат.

* * *

Ерни тепма, зинҳор-базинҳор тепма,
Бошқадир сув қуйган тегирмонингга.
Ҳамма жилганда ҳам фақат сен кетма,
Жилма, тегса ҳамки неки жонингга.

Ҳар недан ҳимоя қилмоққа шай тур,
Ўзинг қўйвормоққа шошма, топ бардош.
Онанг овозидир ўсаётган майса,
Отангни сабридир йўлда ётган тош.

Йўқдир қўллагувчи ҳеч кими унинг,
Бирор суянадиган яқини йўқдир.
Ва шундай ёлғизки, ёлғизлиги-чун
Барчанинг тепкисин кўтаради Ер.

ШАРҚОНА ЎЙ

Итни бўққан каби шу саркаш Эркни,
Бўғиб остонангга келтирайин, айт.
Ё инъом этайин бу қадим Туркни,
Ҳали умид ипи узилмаган пайт.

Манов Тангри тоғни подага қўшиб
Қўрангга қамайин, қозикка боғлай.
Қаҳрингни осмон кувида пишиб,
Қуёшнинг нурини қозонда доғлай.

Ойни қовун янглиғ бетиғ тилайин,

Ёнаётган юрак сочмасдан учқун.
Яна айт, не қилай, нима қилайин,
Саломим алиқсиз қолмаслик учун.

ЧЕКИНИШ

Мен юксак чўққига чиқибман десам,
Ҳамон жилмабман-ку ўрнимдан жилла.
Қантариб ташлабман умримни билсам,
Қирқ йил чўзилибди қирқ кунлик чилла.

Қадам босган сари чекинибман, бас,
Сабрим жиловланган, орзум чекланган.
Ўзимдан-да, қочиб бекинибман рост,
Гўё умрим қасри қумдан тикланган.

Парвонадек менга урилар йиллар,
Офтоб ўша-ўша нур тарар майин.
Мен сари чекинар адашган йўллар,
Сени топмоқдаман чекинган сайин.

ЁМОН ҚАРИМА

Чол ёмон қариди саксонга кириб,
Ҳеч кимга сўз бермас тўйми азада.
Қалдираб сўкинар асосин нуқиб,
Гўё ҳамма ирқит, бир у озода.

Унинг бахти бордай ҳар битта бахтда,
Бир ўзи заминни ушлаб тургандай.
Фақат унинг ўзи эккандай пахта,
Олти миллиард халқни кийинтиргандай.

* * *

Ҳа, бадбахт бугун ҳам ёқавайронсан,
Дўзах эшигини буздингми, ё раб.
Бу гал ҳам кўйлагинг йиртиб ҳайронсан,
Яна ёлғонлайсан кўзимга қараб.

Сен йиртган кўйлақдан кийинарди Ер,
Ойга чодир тикса бўларди шундоқ.
Эҳ, ҳали бошингга тушмасдан қўндоқ,
Ўгитим тугамай, бошланар шир-шир.

Қачон қўлинг бўшар кўйлак йиртишдан,
Жиғимга тегди-ку ўрлигинг, бироқ
Жўш полапон каби ёқимсиз жуда
Дунёни яланғоч кўрмоқ.

САЙЛОВДА

Ҳамма ўзича ҳақ, ҳамма бахтиёр,
Бугун танигандан ўз овозини.
Гўёки Парижни этиб ихтиёр,
Илк бора тўккандай кўнгил розини.

Овозлар нафрат ва меҳрга бўккан,
Бир тантиқ эҳтирос нигоҳларда жам.
Инсоннинг овози ўзидан улкан
Ва оғирдир юрагидан ҳам.

ЁЛҒИЗ ОДАМ

Яқини йўқ, бирон улфати
Суюнганда келтирмаган гул.
Чурқ этмайди оч қолган пайти,
Нолимаган муҳтож чоғи ул.

Бир сўм пули бўлса, мабодо,
Дунёни қиморга тикади.
Ёки тўрт кун ичади бода,
Оғочни хивичдай букади.

Ўққа боғлаб сўнг ерни яхлит,
Отади у мўлжаллаб кўксин.
Ёлғиз одам ана шу тахлит
Озод этар ўзидан ўзин.

ТОШ ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

Камбағаллик ўлим деярлар,
Бойлик бузар эмиш одамни.
Қаноатда ором туярлар,
Ўлчамайди биров қадамин.

Хохласа, у янчар донингни,
Измидадир улкан тегирмон.
Бутлар ризқинг, бутлар нонингни,
Ё дарёнгга бўлолгай тўғон.

Меҳр ила жилмайгин магар
Қушча каби унсиз тўкиб ёш,
Тупрокдан-да, мулойим тортар
Юрагимда инграётган тош.

КИНОЯ

Қуш уйқули менинг гўзалим,
Товусгинам, сувсарим менинг.
Қўл тегмаган ширин асалим,
Райҳон ҳидли кавсарим менинг.

Тулкидай шўх балои бадим,
Беқарорим, толмас ниначим.
Суваргим, қаҳри мулойим,
Мушугимдай сукли, кинначим.

Ҳар балосан: илондай бекек,
Қовоқ уйсанг ойинам хира.
Ҳар нарсага ўхшайсану, лек
Ўхшамайсан ўзингга сира.

КЕЧИККАН ФАСЛ

Нега кечикдийкин мен кутган фасл,
Ортга қайтардим биров йўлидан.
Улар кутмоқдадир қаноатда зил,
Фақат кутиш келар улар қўлидан.

Баҳор уни авраб қиларми мазах,
Ёки овулар ёз қўнғироқ чалиб.
Биламан, куз ва қиш тутмоқда аза,
Демак, бугун фаслим баридан ғолиб.

Нега ундай бўлса кечикмоқда у,
Ҳайронликдан карахт теварак буткул.
Изтироб чекмоқда кутавериб Вақт,
Ё мени кутмоқда, мен кутган фасл.

СУҒУРТА

Суғурта -ҳимоясиз ҳимоя эрур,
Хатланган умрингга тортилган чизик.
Балки, бу сийловнинг энг маъшум тури,

Ўамхўрликка балки, рағбатдир, қизик.

Дунё-очиқ қафас, ўзингга ўзинг
Ўрната бошлайсан унда бир тартиб.
Тузоққа илинар ҳар айтган сўзинг,
Ёзуғингни биров қўяди “артиб”.

Биламан, ўзгача сендаги матлаб,
Эркини учирган дили сиёҳсан.
Суғурта -ҳимоясиз ҳимоя сабаб,
Ўзга томорқада ўсган гиёҳсан.

* * *

Бир чақага арзимас Дунё,
Уни севмоқ бир тийинга қиммат.
Чақа тутмай кўнгил овламоқ -
Дилхиралик, беҳуда ҳиммат.

Сахийликми- миннат нишони,
Бир чақадир севги, нафрат ҳам.
Бари бир тийин!-рад эгар шундоқ
Бир чақаси бўлмаган одам.

* * *

Тонгдан ҳамма қафас кўтарган,
Аммо куш йўқ куш бозорида.
Ҳамма бир-бирига боқаркан
Бир ранж ёнар дил озорида.

Ўойиб бўлган қайгадир кушлар,
Қайтмасликка онт ичган каби.
Ҳимоя-баъзан бу хужумлигини
Тушунишди кушлар ҳам охир.

ЁМҒИР МАВСУМИ

Тинкани қуритди ёмғирли мавсум,
Осмон элагини тинмай элайди.
Қуёшли кунларни соғинасан жим,
Ненидир чорлайсан ўланлар айтиб.

Ҳамма нарса сенга боқар гинали,
Дарахтлар кетаётган сафга ўхшайди.

Мавсум узоқ давом этади ҳали,
Ҳали тонг отмайди, қуёш чиқмайди.

Бунча чувалатар ёмғир ипини,
Заминни ип билан танғимоқчидай.
Тағин момақалди роқ отар тўпини,
Осмонни ўзиники қилмоқчидай .

* * *

У гулга сув қўйса дарров қурир гул,
Қаҳридан гулчамбар ясайди ҳар тонг.
Изини йўқотар йўлга чиқса йўл,
Исмани эшитса титрайди Осмон.

Унинг нафасидан ёзнинг ўртаси
Кўл музласа асло ажабланманг сиз.
Минг бир ёлғондан рост бўлар тўрттаси,
Ёлғон сўзламоқнинг мавсуми ҳозир.

Оғзида буриқсир зулм тутуни,
Умрига нафратдан бермоқчидир зеб.
О, унга қолмасин Худонинг қуни,
Худони алдайди сен меники деб.

ЯЛДО ТУНИДА

Шаҳар бўм-бўш,
кўчалар бўм-бўш,
Сукут сизар ҳар бир туйнукдан.
Зулумотдан таралар товуш,
Ҳаво титрар мубҳам ҳадикдан.

Жимлик аро қамалда шаҳар,
Ҳеч не бундан қилмайди таъна.
Ўз уйини тарк этгану ва
Истеъфога чиққандай ҳамма.

* * *

Бехос соянгизни босиб олибман,
Ернинг киндигига қўйгандек товон.
Қўр тўла ўчоққа тушиб қолибман,
Менинг ёнмоғимга ким тўлар товон?

Сизнинг соянгизни одамлар токим
Ўзимни соям деб айтмас экан, бас.
Заминнинг устида отмайди одим,
Ҳақи йўқ ҳаводан олмоққа нафас.

Ҳар ким соябонин кўтараркан бот,
Аввал соянгизни кафтига олсин.
Ўзидан-да, ортиқ қилсин эҳтиёт,
Рағбатига, майли, созини чалсин.

Сизга меҳр эмас, сеҳр берган Ҳақ,
Бир пулга арзимас пучмоқ ғоянгиз.
Яна кўз-кўз қилар Сизни оламга
Минг карра Сиздан-да, улуғ соянгиз.

* * *

Сизни мақтамасам ишим юришмас,
Заррача силжимас бугунги юмуш.
Сув тутсам, негадир отим сув ичмас,
Тагин нам тегмасдан занглайди кумуш.

Сизни мақтадимми тунимдир ёруғ,
Аёзда гулларим очилур қийғос.
Ҳеч ихтиро этмай қозонгум доврўғ,
Ёмғир ёққин десам қуйворар шаррос.

Ишим ўнгдан келар Сизни мақтасам,
Қимирлай бошлайди тошнинг илдизи.
Сизни мақтайверсам сизникидан-да,
Ёркинроқ порлайди менинг юлдузим.

ФЛЮГЕР *

Шамол қайдан эсса ўйнатиб думин
Дарҳол юзланади ўша тарафга.
Ҳеч қачон бузмайди кўхна удумин-
Мутлоқ зардасини сочмас атрофга.

Фақат тўрт тарафга боқади хушёр,
Тўрт тарафдан келар не бало келса.
Билади, осмондан ёғилмас шамол,
Тикка кўтарилмас ердан ел эса.

* Флюгер - шамол ўлчагич асбоби

* * *

Тонг отмайди уларсиз дема,
Отмайдиган тонгнинг ўзи йўқ.
Беҳудага ёниб тикилма,
Қарамокқа туннинг юзи йўқ.

Қара, атроф боқар мулойим,
Атроф-тузоқ, овлайди аммо.
Устунига ишониб доим
Айвонидан айрилган Дунё.

Байрам қилиш мумкиндир хатто,
Чумолининг мурдасин уч кун.
Нени севсанг қилгайсан хато,
Севмаслик бу хатосизлик -чин.

Энди бари тошини терсин,
Тўғри сўзлаб хато қилдик биз.
Майли, бизсиз тонг отмас десин,
Тонг отади бу тонг уларсиз.

Отмайдиган тонгнинг ўзи йўқ!

АРМОН

Чарчаттар, чарчатди узун орзулар,
Ахир, жуда оғир қанотсиз учмоқ.
Мана, истак ўти шам бўлиб қотар,
Қандай яхши болни май дея ичмоқ.

Сен отган таёқнинг икки учи бор,
Не қилай ўртада турмоқлик ёқмас.
Чийралган орзунинг ипида бекор
Ўралиб ётибман (о, тангри боқмас).

Юрагимни чўқир Орзунинг қуши,
Топинганим бахтга айлаган асир.
Кеча-кундуз орзу сурмоқлик ишим,
Отилган таёқман, муқимман, басир.

Чарчатди орзулар -бари беҳуда,
Ҳузурбахш қайғулар туғдирар малол.
Ҳамон ўлтирибди манзил сўнгида
Юз йилки ненидир мендек кутиб чол.

ИТБАЛИҚ

Кўлмакдаги итбалиқ қимир этмас кун бўйи,
Ёруғлик шарпасига ўчакишгандай гўё.
Қуртлаган бўтана сув, бижғиган лойнинг бўйи
На таъбин хира қилар, на завқ этади ато.

Қора кафан ичида қора хаёл суради:
Дарёлар кўлмак каби алаф ҳидин таратса.
Балиқлар-чи дарёда уззукун хўрсилади:
Сафимизга қўшардик итлигини ташласа.

ОЙГА

Сайёхдирсан, лек бошпуртинг йўк,
Фуқаро ҳам эмассан яна.
Қайда туғилгансан, бу ҳақда
Битилмаган бирорта сана.

Энг қизиғи, бирор манзилда
Сендан талаб этмайди ҳужжат.
Ижарада турмайсан уйда,
Нон олмоққа кутмайсан навбат.

Чанқаганда сўрамайсан сув,
Чекингда йўк миннат тамғаси.
Сенми қайтишини кутаётган
Ўйинқароқ қизнинг онаси.

Ўз уйида мусофиру ёт,
Оппоқ кафан кийган фаришта.
Учаётиб тагин беқанот
Яшяпсан ҳамон сен тушда.

ҲАЗИЛ

Аҳолин рўйхатга олишган чоғда,
Қай бир тавсифдасан, этишади қайд.
Чўкмоқчи бўлсанг, гар кутқарар ноҳос,
Қайтадан рўйхатдан ўтказар шу пайт.

Ҳатто қоғоз-қалам қилган неча бор,
Қай манзилда кўниб юрганлигингни.
Ўзинг-ку билмайсан, улар билишар

Қайси бир рўйхатда турганлигингни.

СИР

Ўз сирингни ўзинга айтма,
Бир туш дея тушун сирингни.
Қайта туриб изингга қайтма,
Тиригингда бузар гўрингни.

Қитиғингга тегаверса Сир,
Тош боғлаб қўй тилинг учига.
Гар куйдирса ичингни шивир,
Ирғит уни қудуқ ичига.

Ер товуши дея ўйласин,
Гар қудуқдан таралса садо.
Қалб тубига мангу бўйласин
Тушунгунча то уни худо.

КАЛИГУЛА *

Ҳалво деса чучийди оғзи,
Муздек сувни пуфлаб ичади.
Бир нокчадир ҳаётнинг мағзи,
Хоҳласа у, тоғлар учади.

Кўкка қийин, ой пичинг отиб
Жилмайса, бас, довул қўпадир.
Ярим тунда халқни уйғотиб
Тошбўронга тутинг ойни дер.

Оғзи куймас, у билар ҳар он:
Халқ билан тахт - бу икки қирғоқ.
Муруввату эркнинг ҳеч замон
Салтанатга дахли йўқ мутлоқ.

* Рим императори.

ИШТИБОҲ

Нима қилсам шеър ёзмайман мен,
Мен чинман деб алдайди ёлғон.
Ўз итимнинг сувга чўкишин
Кузатишдан маҳрумман ҳамон.
Беринг менга отим тизгинин,

Хураётган қўйларим ҳайдай.
Орзу ғули - алдамчи рўё
Юлдузларни жеркийин атай.
Қилатуриб барча гуноҳни
Сиз жаннатга тушсангиз агар.
Мен дўзахни қўналға этай,
Саждагоҳим бўлсин муқаррар.
Сизни тағин мадҳ этган шеърим
Ўлдирайин, эртага бекут.
Мени қутқаз чўкишдан дея
То хурмасин ичимдаги ит.

* * *

Бизда ҳамма нарса етарли,
Қўшиқ, бода - яна не керак.
Қайда учар капалаксимон
Кўксимизни тарк этган юрак.
Танбал кунлар эсноғи узун,
Зерикади эсишдан шамол.
Ҳамма нарса етарли бугун,
Ҳаво, ёғду - татилмаган бол.
Хохланг ўзга ошини ичинг,
Ағнанг, майли кун бўйи лойда.
Биздан бошқа ҳамма нарса бор,
Юрак бизни тарк этган жойда.

ТАМОЙИЛ

Агар кулатмасам ненидир туртиб,
Тандирдаги қўрдай қўлларим қизир.
Тип-тиниқ кўзгуга қора доғ суртиб
Қаҳқаҳа отаман, қиламан ҳузур.

Банданинг ишини гуноҳга йўйиб,
Фалак бу гал мени этмади огоҳ.
Қўшнимнинг деворин кулатаман деб,
Ўзимнинг деворим кулатибман, воҳ!

ҚИЗИҚЧИ ХОТИРАСИГА

Қай манзилга йўл олдик, эй дўст,
Не манзилки, манзилсиз манзил.
Қизиғи шул, бир уловдамиз,
Ўтган – кетган қиладир ҳазил.

Иккимизда икки хил гумон,
У ёндами, бу ёнда манзил.
Отарини йўқотган чўпон
Каби гангмиз, хувиллар кўнгил.

Аммо қалбга ғулғула солиб,
Чўчитмаймиз бир-бирни бирров.
Бир уловга мингашволи-иб,
Икки ёққа кетаяпмиз икков.

* * *

Бу йўл меники денг, юрмасман асло,
Сиз эккан гулми бу, демак узмайман.
Боқмайман, сизники бўлса гар само,
Ҳали ичилмаган онтим бузмайман.

Дуч келган болишга қўйибман бошим,
Қачон бош қўяман ўз болишимга.
Гўдакман, элликдан ошса ҳам ёшим,
Демак, парво қилманг оҳ-нолишимга.

Яна изимдан-да, эргашинг дейсиз,
Топармишман йўлим йўлингиздан мен.
Дўстларимдан кўра ғамимни ейсиз,
Эрмакман гул каби қўлингизда мен.

Йўқ, йўқ, истамайман, бўм – бўш ҳаётим,
Рад этилган ишққа кўндирмоққа, бас!
Бир ёниб сўнай-да, ўтли саботим,
Олис авлодларда уйғотсин ҳавас.

Бошимда туну кун ўйнатиб таёк,
Майли, ғазавотда синдирсин созим.
Фақат демаса бас, тирикликдаёк
Гўри битта эди улар овозин.

ЭҲТИЁТКОР БОШЛИҚ

Жинлар гулхан ёкиб базм қурар,
Гоҳ ирғишлаб, гоҳ думалашар.
Уни эса яланғоч этиб
Масхаралар гоҳида тошлар.

Қўл-оёғин боғлашиб сўнгра

Чўққа ташлаб қилур сазойи.
Чапак чалар мулозимлари,
Ўтда ёнар тани –аъзойи.

Мушт тушгандек юзига туйқус,
Уйғонаркан келиб хушига.
Уйқусини бузгани учун
Ҳайфсан эълон қилди тушига.

* * *

Бекинасан нимадан ҳадеб,
Эл оғзига тутмовдинг элак.
Тирикликдан намуна шу деб,
Кафанликдан кийибсан кўйлак.

Кўлтиқтаёқ бўлибсан нечун
Яраланган оқсоқ дунёга.
Ҳамма ўзин ўйласа тинчин,
Сен-чи, хайрон, ушлайсан ёқа.

Булутларнинг куйган лахтагин
Дунё кўтирига босасан.
Янги аср қонли патагин
Ўз дорингга бир сен осасан.

Масрур боқиб, не бекинасан,
Кўлтиқтаёқ бўлиб дунёга.
Ким юзланса, сен чекинасан,
Ортдан қараб, кулиб дунёга.

ОГОҲЛИК

Сенга қара дейман, атрофга тик боқ,
Энгашмагин йўлда учраган тошга.
Ранг кўр: қора - қора, оқни дема оқ,
Ҳол сургин кўргулик тушмасдан бошга.

Сен телба чалворинг туғ тутиб чопгунг,
Гўё уйқусираб, қидириб нажот.
Уйқунгда уйғониб нимани топгунг,
Хур уйғон, тошга ҳам битажак қанот.

Сендан сўрамайди учгиси келса,
Хусусан, қоядан учаётган тош.
Бошингга тош тегар, уйқусираб-да,

Уйқудан уйғониб, гар кўтарсанг бош.

ЮҲО

Бу эшикни очмайман сира,
Урилмаган бирорга мухр.
Бир қурт бормиш эшик ортида,
Очсам, жонда бўлармиш зухр.

Тошдан қаттиқ эмиш танаси,
Мингта кўзи боқармиш -қаҳҳор.
Тановулга ютар эмиш Сўз,
Қуш қонини сўрганидек мор.

Оғоч каби қуртлармиш сўнг сўз,
Қуртлар эмиш ҳаттоки ҳаво.
О, дўстгинам, қандай яшаймиз,
Қурт оғзида қолса гар маъво.

Йўқ, эшикни тамбаланг зумда,
Ҳар девордан эшик очмангиз.
Очдингизми, махлуқ оғзига
Ўзингизни ташлаб қочмангиз.

* * *

Ўзга номи билан имзо чекасан,
Мактуб ҳам битасан тўрт энлик яна.
Ўзганинг номидан экин экасан,
Ўзганинг номидан қургунг бошпана.

Ҳамма ишққа муҳтож, бир сен муҳтожмас,
Ҳар кимни қуш каби учирма қилгунг.
Сен тўққи, ўзгалар ҳеч қачон очмас,
Баъзан заҳаролуд келади кулгунг.

Суғурта қилинган бир сенинг қайғунг,
Гўёки шодлигинг муҳим қўлланма.
Навбат ҳам кутмайсан, аксирдингми, сўнг
Тайёрдир чўнтакда Ойга йўлланма.

Қаттиқроқ йўталса бирор бир киши,
Бир ўзинг ўзингча халқ ғамин ейсан.
Мабодо терс кетса ўзгалар иши,
Кипригинг қилт этмай мен йўқман дейсан.

Бошинга ҳеч қачон тушмайди ташвиш,
Ўзгалар бор экан топасан иззат.
Ўзгалар номидан битирмоқлик иш,
Бу ҳам омма учун энг қулай хизмат.

* * *

Кечирасиз, шу хиёбон сизники бўлса,
Келибмиз-да, қандай адашиб бир гал.
Ибий, хув йўлак ҳам сизникими, а,
Унда койиб қўйинг, сизники урал.

Сизга қарашлими катта кўча-я?!
Юрар эканмиз-да, томма - том сакраб.
Меники дейсизми шу кўҳна гўша,
Нега ўшқирасиз силтаниб -сачраб.

Баъзан зерикканда боқайлик кўкка,
Келиб чиққан ҳолда имконингиздан.
Мабодо замин ҳам сизники бўлса,
Яшар эканмиз-да, осмонингизда.

* * *

Менинг қўналғамда қурибсан ошён,
Юрагинг қилига тегмавдим, узр.
Сурувин бўрига бой берган чўпон
Илон ютган каби қилурсан хузур.

Айтмоқдан қайтмайсан тошингни тер, деб,
Ахир, аллақачон терилган тошим.
Нечун остонамга бермоқдасан зеб,
Айт, ўз остонамга урайми бошим.

Яна ўз остонам сеники бўлса,
Қўналғам ҳам турса бегонасираб.
Ёт нигоҳ -ла атроф ғамгин тикилса,
Ташқарида ёнсам мен сени сўраб.

О, чидаш мумкинми?!
Кўкка кетар дарз
Унсиз шивиримдан шу лаҳзадаёқ.
Кўққисдан ташланган сингари йўлбарс,
Қуёшни парчинлар ваҳший қалдирок.

* * *

Нега сиғинади бечора йўқсил,
Албатга, йўкликка сиғинади у.
Бир чақага олмай ҳаётин нукул,
Ўлимлик пули-чун йиғинади у.

Ўзи ишонмаган нарсаларга-да,
Ҳаммадан ҳам кўпроқ ишонади у.
Бошида бахт қуши айланмаса-да,
Бахтидан фол очиб қувонади у.

Яланг оёғига тикиларкан жим
Туфли топилар, деб кўникар дарров.
Тухфа ўрнида-да, қабул қилади,
Ўз отин жиловин тутсаям биров.

Ҳеч нарса йўқотмас бечора йўқсил,
Шодликдан, қайғудан қуримас шўри.
Йўқотадиганин йўқотиб бўлган,
Умрида ҳеч нарса йўқотмай туриб.

ҚУЁШ ТУТИЛГАН КУНДА

Тошни тошга урингиз,
Уринг муштни деворга.
Тошнинг қарсиллаши-ю
Деворнинг дупуридан,
Силкиниб тушсин Осмон,
Беш ойлик ҳомиладай
Қимирласин, майли, Ер.
Уринг қўлдаги косов,
Ё темир парчаси-ла,
Хўмрайган тарновлару
Дераза ойнасига.
Тарновлар дарангласин,
Ойналар чил-чил синсин.
Анови ойнинг тешик
Ноғорасин чалингиз.
Гумбурласин Коинот,
Қулоғи қар бу дунё
Ўз овозин эшитсин.
Сиз ҳар бир силтанганда,
Силтансин дарахтлар ҳам.
Муштни уринг ҳавога,
Йиртинг пардасин шир –шир.
Юлдузлардек тўкилсин,

Тўкилмаган ҳар неки.
Узала тушган йўллар
Жарангласин, югурсин.
Жонли ва жонсизларнинг
Жим турмоққа ҳақи йўқ.
Ёпилган оғизлару
Юмуқ кўзларга, кўрқманг,
Мушт уринг, овоз берсин,
Тоғ акс-садосидек.
Боболар айтган каби,
Момолар айтган каби
Моғорланган зулумот
Қора алангасидан
Қуёшни қутқазайлик,
Қуёшни қутқазайлик!

УЧАЁТГАН ДАРАХТЛАР

Шамолда юлқинаётган ниҳолни учиб кетмасин
дея ўғлим хода қоқиб, унга боғлаб қўйди.

Ўғлим, қўйвор учишсин,
Боғлама дарахтларни.
Илдизи байроқ бўлсин,
Новдаси бўлсин қанот.
Ҳавони жаранглатсин
Япроқлари –қўнғироқ.
Кезсин тақир далаю
Қовжироқ сахроларда
Яшилликнинг нафаси.
Тош бўлиб қотган асрим
Чандиқларини юлиб
Гулханда ёқсин, майли.
Манглайин оташидан
Қоронғи жарликларнинг
Зах кўкси оловлансин.
Чангалзорда питирлаб,
Тиканлардан тилинган
Моматалоқ ой юзин
Қон доғидан уфққа
Белбоғ илсин муқаррар.
Учаётган дарахтлар
Сукунат жарчисидир.
Ер билан парвоз қилар,
Мангулик - манзилгоҳи.
Адашган сайёҳ эмас,
Саёҳат қилар аммо.

Саёҳатни ўргансин
Улови йўқ уммонлар.
Бошин буккан тоғлару
Тошин йўқотган Фалак.
Қуёшнинг урчуғида
Чийралиб қолган йўллар.
Ўғлим, қўйвор дарахтинг,
Боғламагин қозикқа.
Учсин қушдан-да эркин,
Ҳурлигидан уялиб,
Шамолларни ёндириб,
Исён туксин гуллари.
Дарахтлар чурқ этмас, ёқ,
Сотқинликни билмайди.
Агар халқ сотқин бўлса,
Сотқин эрур Юрак ҳам.
Дарахтлар қайтар бўлса,
Саёҳатдан қайтишар.
Биз сари қайтаётиб
Учаётган дарахтлар.

МУҲАРРИРНИНГ МУХБИРГА ДЕГАНИ (ҳазил)

Боринг, ўроқчими, чўпонни ёзинг,
Анови, боғи йўқ боғбонни ёзинг,
Пахтакорни ёзинг, деҳқонни ёзинг,
Камсукум мезбону меҳмонни ёзинг.
Шоирни уйғотманг, маддоҳни ёзинг,
Бетийиқ қўшиқчи, суллоҳни ёзинг,
Гулим деб хотинсиз қолғонни ёзинг,
Мавзу топилмаса, ёлғонни ёзинг.

ЭСКИ ЧИРОҚ ҚЎШИҲИ

Ёкса-да, ёнмадим, тилим куйганмиш,
Тил излаб юрганмиш чирокбон сарсон.
Бошқа чироқлар ҳам тилин тийганмиш,
Тилдан учинармиш ёнгани замон.

Биз ёнсак ёруғдир қоронғулик ҳам,
Биз йўлга чиқдикми бўлғуси қуён.
Зулматни қувмоқлик бизга вазифа,
Ер юзида пайдо бўлгандан буён.

Шоҳ - гадо кўтарди пилигимизни,

Ёнмасак жеркинди, ёнсак-чи суйди.
Баъзан тилимизни чироқбон кесди,
Ёққанида яна тилимиз куйди.

ЭРКИНЛИК ҲАҚИДА

Эркинлик ўлимдан қудратли эпкин,
Эркинлик йўқсиллик йўқлиги, балки.
Менинг йўқлигимга ўқиманг таҳсин,
Ранжитмас қалбимнинг тўқлиги, балки.

Эркинлик - очларнинг мудом тўқлиги,
Очиқ далангизга экажак ялов.
Эркинлик - йўқларнинг абад йўқлиги,
Нафратли кўзлардан тўкажак қалов.

Беркиниб яшайди ҳаётда кимдир,
ўилоф тирқишидан термилиб ҳар кун.
Халқим эркинлиги менинг эркимдир,
Менинг эркинлигим - халқимнинг эрки.

СЎЗ

Сизнинг сўзингиз йўқ, унвонингиз Сўз,
Бошингизга қўнган омаднинг қуши.
Ёмғирмас, чапақдан унган майсасиз,
Тонгни оттирасиз кутиб олқишни.

Адашган шарпадай урилади Сўз
Қисматингиз қора кўзгуси аро.
Ахир, даврангизда хорижлик каби
Сўз - фуқаролиги йўқ бир фуқаро.

* * *

Ёлғизман одамлар орасида мен,
Юзимни бахт сари қўйинг ўнгариб.
Бир зум кўзгунгизга кулиб боқайин,
Тушида бахтиёр телба сингари.

Ўпич нималигин билмаган ошиқ
Илк бўса завқидан йиғлаган каби.
Томоғимни йиртсин, майли бир қўшиқ,
Буюк жасоратга юзлансин қалбим.

Токи, мен тушунай севги олдида,
Ўз гўшамдан ўзим олислигимни.
Мени она эмас, бахт тукқан дея
Муборакбод этай Ёлғизлигимни.

* * *

Фақат сиз жеркинманг, жеркинманг, етар,
Гўдакдай эргашай изингиздан мен.
Кет денг, кетсам ҳам сиз сари кетай,
Йўкса, қандай ўтай юзингиздан мен.

Сиз тўрт тарафим қуршаган жарлик,
Қаранг, оч махлуқдай қайрайди тишин.
О, мени етакланг, қилманг ўжарлик,
Ҳатто қирқ чилтанга тушмаган ишим.

Койиб-да, етакланг, майли, етакланг,
Ёлғиз кўним топай ошёнингиздан.
Тўрт тарафдан олам эшик очсин ланг,
Кетарга йўл топмай лек ёнингиздан.

* * *

Ногоҳ изингизни босиб олдимми,
Изингиз сесканиб тушди-ку, ахир.
Сизни бозоримга билмай солдимми,
Еганим болку-я, лек бунча тахир.

Исмингиз тутмоққа қўрқаман энди,
Шивирлаб айтмоқ ҳам гуноҳи азим.
Сизгача умримга не гардлар инди,
Сизгача кимларга қилмадим таъзим.

Яна янги изга юз бурди тақдир,
Бу из меники деб айтмайман мақтаб.
Сизнинг-да, изингиз менинг изимдир,
Бу издан йўлимни тополгум фақат.

ИСТИОРА

Хўб доносиз айёр мор каби,
Шўх тулкидай ҳазилкашсиз Сиз.
Ўлжангизни учқур сор каби
Минг фарсахдан нишон оласиз.

Панжасига тикан кирган шер
Ўкириги шивирингиздир.
Атрофингизда ялтоқланиб Ер
Кеча - кундуз айланади гир.

Хоҳласангиз, қарға товшидан
Бир зумдаёқ тўқийсиз кўшиқ.
Бечоранинг йиртиқ кавшидан
Бутун халққа ясайсиз қайиқ.

Хоҳласангиз, юлдуз терасиз,
Хартумига осилиб филнинг.
Одамзодга улгу берасиз
Тушингиздан, қирқ ёрмай қилнинг.

Ахир, осмон, ер ҳам сизники,
Сизникидир, демак, тангри ҳам.
Яшаш деган тамға бизники,
Қиблам сизсиз, ҳам қибланомам.

СИЙРАТ

Эллик йилки, берқдир бу эшик,
Эллик йилки, ҳеч ким чертмаган.
Бўйламоққа йўқ унда тешиқ,
Бирон жойин сичқон кертмаган.

Ушлагич йўқ очмоққа, афсус,
Эллик йилки, қулф урилмаган.
Ҳаёт эълон қилган танаффус,
Ўрнидан-да, ҳеч сурилмаган.

Вақт ғўдранар қошида аммо,
Вақт - онасин йўқотган гўдақ.
Эшиқ берқдир, очмоқ муаммо,
Эгаси-да, силқитган этак.

У эшиқни очмоққа ожиз,
Гўё қўйган ўзин йўқотиб.
Кўчирмоқчи бўлган бандаси
Кўярмикин қайта ўрнатиб.

На уй борқдир эшиқ ортида,
На девор бор, бўм-бўш ёбон бор.
Эллик йилки, паноҳ топмоққа
Бу эшикка йўқдир харидор.

УЗОҚЛАШУВ

Узоқлашган сари узоқдир яқин,
Якка мазор каби кўринади Ер.

Узоқлашган сари бошпанангни ҳам
Тушунгинг сағана эканлигини.

Узоқлашган сари шўрлик Муҳаббат
Мазахомуз тушдек эриш туюлар.

Узоқлашган сари... шамол юлқинар
Дарахт шохларига боғланган кўйи.

Узоқлашган сари... Ёлғизлик секин
Кўлтиқтаёқ бўлиб кирар пинжингга.

Узоқлашган сари... Ой -қора танга,
Уни излаб юрар минглаб фуқаро.

Узоқлашган сари... Осмон кузғундек
Юлдузларни чўқиб, қонига ботар.

Узоқлашган сари... қаримсиқ Дунё
Офтобдан яширар ажинларини.

Узоқлашган сари ўз кўналганда
Ҳамма нарса сени ташлаб кетади.

Узоқлашган сари ўзингдан бошқа
Ҳеч қачон ёнингга қайтмайди ҳеч не!

БАЁНОТ

Назарга

Маймун йўқ етаклай десам, биродар,
Мени етаклашни истамас маймун.
Ўрмон йўқ, ўзимни адаштирамакка,
Мен ўзимдан қочган қочоқман айни.

Бемаҳал чалинган бонгман - ваҳима,
Бошини ахтарган бошсиз дономан.
Тилим гунг, гапирсам увиллармишман,
О, кимнинг итига тўлайин товон.

Мағриб йўқ,
Машрик йўқ,
Кетайин қаён,
Билгисиз чорлайди бир қушча бедор.
Итлар орасига қўшилар эдим,
Ул гўзал жамолин юзлатса бир бор.

Мендан изн сўрар эсмакка шамол,
Бу не муруввату бу не марҳамат.
Мени ким етаклар?
Ўзимми?! -Йўқман..
Ҳаёт - қазилмаган қаровсиз лаҳад.

* * *

Сен тушнинг боласи - оппоқ фаришта,
Ҳатто капалакдан енгил, озодсан.
Хуркак нигоҳингни инжитмас ишва,
Жудолик нимадир билмайсан, шодсан.

Чунки отанг йўқдир, онанг бўлмаган,
Афсус, йўқотгудай бошпананг ҳам йўқ.
Сойдан сув ичмайсан, мутеъ эмассан,
Ҳаводан ҳаво ҳам ютмайсан, қизиқ.

Жуда беозорсан дарахтлар каби,
Йиқилган кимсага пичинг отмайсан.
Ҳар қандай жодудан сушт тортмас таъбинг,
Ўзингни сотсанг ҳам дўстни сотмайсан.

Сени ҳамма севар, сен -чи севмайсан,
Ўйнамакдан безиб ўйин бошлайсан.
Ойнинг бедорлигин ўғирлаб яна,
Бизни қутқазмоқ-чун тушда яшайсан.

МАДДОҲБОЗГА

Ҳафтияк эмас-ку умр дегани,
Ўлимингдан кейин туширсанг такбир.
Ахир, туғилмассан ёғду егани,
Тириклик - отангдан яширганинг сир.

Токайгача ўзга чўтин қоқасан,
Дўконинг борлигин итинг билмаса.
Бунча шиллиққуртдек ночор боқасан,
Санашга атиги чўпинг бўлмаса.

Ноғора ҳам қоққунг, ҳар кунинг ҳайит,
Йўнилган қаламинг қайта йўнасан.
Адашган ит топар манзилини, қайт,
Манзилинг кўрсатсам дарров тонасан.

* * *

Эрки ўғирланган одамнинг
Ватани бўлмайди ҳеч қачон.
Эрк - ватандир, эрксиз қолса гар
Томчи каби узилар осмон.

Ўзга уй дер ўз уйини у,
Ўзи кўмиб бекитар йўлин.
Ва ҳар кимга ҳадя этар
Очилмаган қовжироқ гулин.

Пайдо бўлар ҳар остонада,
Меники дер барча остона.
Эшик йўқ-ку, бош суқай деса,
Ҳар эшикка бош суқар яна.

Ўлса, ердан топилмайди гўр,
Нур тегсами гулдай сўлади.
Эрксиз одам - сотилган буюм,
Ҳар ким сотиб олса бўлади.

ИҚРОР

Гаплашгудай қолмади одам -
Бу адибнинг сўнгги иқрори.
Наҳот, абад бир нуктада жам
Кўҳна ҳаёт борлиғи -бори.

Аслида-ку, олам эшиги
Тамбаланган туғилмасингдан.
Онангдан ҳам олдин бешигинг
Тебратишар хотиржам зимдан.

Сен чўққига чиқдингми тамом,
Энди пастга қайтмоғинг мушкул.
Халқ дегани бунча деб авом,
Сўз қотмоқдан уялгунг нукул.

Энг оғири сени лаҳжангда

Бирон бир гап айта билмайди.
(Кимки ғолиб фикрат жангида,
У мағлубдир, ғолиб бўлмайди).

Турли ёрлиқ билан сийлашар,
Хоҳла топта, хоҳла юлиб от.
«Мукофот»лар мисоли аскар,
Таъқиб қилар сени умрбод.

Бўлолмайсан ўзингдан озод,
Унутдингми улар лаҳжасин.
Доносану нодонсан аммо,
Кўкни ёқмоқчидай нафасинг.

ЭНГ ОҒИР ҲАҚОРАТ

Йиқилганни ҳар ким тегиши мумкин,
Йиқилган энг мазлум қуллар ичра қул.
Уни овутолмас бирорта мўмин,
Овутиши мумкин фақат ўзин ул.

Кўзида ғижирлар нафрат занжири,
Аммо жасоратга беип боғланган.
Интиқом -ялови, ягона сири,
Орияти ишқда бекўр доғланган.

Вужуди бардошдир, майли тепақол,
Бир сен тепган билан қуларми чинор.
Замин қоқ ёрилмас тарвуз мисоли,
Зилзиладан кўчмас энг баланд минор.

Фил тепсин,
От тепсин, эшак-да, тепсин,
Пинагини бузмас, тилга осиб ғул.
Энг оғир қийноққа чидаш мумкин, лек
Чумоли тепкисин кўтаролмас ул.

* * *

Тилинг бурро, уйинг сотдингми,
Ё кудуғинг ташлашган кўмиб.
Марҳумларни ё уйғотдингми,
Қайга бокдинг кўзингни юмиб.

Кўлинг чўзсанг осмонга тегар,
Оёғингга осилган замин.

О, наздингда борлиқ беэга,
Ва ҳамманинг топасан камин.

На отдасан, на эгардасан,
Муаллақсан жонсарақ қушдай.
Ерда яшаб бўлмай қолди деб
Рад этасан осмондан тушмай.

УЧИНЧИ
КУН

СЕВГИ ҚОНУНИЯТИ

Бу кўхна дунёга уч талоқ айтдим,
На мен даҳрийдирман, на мен художўй.
Муҳаббат нафратга айланган пайти
Барча гуноҳсизлар аталур осий.

Сизлар ўйлаб топган қонун олдида
Севги никоҳлашса нафрат билан гар.
Қутб тўртта эмас, балки олтига,
Тангрини ёлғиз деб бўлмас муқаррар.

Коинот зарра-ю, ер эса йўқдир,
Вазнсиз тошлар -ла учамиз беҳуш.
Қуёш нишонига тегмаган ўқдир,
Ҳаёт деганлари - алдамчи бир туш.

Мана, йиғиштириб кўч -кўронини,
Дунё ҳам дунёдан силтайди қўлин.
Ҳамма йўл йўқотиб, энг олий ҳакам
Улуғ Муҳаббатдан сўрар ўз йўлин.

ЧОРЛОВ

Мени чорла, ёнингга чақир,
Япроқ каби узилмасдан Ер.
Қилт этмасам, майлига, бақир,
О, кўзларинг - ёзилмаган шеър.

Тузсиз ошим нега бунча шўр,
Нега бунча дарём ташнаҳол.
Чорла, жоним, олам кўзи кўр,
Қабртошдир кўкдаги ҳилол.

Чорла, гулим, йўллар йўлсиздир,
Йўл очайин қуёшга томон.
Озодман, деб ҳайқирсин, мовий
Панжарасин синдириб Осмон.

* * *

Балки адашдимми?!
Мени қайтаринг,
Қайтаринг, мен севган аёл қошига.
Гунг дунёнгга айтиб бўлдим айтарим,
Кўзимни тикмадим қилу лошига.

Гапирсам хатога кўярмишман йўл,
Жим юрсам хурсандсиз, чаласиз чапак.
Ҳамма унутган бир бемордир кўнгил,
Шартми юрагимни отиб ўйнамак.

Олиб боринг мени,
Қайтаринг йўлдан,
Йиғлаётган аёл қошига элтинг.
Бирон меҳрибон-ку тутмади кўлдан,
Тафт ила музлаган қоним илитинг.

Мен одам бўлдимми, бўлмаин одам,
Ёхуд карахтликка уйғотдим рағбат.
Ишқнинг кўчасида тутдимми мотам,
Тиланиб топганим наҳотки нафрат.

* * *

Бу қандай ҳашардир - оммавий ҳашар,
Ҳамма чалғи тутган Сўз даласида.
Ўрмоққа ҳеч не йўқ, (лол аҳли башар),
Ўримга бормоқда тонг палласида.

ДУО

Илоҳа, шу сулув келиним бўлсин,
Бир пиёла чойин ичиб ўлсам, бас.
Майли, мендан ранжиб дўст-душман кулсин,
Ишонгум, тангрида уйғотгум ҳавас.

Урчуғимга ерни тугиб олардим,
Айланарди тун-кун у амрим билан.
Ёмонлар тўзғоқдай тўзиб қоларди,
Оёқ кўйгудай жой тополмай ердан.

Албатта, севарди ҳаммани ҳамма,
Бегона кўз билан боқмасди ҳеч ҳам.
Ёқасин тутмасди бировнинг биров,
Бир чимдим ушокни кўрарди баҳам.

Шайтонин ўлдириб дунёи кўтир,
Озод кушдек парвоз қиларди доим...
Дуода пичирлар бечора кампир
Сувратдаги қизга боқиб мулойим.

СУВ ҚИЗИ

Нилуфар -сув қизи, ернинг моҳи у,
Куёшни тангадай ўйнатган дилбар.
Сен баланд соҳилдан тикилсанг борми,
Осмондан бўйлайди бу шўх суманбар .

Оёғи остида улкан бир денгиз
Мағлуб кўшин каби мангу тиз чўккан.
Фалак кўзгусини йўқотиб тилсиз,
Узоқ ғўлдирайди, булутдек бўккан.

Нилуфар -савсангул, сув маликаси,
Қирқ аср термулар шоҳзода Осмон,
Кўкка талоқ айтса-да, кўкка асир,
Саркаш гулни овутолмай у вайрон.

Нилуфар - пари қиз, ойдин кулгуси
Ойни чил-чил этар, юлдузлар ўчук.
Учмоққа қанот бор, учолмам афсус,
Бир қушча тўзим йўк, бир жонча жон йўк.

Ер ҳайрон, кўк ҳайрон қирқ аср аро,
Гулларнинг рашкидан ўтни ютган гул.
Уни кўзгатолмас ўрнидан асло,
Томири ишқандир, ишққа етган ул.

УЗР

Дўстлар, барчангиздан сўрайман узр,
Севги қаршисида
Вақт хато қилди.
Куёшнинг кўксида музлади-ку нур,
Бўронлар хансираб беҳол йиқилди.

Тикилди Қоратош қора туйнукка,
Фалакнинг бўғзида бўғилди борлиқ.
Худди шундай пайти, зарда-ла кўкка
Шамол жасаидан осибсиз ёрлиқ.

Дўстлар, барчангиздан сўрайман узр,
Севгига тўғриланг соатингизни.
Кўкдан таралмоқда хўшбўй майин нур,
Токи поклаб олинг ҳаётингизни.

* * *

Уми хато қилишдан кўрқиб,
Олдмас ортга тикар кўзини.
Ҳар жилганда ўрнидан, шаксиз
Қаричлайди босган изини.

Кенг даврада гапирмаслик-чун
Тиқиб қўяр оғзига латта.
Нимаики буюрсангиз ул,
Дарров сизга тутади патта.

Хушёр боқиб болаларига
Отангизман, дея пичирлар.
Хато қилмадимми дегандай
Хотинидан дарров афв сўрар.

У ўзига ягона соқчи,
Ҳибсдадир ҳаёти бироқ.
У ўзига ўзга номидан
Ўзга тилда қилар қўнғироқ.

Чўғ қўнгандай исми шарифин
Гоҳ ағдарар авра-астарин.
Ёт кўз билан боққан-чун, унга
Кўринади дунё тескари.

* * *

Билмам, ўз Девимнинг кулиман нечун,
Туфроғим тўзғиган, руҳим тунзордир.
Шайтоннинг тукидан туморим тугун,
Эвоҳ, ишқ уйида топганим мордир.

На тўқман меҳрга, на очман ғамга,
Унут қолдирилган нарсаман, нахот.
Кўзимга урилган еттита тамға,
Эркимни ўзимдан этмоқчи озод.

Менга етти ётдир осмон, қуёш, ер,
Илк бора дуч бўлиб турибман гўё.

Ҳатто бегонадир ўзим ёзган шеър,
Чор-теварак боқар лолу маҳлиё.

Нақадар олис-а яқин нарсалар,
Хусусан, хум ичида қурганман ошён.
Таҳоратсиз кунлар ҳуштагин чалар,
Мовий гирдоб ичра тўлғонар Осмон.

Нечун ёлғиз қалбни қирқ жаллод янчар,
Ўтмас тиғи ила қонлатар руҳим.
Шеърят саҳросин тиконин санчар,
Мен энди изимга қайтмоғим муҳим.

Нахотки, ўтмишнинг толеи қора,
Нахот, ўз уйимга етмоғим мушкул.
...Узун узилишлар майдони ора
Мен сени сафарга чорлайман Кўнгил.

* * *

Мен кетаман бу даргоҳдан, бас,
Тириклигим марҳумларга юк.
О, ҳаммани севмоғинг шартмас,
Ҳар бандаси ўзига суюк.

Тошбалиқча эрур сувратим,
Руҳим қуши қанотсиз, абгор.
Сувга тушган кесак - журъатим,
Бир қўшиқни куйлагум такрор.

Салом, сабр!
- отамерос ғул,
Токайгача сени судрар қалб.
Ардоқладим сени шунча йил,
Қанот тутдинг кимни ардоқлаб.

Мен кетмайин нима қиламан,
Еганим ўт, ичганим-да, ўт.
Ўз умримдан тониб-да, аттанг,
Биров умрин яшабман беқут.

СЕВГИНИНГ КЎЗИ КЎР...

Севгининг кўзи кўр дейишди унга,
У-чи ажабланди, чирт юмди кўзин.
«Нахот, севги йўли қоронғуликдир,

Наҳот, бўм-бўшлиқдан титрайди изим.

Севгининг кўзи кўр», - шивирлар узоқ,
Нимага йўйсин у, чинми, ҳазилга.
Кўзини очиб дер:
«Кўр Севги билан
Етиб бўлармикин бирор манзилга».

ЎЗИМГА

Ким ёққан гулханда исиндинг кеча,
Кимнинг дарёсини кечяпсан бугун.
Бировлар манзилин маъво этгунча,
Кел, ўзингга сиғин ва яна сиғин.

Шунда туядирсан бахтнинг шўр таъмин,
Ҳеч кимсиз ёқарсан қорнинг қаловин.
Сўз шовқини аро титраркан замин,
Кафанлик этарсан кўкнинг оловин.

Минг йилки, Улуғ пир хокни туғ тутиб
Ишқсиз халқни Ҳаққа сафарбар айлар.
Сен эса уйингда айт, кимни кутиб,
Мудроқ туйғуларга қулсан, алҳазар!

Эллик йилдан буён сен ожиз шоир,
Ўзингни қувмоқдан ўзга ишинг йўқ.
Нечун чангалзордан излайсан тикан,
Ўзингни овлашдан наҳот, кўнглинг тўқ.

Етар, ўз гулханинг баландроқ ёққил,
Биллурни занглатгай беҳуд ўртаниш.
Ўз маъвонгда туриб атрофга боққил,
Бегона нарсалар нақадар таниш.

* * *

Ёлғон муҳаббату чучмал меҳрдан
Безидим,
Толиқдим ўзни севмоқдан.
Дарёлар чўзилар ҳомуза тортиб
Зериккани каби оқмоқдан.

Офтоб ҳам қорайган, худди маҳзун қиз,
Кўзгудан нур тилаб тургани қизик.
Ҳамма битта йўлдан юрмоғи шарт деб

Чегара тортади мавҳум бир чизик.

Олма ёки нок энг, таъми бир хилдир,
Тахирлик вужудни қоқ этар ажиб.
Қора мушук мисол оралаб хатар,
Лабларда қон қотган тунги таажжуб.

Юрагим шивирлар: Севги дарахти
Аллақачон қуриб тўккан япроғин.
Манови оломон нени севару
Нега аза тутар билмайди тағин.

ҚЎШИҚ

Бу не мажлис навосозлар навосиздир,
Ишқ базмида малоиклар ҳаёсиздир.

Тамошо йўқ, тамошода аҳли эл,
Сайёралар аро кўнгил маъвосиздир.

Кетгум қаён, келгум қаён, бу туйнук не,
Тақдир чекин уқиб бўлмас, имлосиздир.

Бу не ғулдир жон оғритмай жон олгувчи,
Ибодатнинг ҳукми, ажаб, имзосиздир.

Қасам ичмай, қасам эттим, минорим не?
Бориб кўрсам минорим ҳам биносиздир.

Ўроз ишқдан кафан киймиш, вале тирик,
Ери ерсиз, самоси-да самосиздир.

ИШҚ

Нукул интилибман сен сари, билсам,
Қайтиш чоғида ҳам сенга қайтибман.
Устимдан кулибман кулганимда ҳам,
Эски қўшиғимни такрор айтибман.

Нега мақтандим-а, мен телба, овсар,
Нега ўз боғимга тош отдим доим.
Эшигин очмади бир бора Очун,
Ортимдан хўп кўпди қиёмат қойим.

Олдимда не кутар, билмайман ҳали,
Ўзимча ҳали не қўшиқ айтаман.

Яна сен саридир интилиш гали,
Қайтиш чоғида ҳам сенга қайтаман.

ОРЗУ

Паричеҳра аёлинг бўлса,
Муз эриси табассумидан.
Қиқирласа гуллар, у кулса,
Қушга дўнса илон имидан.

Вақт тўхтаса, қош чимирганда,
Жерканида силкинмаса Ер.
Кўзлари жим отганда ханда,
Кипригидан томса шаффоф шеър.

Пиёлада чой узатган чоғ,
Офтоб қўнса чойига унинг.
Чорловидан солиб қалди роқ,
Тоғ тиз чўкса пойига унинг.

Ич-ичингдан ҳайқирсанг завқдан,
«Менинг шундай бор деб фариштам».
Бир умрга қутулсанг сўнгра
Аёл ҳақда хаёл суришдан.

* * *

Сен гўзалсан ҳаддан ташқари,
Гар тикилсанг, кўзгу қораяр.
Кўзини чирт юмар ёш - қари,
Кенг кўчалар бирдан тораяр.

Тоғ титрайди гўзаллигингдан,
Соҳилидан айрилар дарё.
Тушим бугун келган-ов ўнгдан,
Бугун ҳамма қаршингда пайдо.

Узукка кўз қўйиш шарт эмас,
Кўз ўрнида ўзинг ярайсан.
О, шундай пайт ҳаммага, афсус,
Бемор кўзи билан қарайсан.

ЎҒЛИМГА

Шу халқ сеникидир, пуфлама шамин,

Кўксин иситмоққа гулхан ёқсин у.
Бобонгники эрур бошдаги дўппинг,
Кияжак эртага наслинг ҳам уни.

Қоронғу хужрани ёритган чирок,
Кундуз ўчса ўчсин, тунда ўчмасин.
Ўз дарёнгникидир сен турган қирғоқ,
Бегона тўлқинлар зинҳор кучмасин.

Сен пиёда кезган шул хароба йўл,
Бир кун олиб борур отанг ёнига.
Кўкқис рўпарангда пайдо бўлса кўл,
Бир томчи кўз ёшим - улгу дунёнгга

Тўхта, хув дўнгликда кўрдингми мозор,
Жаҳонгирдан қолган кудрат шул дегин.
Дунёнинг неъматин айлансанг бозор,
Ким харид қилар-у, ким еяр текин.

Ҳали не тоғ ортида кутар не довон,
Қалбинг чулғамасин асло хавотир.
Фақат ул манзилга етқайдир омон,
Қуёшни елкалаб олган баҳодир.

* * *

Чақирмайман исмингни айтиб,
Ётдир ҳатто сени эркалаш.
О, негадир, нега шом пайти,
Юрагимда аллақандай ғаш.

Ер - бегона, осмон - бегона,
Бегонадир ўлан тўшагим.
Ҳамма нарса бу кун омонат,
Кўзғайверар негадир ғашим.

Қуршаб олган атрофим жарлик,
Қимирласам қулашим аён.
Бир оёқда турибман муқим,
Аҳволимга бокмагил ҳайрон.

Фақат сенсан сўнгги нажоткор,
Бир пайт қалбдан қувгандим, афсус.
Чақирмоққа қўймас номус - ор,
Ўртамизда ҳакам - Танафбус.

ХУШҲАБАР

Етар ҳаётингга битта хушхабар,
Энг узоқ кутилган хат каби бўлса.
Ҳамманики бўлса, яна бу хабар,
Дарров душман дўстга айланса, кулса.

Кимга улашишни билмасанг, ечиб
Эгнингдаги тўнни - суюнчисига.
Ҳайқирсанг, ҳайқирсанг ўзингдан кечиб,
Биров ҳаётингга чиқмаса эга.

Қалбга мангу ёрлиқ бўлса хушхабар,
Ҳеч қачон отингни бошқа қўймасанг.
Ўз исминг жисмингга буюрса-да, ва
Дунёга келганинг тушга йўймасанг.

* * *

Бугун Сизни йиғлатгим келди,
Бошқачасиз бугун негадир.
Ўн уч ёшли қизалоқ каби
Қиқирлайди куёш бегидир.

Эси оғиб қолган дунёнинг
Ҳомузаси илиқ негадир.
Мендан бошқа, ваҳ аттанг, нечун,
Бугун ҳамма Сизга эгадир.

Сочингизга ўйноқи шамол
Жимжилоғи ила тегадир.
Кўзимдан ёш қуюлар, Сизни
Йиғлатмоқчи бўлсам негадир.

Ўзга эга чиқса Севгингга
Юрак унсиз фарёд чекадир.
Сизни севган ёлғиз менманку,
Нега ҳамма Сизга эгадир?!

ЮПАНЧ

Тўғриси, айтгулик гапнинг ўзи йўқ,
Тўғриси, билмайсан нени севишинг.
Яхшидир тўнингга ўралиб юрмоқ,
Хўрозқанд ўрнига шимақол Ишқни.

Ҳар қалай эрмакка топилар юмуш,
Имкон бор хиргойи қилмоққа жилла.
Кўкдаги юлдузлар қайтарар кавш,
Яланғоч ой эса титади пилла.

Тўғриси, қайтақол келган йўлингдан,
Йўқ уловин излаб топган биродар.
Гуноҳсиз осилган доим тилидан,
Сотилган нарсага чикмас харидор.

* * *

Сен менинг товушим, мен-чи акс-садо,
Ўзансиз дарёман, соҳилсиз денгиз.
Нафас олмоғимга йўқ ерда ҳаво,
Минг Исо нафаси жон тутмас, афсус.

Боқмоққа қибла йўқ, теварак бўм-бўш,
Қуёш ўғирлатган жойнамозини.
Вақт- тўр қафасда мудраётган қуш,
Фасллар фарқлолмас баҳор, ёзини.

Боқмоққа қибла йўқ, яланғоч Дунё
Шаффоф салтанатнинг оғушида маст.
Кафан ичра боқар тириклик гўё,
Хулё майида чўмилар абас.

Боқмоққа қибла йўқ, қибланома йўқ,
Йўллар адашгандир борар йўлидан.
Дарахтлар ахтармас бирон суянчик,
Суғурмоқчи довул тортиб қўлидан.

Кел энди, етаклай кўр қуёшни бас,
Совуқ сийнасида ўт ёққум бешак.
Вужуд қалъасининг қибласи - қафас,
Тўрт томонинг қибла, мундин кет, Юрак!

ҚОЧИШ

Одам ўз-ўзидан қочмасин экан,
Эрдан дор ясаркан,
Шубҳадан ханжар.
Дарахтлар қочоқдир, югурганида
Заминнинг кўксини илдизи янчар.

Ахир, қандай оғир тушуна туриб

Ҳақиқатни айтмай айбнома ўқмоқ.
Гинали хириглаш расмий тус олса,
Бошингга бехосдан тушмасми тўқмоқ.

Демак, сен қочдингми ўзингдан рости,
Ўгайсан ўзингга, ҳар недан маҳрум.
Ой-да, мангу қочоқ, шу боис тунда
Юлдузлар шабини ёқмоққа маҳкум.

ОБРЎ

Ҳаёт деб аталмиш бу қўнимгоҳда
Кимнидир ранжитиб топибман обрў.
Демак, инжиқлигим тадрижи боис
Шухратим риёдан боғлабди жоду.

Луғатимдан ўчган Севги деган сўз,
Алдов ёрлиғи деб эслайман фақат.
Ёмон қарамагил, менга тегмас кўз,
Илондай пўст ташлар кўзимда Нафрат.

Йўқликка умримни қилибман тортиқ,
Бас етар, сийловга сира йўқ тобим.
Бефаҳм хотиндай ранжитмиш ортиқ
Ўзга шавкатида тикланган Обрў.

УДУМ

Худо борга бордир, йўққа эса йўқ,
Гарчи сен йўқдирсан, гарчи мен борман.
Сени койимайман, кўнглинг бўлсин тўқ,
Ишқдан унгандирман, лек Ишққа зорман.

Вазнсизлик ичра учиб юрар Ер,
Ер каби одамлар учар беқанот.
Музлаган офтобнинг манглайида тер,
Томмоққа тополмас бир чимдим сабот.

Бунда узилгандир минг йиллик ришта,
Оёғи осмонда расмий удумнинг.
Меҳрнинг мақоми риё ва ришва,
Бошдан баланд эрур обрўси думнинг.

Бутун бир коинот топмай жонсарак
Йўқотган рақамсиз ўриндиғини.
Қашишга бош бўлса, кошкийди, Фалак

Қаерга ҳам санчсин тумтоқ тиғини.

Ўрнидан жилмайин ҳар банда, эвоҳ,
Яловмас, жўртгага ўйнатади дум.
Ошенин йўқотиб тентир бепаноҳ
Узилган соядай узилган удум.

СИР

Сир - туйнуксиз қалъа, туну кун бунда
Ҳар ким ўз сиридан тўқийди чўпчак.
Худога шивирлаб бўлмайди, ахир,
Истамас эртага бўлишин эрмак.

Гар зиндон саналса Сирнинг ватани,
Ўлган маҳбус қопи - Эркнинг тобути.
Халоскорлик рамзи Тобутми, унда
Нима кераги бор халоскор бутнинг.

Сир билан сирлашиб яшагил, хурсан,
Мабодо билолсанг ишнинг кўзини.
Йўкса, чидаш қийин, озод бандаси
Маҳбус сезаверса уйда ўзини.

* * *

Тош теккандай тегса бу овоз
Парчалайди ойни-да, дейсан.
Ўз овозинг хўрлаб сен шоввоз
Ўзга овоз ғамини ейсан.

Қай кўнгилни овутмоқчисан,
Йўқ овозни овоза қилиб.
Кўкка қараб мушт ўқталасан
Текис йўлда нуқул йиқилиб.

Нечун кечай ўз овозимдан
Бирор марта қирмасдан томоқ.
Бир сиз эмас, барчага оғир
Ўзга овоз билан яшамоқ.

МУҚОЯСА

У ўз соясининг одами,
Эргашади соя ортидан.

Ўлчаб бўлмас унинг қадамин,
Из ташламас юрганга сира.

Кўлагадан сўзи ва юзи,
Жилмайганда қораяр қуёш.
Бошқоронғи зулматга кўзи,
Илинганда кўкка пурқар тош.

Тунлари ҳам кўрпа ўрнига
Соясини ёпиниб ётар.
Зеро, черга кўрманг бурнига,
Дарров соясини уйғотар.

Қистов ичра сўроққа тутар
Ундан олдин сояси Сизни.
Шу лаҳзадан ўлчашга тушар
Ҳар қадамда қадамингизни.

Чалғитмасин, лек турфа излар
Сўрамайди, барибир, изн.
Айтишича, тунги юлдузлар
Унинг эмиш соясин изи.

* * *

Мени бугун ҳеч ким соғинмас,
Ҳеч ким мени йўқламас бугун.
Ахир, кўрган куним кун эмас,
Ўтган умрим тугилган тугун.

Чор тарафга боқаман: бўм-бўш,
Гўё тунда ўғирланган ер.
Қайлардандир адашган товуш
Чорловидан қуядир бағир.

Йўқ, сийлама, эй мубҳам товуш,
Миннат тўла ҳаёт керакмас.
Бергил озод қушлар парвозин,
Яшашимга ҳаво етса, бас.

Мени бугун ҳеч ким соғинмас,
Ҳеч ким мени йўқламас бугун.
Бегонаман, куним кун эмас,
Умрим йўлда топилган тугун.

АФСУНГАРГА

Дўнмасимдан бирорта кушга,
Бир юмалаб бўлмасдан одам.
Ҳаётимни ўхшатиб тушга,
Кулки этмай оломонга ҳам.

Айт тилагинг, юммайин кўзинг,
Сехру жодунг назр - ниёзми?
Гулзор ичра югуриб бу кун,
Ё тоганинг бир боғ пиёзми?

Куппа кундуз излаганинг не,
Диоҳендек чироқ ёқиб хуш?
Ана, замин узра улкан Хум
Уч минг йилки, юмалар бўм-бўш.

ХАЁЛ

Мен сени ҳеч кимга бермайман, жоним,
Сен билан бутунман, сенсиз яримман.
О, кўзи чўлпоним, қоши камоним,
Ким сени севмакдан, айт, этажак маън.

Сени изламайман, йўқсан-ку, ахир,
Сен армон нелигин билмассан ҳатто.
Армон - қум остида қолган шаҳардир,
Демакки, севсанг ҳам қилмайсан хато.

Тутқунга энага -юпатгувчисан,
Йўқотган эркини сендан топар у.
Дунёни пинҳона кузатгувчисан,
Сен мангу бедорсан, билмайсан уйқу.

Фаришта дегани, балки сендирсан,
Фалак парвоз қилур қанотингда жим.
Балки, сен адашган сайёрасини
Мангу излаётган сўқир мунажжим.

* * *

Асл нарса абадийдир, бил,
Биз ҳаммамиз акс-садомиз.
Қарға бўлиб сайрамас булбул,
Бир куй васфи бирла адомиз.

Дунё, қара, донсиз хирмондир,

Тушмаса гар бошоққа ўроқ,
Фалак эса бир тегирмондир,
Донимизни янчар бесўроқ.

Ким ҳайқирса, берурмиз садо,
Кўникканмиз йўқ -боримизга.
Аслиятдан бошқаси барин
Тортажакмиз ўз доримизга.

БАШОРАТ

Ҳамма айтган сўзни айтмайман сира,
Ҳатто ҳар ҳарфдан бўламан огоҳ.
Сўзимдан таралган биллурий титроқ
Қуёш шуъласида порлайди ногоҳ.

«О, тартиб қонига беланган тартиб»*,
Кўнғироғин токи ҳеч ким чалмасин.
Ернинг тортиш кучин олмасдан тортиб,
Фалак ўз ўрнини дарҳол алмашсин.

Миллион ип боғлиқдир бир сўз чархига,
Қуёшнинг нуридан арқоғи унинг.
Етади битта сўз инсон умрига,
Авлод-ла ҳамнафас яшайверар сўнг.

Ахир, барча учун ҳаёт - бир масал,
Чекига тикканмиз қисматимизни.
Агарда айтолсак яшашдан афзал,
Бутун башарият кутган бир Сўзни!

* Рене Шардан

* * *

Осмон бизга қарам, ер ҳам қарамдир,
Дунёга устунмиз ўзимизча биз.
Йил дегани нима, кунлар маҳрамдир,
Ўлмас жон - бутунмиз ўзимизча биз.

Эрадан аввалги миш-мишни ҳамон
Ихтиро ўрнида қиламиз қабул.
Бирор баргимизга гар тегса замон,
Дарров Вақтнинг патин юламиз сабил.

Мабодо кафтимга қўнақол десак,
Юлдуз узилажак ишорамиздан.
Тош-ку отмаймиз-а, отсакми кесак,
Ой чил-чил синажак, инжимас биздан,

Харидимиз чўпдир эски дўкондан,
Аммо устомонмиз чўп ўйнатмоққа.
Кўп ҳам баланд кетманг, тушинг зинадан,
Рақиб йўқ, ким билан ўйнайсиз соққа.

* * *

Жиғингизга тегдим бадфеълим билан,
Итга қарагандай ғамгин қарайсиз.
Мен билан ишингиз йўқ-ку, биладан,
Менсиз кўп ишларга ҳали ярайсиз.

Мен каби қушларга қўймайсиз тузоқ,
Чоҳ ҳам қазимайсиз оҳулар учун.
Гарчи ҳамроҳдирмиз, яшаймиз узоқ,
Сиз каби ненидир кутгум, тушунинг.

Агар салом бўлса, худонинг қарзи,
Афсус, саломимга олмадим жавоб.
Аммо кетолмайман бу ердан бир зум,
Қушдай парвонаман, сиз-чи, бепарво.

Гар мусбатнинг қутби мусибат бўлса,
Манфийлик - мавҳумлик қутбин яратар.
Таажжуб, негадир кўкка тикилсак,
Бир нигоҳ бизларни бирга қаратар.

* * *

У ўзидан кўра
бўйинбоғини яхши кўрарди.
Тунги ечиниш олди
бўйинбоғини авайлаб ечар,
тонгда ҳам шу тахлит
оҳиста илади бўйнига.
Ҳаво бўғиқ бўлсин,
офтоб салқин истаб
ҳансираётганда ҳам,
У ечиб қўймайди бўйинбоғини.
Мабодо эсаётган елда
бўйинбоғи ҳилпирар экан,

У танҳо ўзи
урушдан ғолиб чиққан лашкарбошидай
атрофга боқади мағрур.
- Бўйинбоғинг силласи қуриб
ялинаётган итнинг
осилиб қолган тилига ўхшайди,-
дер дўстлари.
Аёли эса
сиртмоқнинг ўзгинаси,
худди дорга осилган сиртмоқнинг акси,
дея оғзидан гуллади кеча.
Айтгандай, бугун тонгда
улкан дарахтдан йиқила туриб,
новдага илинган бўйинбоғига
осилиб жон берибди шўрлик.
Айтмадимми,
нимага қаттиқ кўнгил қўйсанг –
У сиртмоқдир, деб.

ХАВФЛИ ОДАМ

Душманни ҳеч қачон сотиб бўлмайди,
Сотганда дўстини сотади ҳар кас.
Душман ҳимояда, осон ўлмайди,
Дўст - дўст қаршисида ғофил,хушёрмас.

Илондан кўрққандек кўрқарлар ундан,
Болалар ўзини панага урар.
Кампирлар қарғанар уни кўрганда,
Қораси ўчгунча чоллар тик турар.

Озодлик байроғин ёққан ўшадир,
Халқининг юзига оёқ қўйган ҳам.
Хоинлик нишонин такқан ўшадир,
Сир каби асрайди ғилофин ҳар дам.

Ҳаммага кийдирмоқ истар ғилофин,
То дўстини сотишга тайёр турсин дўст.
Улкан чоҳ деб билар ўзининг изин,
Ҳамманинг қулашин истайди сўзсиз.

Зерикса, қордан у ясайди одам,
Саркашлиги тутса лойдан ясайди.
Ўнғай пайт сотмоқлик кечмайди қийин,
Ёвнимас, дўстларин овлаб яшайди.

ТАНБЕХ

Қара, ариқ тўла оқмоқда шарбат,
Бунча ношукрсан, яна не керак?
Туғилганинг йўқ-ку, тўлар нафақа,
Тобутинг учун ҳам экишган терак.

Аксирсанг, бас, кўкдан ёғилар чалпак,
Бўлмайми, нонингни сидирға есанг.
Артгали ҳеч ненг йўқ, ушатгунг кесак,
Не бўпти, бахт кули бадбахтман десанг.

Учар гиламларсиз учгунг, хоҳласанг,
Сен эса ўшқиргунг: « яшаш бу- масал».
Оббо, ношукр-ей, қасдма-қасдига
Шартмиди барчани қилмоқлик ўсал.

Бу ерда ҳеч кимни ҳеч ким танимас,
Ёлғизсан, чалавер севги нағмасин.
Хурдирсан, беҳуда гар урмасанг бас,
Бировнинг умрига умринг тамғасин.

ҲОФИЗГА

Қарға куйлаганда тумшуғин кўзлаб
Милтиқ кўндоғи-ла уриш шарт эмас.
Илинжга ўхшаган ненидир излаб
Хиргойи қилгиси келгандир элас.

Айтинг-чи, бирон қуш ўхшарми шунча
Қуйиб қўйгандек ўз кўланкасига.
Фақат куйлаганда озоддир ҳамма,
Овозига ҳеч не чиқмайди эга.

Фақат куйлаганда тутқунлигини
Унутар қуш ҳам.

НУЖ

Билмас эмиш нафрат нелигин,
Чўмилармиш сабр селига.
Белбоғини йўқотганмикин,
Боғламасмиш белбоғ белига.

Гул экмасмиш томорқасига,
Ўстирармиш кўз ёшдан дарахт.

Қоп ортмоқлаб ўз елкасига,
Ўзга элга ташир эмиш Бахт.

Хўрсинмасмиш чекканда қайғу,
Бахтдан хўрсинармиш қайтанга.
Ҳамёнида ўйнаса-да, ел,
Дуч келганга тутармиш танга.

Одамлари учиб юрармиш,
Келгинди деб атаб ўз элин.
Ўзга тилда гаплашиб улар,
Билмас эмиш аммо ўз тилин.

* * *

Хоним, нозингизни кўтаролмас фил,
Қочмоққа туйнук йўқ хархашангиздан.
На сизда, на бизда бор бирор вакил,
Сулҳ тузсак, зерикдик томошангиздан.

Уйкуси қочгандир Ернинг, минг узр,
Кавак излар Осмон яширинмоққа.
Ҳассасин йўқотиб титрайди Хизр,
Қуёшнинг кўзи йўқ Сизни кўрмоққа.

Кошки, ер кўтарса инжиқлигингиз,
Букчайиб қолди-ку, букри чол каби.
Сизми, тинчланинг денг, тинчланар денгиз,
Гулдай очилажак ҳар киши таъби.

Хоним, яна нима кераг-а, Сизга,
Халқни жамлаб бўлмас битта ноз билан.
Қушга дон сепмақдан жирканасиз -да,
Боғда сайр этасиз яна ғоз билан.

Оғиздан гуллайсиз фариштаман деб,
Ялмоғиз кампирга қиз тутиниб, воҳ.
Бехосдан нотаниш даврага келиб,
Этак қоқсангиз, бас, тўкилури наво.

Хоним, жиғингизга текканимча йўқ,
Пичинг ҳам отмадим масхаралаш-чун.
Сизни кўрганманми аслида аниқ,
Хотира буюртма эмас, инчунун.

Фақат бир ўтинч бор, куйдирар бағрим,
Қаранг, чеҳрангизда зеболик сўлган.

Нечун қаршилайсиз Ҳақ ошиқларин,
Оғудан заққумроқ табассум билан.

ЎН САККИЗ ЁШ

Сокин титроқ ичра пичирлайсан, Ой,
Қиз бўйи таралар олтин сочингдан.
Кўл узра жимирлар совқотган Чирой,
Муздай сув куйдими биров бошингдан.

Қайга йўртаяпсиз, хей оқсоч йўллар,
Оппоқ алангадан оқ рўпак танғиб.
Қайгадир бош олиб кетса-да, гуллар,
Зулматдан гул ҳиди турибди анқиб.

Терак шивиридан силкинади тун,
Дарёдек ҳайқирар оппоқ сукунат.
Тоғлар бўй-бастини кўрсатмас нечун,
Кичрайиб қолдими, ё ютиб ҳайрат.

Ахир, севиб қолдим!..
Кел, етакла, Ой,
Йўллар у томонга элтинг тезроқ.
Бунча қиқирлайсан, кулгунгга Чирой
Терак шивиридан соламан қуроқ.

Олтин томчи бўлиб ёғар кўз ёшим,
Ердан гўдак иси келар, ё раббим.
Болам, эшикни оч, ўн саккиз ёшим,
Остонада турар бегона каби.

Бормисан, хей, менинг туғишган фаслим,
Бағримга кирақол, нурдан туғилгин.
Бир нуқтада жамдир ҳамонки аслим,
Ишқ ояти бўлиб нурга йўғрилгин.

УЧИНЧИ КУН

Биринчи кун,
Иккинчи кунни
Меҳмон билиб роса сийладик.
Учинчи кун келди, тўғадай
Борлиғини чирмаган ҳадик.
Кутиб олдиқ уйқу аралаш,
Бироз ҳорғин, бироз совуққон.
На меҳмону, на мезбонлигин

Учинчи кун тушунмас-ҳайрон.
Ҳурмат расмий,
Расмий эҳтиром,
Меҳр -харж қилинган чиқим.
Учинчи кун ҳайитда мезбон
Эканлигинг эслатар доим.
Учинчи кун-ярадор оккуш,
Туллаб патин тўкади узоқ.
Умримизга сўнг эса, бешак,
Шошади у қўйғали тузоқ.

* * *

Севги, сенинг борингга шукур,
Ечдим абад йўқсиллик тўнин.
Севган одам сахий, бой бўлур,
Кун санаб-да, ўтказмас кунин.

Мулки унинг ватани бўлса,
Яловидир орзуси, ўйи.
Агар уйи буғдойга тўлса,
Энгаштирар Осмонни қуйи.

ОТАМ ЎГИТИ

Отам уруш кўрган одам,
Урушдан гап очмаган сира.
Бироқ қайсар ,
чўрткесар эди,
Тупурган тупугин қайта ютмаган.
У мабодо, койинса дерди:
-Йиғиштириб юринглар, ўзларингизни,
Тўзғиган одамнинг ҳаёти тўзғир,
Юз йилда ҳам тартибга солиб бўлмайди.
Энам эса урчуқ йигирганча дер:
-Сиз ҳам ота-да, а?
Болалар бошини силай билмайсиз.
Отам-чи, пичирлаб дерди ўшанда:
-Худойим силасин улар бошини,
Ердан наMAT тиккан одамзод учун.
Меҳрига йўргаклар оғир кунда,
Ўша наматида яратиб ризқ-рўз.
Бандасининг қўли елпиғич, холос,
Асорат қолдирар баъзида бошда.
Энам тумшайганча урчуқ йигириб,
Ўзича ғўлдирар гина аралаш:

-Дунёни сахро деб ўйларкан, тавба,
Сахрои одам.
Болалар эртаси Сизга қоронғу,
Улар орзусидан варрак ўйнайсиз,
Чиллақда отасиз келажагини.
Отам маъюс тортар, хўрсинар узок,
Хаёлан дуога қўл очар инжиб:
-Фарзандларим Эркин бир бор бўғмадим,
Менинг Эркимдан-да, хур бўлсин дедим.
Кар ва соқов бўлмаслиги-чун
Қулоғига пахта тикмадим,
Тилига тош осмадим, хотин.
Кўнгил қилин қиймадим,
Юраги парвозга шай турсин дедим.
Орзусин қаноти қирқилган бола
Парвоз қилолмайди юз йил кейин ҳам.
Пул-тирноқнинг кири, ювса кетади,
Пул бамисли баргихазондир,
Ҳар кимнинг боғида тўзиши мумкин.
Хафа бўлма, хотин, болаларимга
Мендан ёлғиз мерос
Эрк бўлди, холос.
Ҳар жойда сочилиб юрмасин дейман,
Мерганга нишондир тўзгиган одам.
Тўрт тарафдан қуёш чиқажак, агар
Одам
Ўзини йиғиштириб олган кун, албат!

ОТАМ ВАСИЯТНОМАСИНИ ЎҚИБ...

Одам бўлмадинг-да, ўттизга кириб,
Кўчадан ортмайсан, нени қувлайсан.
Яна улфатчилик.
Уялмайсанми?!
Бешиқдаги боланг уялар сендан.
Улфат деганлари бўлолмайди дўст,
Ишинг терс кетдими, топиб бўлибсан.
Хужранг бўлганда ҳам бошқа гап эди,
Одам сиёғига кирардинг балки.
Таянч нуқтасини йўқотар, шаксиз
Уйи йўқ эркак.
Миррихдами ёки Ойда яшасин,
Қора тортиб келар эркак уйига.
Ернинг қозиғи бор, шунга боғланган,
Бўлмаса, ўқидан чиқиб кетарди.
На қозиғинг бор тутиб тургудай,
На манзилинг бор сенинг қўнгудай.

Киндигингни шайтон кесганмикин ё,
Кўча одамига айландинг нечун?
Одам бўлмадинг-да, қирқдан ҳам ошиб,
Ҳамон бошпананг йўқ-кўча дайдиси.
Ижарада ўтар ҳаётинг, афсус,
Ўзга бошпанаси бошпана бўлмас.
Қизинг бўйи етди, сеплик йиғ энди,
Ўғлинг суннатини ўйламайсан ҳеч.
Кўринмайсан элнинг маъракасида,
Ўрнинг йўқ,
Одам бор, ўлим бор, ахир.
Қирқдан ошиб тобут кўтардингми айт,
Кўлинг тегмас дейман тобутимга ҳам.
Уканга уқдимки, аканга қара,
Кўчада қолмасин ҳамёнсиз, уйсиз.
Ҳимояннга олгин болаларини,
Муҳтожлик - тўшакка миҳланган бемор.
Ақли кирар боши ёстикқа тегса,
Кўргуликни топиб амал -бадидан
Тангридан ўксинар ношуд бандаси...
Отам васиятин ўқиркинман бот,
Кўксимни куйдирар аччиқ изтироб.
Ота,
Мана уйли бўлдим элликка кириб,
Болаларим омон, худога шукур.
Амал бор, шуҳрат бор, аммо Сиз йўқсиз,
Мен Сизни йўқотиб одам бўлдимми?!

* * *

Севги - ернинг тортиш кучидир,
Ёқтирганни қўйвормас, бешак.
Жилмай дарахт жойида қурир,
Кўзғалолмай тоғлар-да, ҳалак.

Кўз ёшини ичиб тинимсиз
Силласини қуритган қўкнинг.
Оҳ уради шамол қўнимсиз,
Бошпанаси йўқ, ахир, унинг.

Қанча йиллар адашиб, бағри
Йўқотишлар боис куйгандир.
Шунинг учун меҳр меҳварин
Бир риштага боғлаб қуйгандир.

* * *

Сенга севиш унча шарт эмас,
Севмай туриб севишни ўрган.
Чидашинг шарт, ҳов, анови кас
Хомлигида арпангни ўрган.

Хоҳласа, у донингни янчар,
Хоҳлаганда ёқар сомонинг.
Усиз қуршар тўрт тарафинг жар,
Қопқоксиз ҳам ёпиқ қозонинг.

О, шавкати қаршисида сен,
Нима бўпти, берсанг бир шаҳар.
Ер меники деявер кейин,
Севмай туриб севолсанг агар.

* * *

Отам ишқдир, онам ишқдир, манам Ишқдан,
Озоринг ишқ, бозоринг ишқ, санам Ишқдан.

Оятинг не, баётинг не, ҳусни бедор,
Мозорингда курдим даҳма, хонам Ишқдан.

Ваҳдат ғорин оғзи юмук, кирай қаён,
Ё соямда сақлайин жон, соям Ишқдан.

Топширмакка Жононга жон истамас жон,
Юз жон қушин учиргувчи санам Ишқдан.

Ҳар ким киймиш тожинг нечун, эй шоҳаншоҳ,
Десам, дединг тожим-ку, тож, жандам Ишқдан.

Кўз ёшимга ботгай олам дема, Ўроз,
Ҳар заррада уйғонгувчи олам Ишқдан.

* * *

Сўзим сўқир, кўзим юмук, недан тонай,
Тўфон этсанг, япроғим жим, қайдин ёнай.

На Машриқдан, на Мағрибдан макон топдим,
Манзилсизлик улуғ даргоҳ де, ишонай.

Жимлик – сабрим, фалак – қабрим, тортай жабрин,
Ишқдан озор етса нурдек жим тўлғонай.

Токай, шавқни пуллагувчи тужжордирман,
Завқ майига лаҳза ўлсин мен –да, қонай.

Кел-эй, Агтор, кел-эй, Румий, кел, Навоий,
Тупур, майли, оғзимгаки, боз уйғонай.

Гулдек ғунча ичида ён, Ўроз, хурсан,
Бир қуш каби кўк куйидан нафас олай.

ИНКОР

Дилнинг ирки йўқдир, миллати ҳам йўқ,
Бир диёр курмоққа рағбати ҳам йўқ.

Кўнгил тўқайида морлар қурса ин,
Ажаб, фалак кўзин ҳайрати ҳам йўқ.

Дунё - қуш бозори, харидинг - шовқин,
Беҳишт мевасининг лаззати ҳам йўқ.

Румий жандасидур бору бор ҳикмат,
Айтар ҳикматимнинг суврати ҳам йўқ.

Ишқ зорликка шоҳдур, хорликка қасос,
Ишқсиз элнинг елча қудрати ҳам йўқ.

Ўроз, ишинг нечун кўзгу синдирмоқ,
Кўзгу ичра дурнинг қиймати ҳам йўқ.

* * *

Гарчи, жанг йўқ, қўлингда ялов,
Гарчи, қуш йўқ, ўқталгунг милтиқ.
Чорляпти сени қандай ов,
Ким кўзингдан термоқчи қилтиқ.
Гарчи, от йўқ, пойгага шайсан,
Гарчи, ёв йўқ, ёвни излайсан.
Ватанинг бор, ахтаргунг Ватан,
Қай манзилни тагин кўзлайсан.
Ўзингга ёв ўзинг эканинг
Сезиб қолган каби дафъатан.
Ўзинг билан сулҳ тузмоқ учун
Наҳот, керак яна бир Ватан?

МУҲАББАТ

Ки, ҳамма адашсин, бир сен адашма,
Ки, ҳамма қул бўлсин, сен-да, бўлма қул.
О, Тангри сийлаган, кел, мендан қочма,
Ҳамма қочиб бўлган – не таънадир бул.

Ўзин дорга чоғлар дордан қочганлар,
Аммо дор тополмай барчаси ҳалак.
Ерни кўчирмакка эшик очганлар
Юраги кўзида музлаган фалак.

Эй, момогулдиракни куйдирган шивир,
Мусиқор жонидан эрур туморинг.
Зиндон туйнугидан осилган, эй нур,
Зулматни ичмакдан қонмиш хуморинг.

Сен ойдан бўйласанг, ойга кетайин,
Ойнинг шуъласидан жарангдор оҳинг.
Бир қушга дўнайин, йўқса, нетайин,
Шунчалар олисми, айт, оташгоҳинг.

О, мен-да, адашай, йўқ сен адашма,
Асосин йўқотсин, майли, кўр дунё.
Мендан ҳар не қочсин, бир сен-да, қочма,
Ёлғизлик дояси - эй қадим наво.

Ки ҳамма адашсин, бир сен адашма...

ХУЛОСА

Бахт дегани лаззатбахш хўрак,
Эрк дегани душман тутган «тил».
Ишқ дегани олов чамбарак,
Яшамак-чи - энг қалтис ҳазил.

МУНОЖОТ

Бир бора афу эт, шафқат қил, гулим,
Холиқ тушунмаса, ёлғиз сен тушун.
Не йўл бор, баридан узилган йўлим,
Юрагим сен сари тортолмас қўшин.

Қуллик туғилгайдир шафқатсизликдан,
Қамчисин ўйнатар дўзах жаннатда.
Қатта халқ кичраяр жуъратсизликдан,

Миннат илдиз отгай ҳар бир ҳимматда.

Шафқат қил, афу эт, гулим, токай сен
Кулиб туриб менинг табассумимдан
Гулчамбар ясайсан сағананг учун,
Улғайдингми, нафрат тажассумидан!

Шафқат майин ичгил, майли, бўл мағлуб,
Ўзинг асра Ишқда ғолиб бўлмакдан.
ўолиб йўқ,
Мағлуб йўқ
Ишқнинг дайрида,
Бошқа йўл йўқ: ўлмай туриб ўлмакдан.

* * *

Сен жуда баландсан, тоғдан баландсан,
Сендан-да, само ҳам қуйроқ бугун.
Сенга эришмоққа нафасим етмас,
Оралиқ масофа умримдан узун.

* * *

Сизми, дабдурустдан севаман деган,
Сизми, а, ёпирай, муҳаббат кули.
Танга сочган эрмакталаб шаҳзода,
Қараяпсиз-а, илк бор ҳаётга кулиб.

Куни кеча булбул тилин суғуриб,
Гулни тутантириқ этиб ўт ёққан.
Манглайига Ҳақдан олдин мушт уриб
Тақдир ёрлиғини кўзига таққан.

Чаққанда илонлар захридан ўлган,
Худди суваракдай мулойим хунук.
Яна нима десам... офтобда тўнган
Чўққидаги музсиз- ғариб ва сўник.

Мендан узр сўра, дейсизми, оббо,
Ҳайрат уйғотмоқда ғалати ирим:
Афв этарман Сизни, қачонки, худо
Мендан-да, сўраган куни кечирим.

РАДДИЯ
(ҳазил)

Аёл қулоғи билан севганида,
Эркак кўзи билан севса, не бўпти.
Қулоқ эшитади, кўрмайди мутлақ,
Кўз кўрар, эшитмас, кўзгудир худди.

Аёл қош учирса кулиб мабодо,
Силжитиб юборар ўрнидан ерни.
Севганда биласиз эркак кучини,
Чумоли ўрнида кўради шерни.

Икки қутб ора икки жон айри
Учолса, чиқажак ҳазилнинг зили.
Осмонга осилиб яшаб бўлмайди,
Ахир, яшаб бўлмас ердан узилиб.

* * *

Мен мағлубман, ҳеч бир жангсиз енгилдим,
Бир юрт каби сенинг измингдадирман.
Исмимдан исмимни гул каби юлдим,
Энди мен йўқдирман, исмингдадирман.

Энди йўлим сўнги сен сари йўлдир,
Исёним ибодат, нафратим-чи, ишқ.
Ажабо, тикандан узганим гулдир,
Бўғзимга қадалган тиф эмас, қўшиқ.

Кўксимга ғул осма, оёққа кишан,
Инон-ихтиёрим измингда, ахир.
Нишонга ололмас ҳеч нарса, ишон,
Сен билан тугайди сафарим охир.

* * *

Хотин чиқиб келар қўшни хонадан,
Эр ҳам хобгоҳидан уйғонар ёлғиз.
Гўё икки элчи - икки хорижлик
Тонгда бир-бирига тикилар олис.

Қуёш соясидан жунжиккан Осмон
Мовий кўзгусини синдиради жим.
Сассиз жаранг ичра тўлғониб жаҳон
Мавҳум бир чизикқа тортилар муқим.

Эркак хўрсинади - узилар сукут,

Аёл қўлларида жимирлар титроқ.
Иккиси икки эл, бир -бирин гўё
Ўттиз йилдан бери танимас мутлоқ.

ҚОРАХАТ

Мабодо мен ўлсам, сен шундай десанг:
«Чўчийдиган нарсам қолмади менинг».
Озод бир асирдай ўзинг ҳур сезсанг,
«Энди кўркмайман», деб қасам ичсанг сўнг.

Нима ўзгарарди, куёш қилт этмас,
Дарахтга ўзини осмайди Осмон.
Биронта дев бошин узиб итқитмас,
Бехос акса урмас тоғлар ҳеч қачон.

Вақт тишини қайраб ҳамишагидай
Кўксига мушт уриб йўл бошлар яна.
Мен томонда Қувонч титрайди симдай,
Сен томонда Қўрқув қилур тантана.

Менга йўллаяпсан келиб ҳушингга
Қалтираб ёзганча қорахатингни.
Майлига, йўя қол энди тушингга,
Ўлмай туриб ўлган муҳаббатимни.

СОНЕТЛАР

Эркалар ва чарчаттар овозим сени
А.Пушкин

1
Мана, ишқ мактубим ёқмоқдасан жим,
Куйдирилган сўзлар жаранги тинар.
Қарғайсан, гўримга қадаб етмиш чим,
Ҳаёт шамим абад наздингда сўнар.

Марҳумга ҳам бунча тутмассан аза,
Хотирига асло ёқиб шамчирок.
Мендан кўра хозир, арзимас нарса
Минг карра азиздир, қалбга овунчок.

Оч бўридай атроф ташланар менга,
Тоғлар эса қочар аразлагандек.
Ожизни ҳаттоки, шарпа ҳам енгар,
Бўронлар олови ёндиролмас, лек.

Мамонтдай уйғониб уч минг йилдан сўнг,
Севги тиландимми, музликдан бу кун.

2
Мен сени севардим –бор-йўқ айбим шу,
Кин-гина йўқ эди, севгимда зарра.
Ўйлардим оғзимга у қуяди сув,
Видолашув чоғи - энг сўнгги марта.

Бари тамом! Бари гўё бир рўё,
Шар ҳавога учди, ёрилди тамом.
Яланғоч ойга ҳам боқмам маҳлиё,
Юлдузларга дегим совуққон: -Салом!

Суйиб эркалаган чоғинг у, албат,
Сенга гўдак қаби боқиши аён.
Ҳатто тошларда ҳам уйғотар хайрат,
Меҳрдан покланган нигоҳлар шу он.
Ҳаммининг қўлида мен бўлдим эрмак,
Бўм-бўш чизикларда титрайди юрак.

3
Сен лаззат топганда ишқсиз ҳаётдан,
Мени масхаралар эринчок ел ҳам.

Эгардан тушмайин тушиб-да, отдан,
Илашган ҳар нега ёпишгум маҳкам.

Дунё шум кампирдир, найрангида биз
Кўзичокдан кўрккан шердек нотавон.
Бол таъмин туёлмам болдан севгисиз,
Тиниқ чашма суви лойқа, шўр аён.

Сендаги кўркуву мендаги журъат,
Олис юлдуз каби тортаркан хира.
Кутурган дарёда йўқолур қудрат,
Офтоб ўз хуснига бўлур асира.

Ишқ мактуби ила куяркан сўзим,
Офтоб зулмат, дея чинқирар кўзим.

4

Бунча бераҳмсан гуноҳкор севгим,
Шамолни куйдириб, қулин сочасан.
Ҳаттоки, заррада кўрсатсам белги,
Алдоқчи йўл каби алдаб қочасан.

Наҳот, ёлғонлардан тикладим умрим,
Минорим девори кўз ёшданми, не?
Ишқ сўнган маконда завқ топура ўлим,
Жудолик куйини чалгай бечолғу.

Зимистон қаҳридан унган гулмисан,
Мотам гулчамбарин бўйидан мастсан.
Ё мендан йўл сўраб турган йўлмисан,
Интиқом шамини ёкурсан қасддан.
Қанча ўзин хушбўй санаган билан,
Бадбўй ҳид таралгай балчиқ гулидан.

5

Сенинг осмонингда порладим бекор,
Бир юлдуз учдию ё сўнди нима.
Дунё – ғарибхона, ҳаммамиз - бемор
Бир ота шафқатин тангридан тилаб.

Майли, юз йил яшаб ухласак фақат,
Лек ўлим олдидан уйғонсак ногоҳ.
Бошимиз силарми, шунда Муҳаббат,
Қаҳрию макрини унутиб, эвоҳ!

Балки кутмаклик ҳам энг олий неъмат,
Сабрнинг тошидан бунёддир кўрғон.

Шўрлик мўминларнинг юзидан чиммат,
Чириб узиларди ўша кун шоён.

О, Севги тангриси тирикларингни
Ухлату, уйғотгин ўликларингни.

6

Севгингни хор этиб, нечун завқландим,
Битини сийлаган гадодан баттар.
Душман ҳам йиғлади ачингандан жим,
Дўст-чи, аза очиб нафрат-ла қарар.

Бир чакмонлик жулга кўрмабман раво,
Мушук тутган қушдек тўзган оромим.
Муҳаббат майидан бўлиб бенаво,
Тупроқ нафасида куйгай мақомим.

Тушовланган қалб-ла ёлғиз, юзма-юз,
Беун суҳбатлашгум, худди мусофир.
Чумоли ингроғин эшитиб ожиз,
Мадад қўлин чўзгай, ҳаттоки кофир.

Кутилмаган зарбдан қулагай фалак,
Севдими, кучлидир шердан капалак!

7

Онасин хўрлаган фарзанддай хунхор,
Қаттол ой боқади кўкдан қонсираб.
Дўзах чилдирмасин чалади тунзор,
Юлдузлар шам излаб, тўзғир сонсираб *.

Кўриб туриб нечун кўрмадим Сизни,
Кўринмас одамни кўрганда кўзим.
Наҳот, зулмат эди қуппа - кундузи,
Офтоб ўгирдими, уялиб юзин.

Кимдир кучар эди мастона ёниб,
Сизга тутган, яшнаб турган гулимни.
Урчуғин йўқотиб, ҳар недан тониб,
Олам тўлғонарди чорлаб Ўлимни.

Ой тиғида порлар кўкнинг фарёди,
Гунг ўрмондай ёнар тун зулумоти.

* Сонсирамоқ – лаш-лушлари кўкиб ётмоқ, уйни саранжои - саришта тута билмаслик

8

Ўлим ҳам ўларми, сўрайсан ҳар гал,
Токай барчамизни нишонга олгай?
Худди яшагандай худодан аввал,
Талмовсираб нигоҳ тикасан токай.

Қайси йўлдан юрсам сенга дуч этди,
Нечун манзил этдинг ҳар йўл сўнгини.
Йўлларинг рад қилсам ишим терс кетди,
Қўлласам келтирди ишим ўнгини.

Қуёш ҳам ўтади шу йўлдан дединг,
Олам белбоғидир, ечиб бўлмас ҳеч.
Доим инкор этиб, о, яна келдинг,
Бировникидир сен ўйнатган қилич.

Юпун дунёнг узра қачон шоҳ бўлгай,
Севги қаршисида ўлим ҳам ўлгай.

9

Иблисни олқишлар бир тўп оломон,
Расулни алдашдан чекинмаганлар.
Отаси тўшакда михланиб бу он,
Онаси ўлганда ўкинмаганлар.

Бир жон узилганда тобут тополмай
Қўлини чўзмакни ор билганлар ҳам.
Иблиснинг зулмидан сира оғринмай,
Боласин осмоққа дор қурганлар ҳам.

Нега ўксинмайин, кечир, севгилим,
Иблиснинг қўлидан тутганинг онда,
Очилмай сўлди-ку, қалбимда гулим,
Сен қайда қолдинг-у, мен-чи, қаёнда!

Сен энди Иблисга истадинг шафқат,
Бу жойни тарк этар, албат, муҳаббат.

10

Тушимми, ё ўнгим, эслолмам, исминг
Чорлармишман ҳариф талаффузида.
Лабимда тўнглармиш ҳар айтар сўзим,
Теварак ёнармиш махлуқ кўзидай.

Ой тобутдек қалқиб юлдузлар аро
Қуёшни излармиш чашвонин судраб.

Совуқ шуъласининг алангасидан
Зулматнинг этаги тўкилар идраб.

Чиркин хид таралар ойдинликдан, вох,
Тоғлар култепаси қалқир уфқда.
Кўлинг юлдузларга тегса-да, ногоҳ
Эркисизлик қалбингга санчилар ўқдай.

Ўзга талаффузда чорласам исминг,
Кўзгудан таралар аччиқ дуду мунг.

11

Кетавер, йўк, қайтма, ҳаммаси тамом,
Нима топгандим-ку йўқотдим нима.
Тангридан азизми, бир оғиз калом,
Ахир, чурқ этмадинг, мағлубман, демак.

Шернинг ўкириги нақ ярим тунда
Чакмоқ маъбудини уйғотганда ҳам.
Шарпадек уринмас сўник қалбимга,
Кипригим қоқмоққа, ҳатто куч топмам.

Қирғоғин йўқотган мен каби фалак,
Бир болиш истайди бош қўймоқ учун.
Тушовланган бебош тўлқинлар ҳалак,
Тўр ичра балиқдек типирлар беун.

Сенсиз тутқундадир жумлаю жаҳон,
Олтин қафас ичра куёш ҳам ҳайрон.

12

Ой, юзинг бекитма, ёпиндинг нечун,
Оппоқ сукунатдан оппоқ паранжи.
Ўзинг олиб қочгунг ҳар недан бу тун,
Менми, ё ўзингдан ўкингунг ранжиб.

Ой юзингга ойна бўлайин ўзим,
Тилла сочган тилинг билан тиллашай.
Бодрокдай чарсиллаб очилсин Сўзим,
Юлдуз ёққан товшинг билан беллашай.

Ўз шуъланг ўзингга етти ёт каби,
Сен эса зулматдан тилайсан ёғду.
Тонгга бекинасан нега уялиб,
Кундуз тополмасин дейсанми ёхуд.

Овозига неки бекиндими, бас,

Тимсоҳда ишқ сари уйғотур ҳавас.

13

Қачон мўмин бўлгунг муслимим, дейсиз,
Битта сиз муслиму бошқалар кофир.
Туғилгани учун гўдак гуноҳкор,
Сиз гуноҳ қилсангиз, гуноҳкор Ҳақдир.

Мен кимга юкинай, юкинганимнинг
Ўзин овутмоқдан бошқа иши йўқ.
Мен кимдан ўкинай, ўкинганимнинг
Кўнгли очлигидан мудом қорни тўқ.

Кўчага ҳайдайди итини баъзан,
Уйига киритмас “тил” тутмаса гар.
Шайтон қулоғига айтиб-да, азон,
Барча мўминлардан ранжиб, койинар.

Куни туғиб ошса орзу, амали:
Қани, ҳамма ётса ғорда қамалиб.

14

Мени ҳеч ким кутмас. Ҳаво мунча дим.
Юлдузлар нуқсидан ер супрадай оқ.
Йўталгандай бўлар боғда аллаким,
Ўзича қўшиқ ҳам куйлайди қувноқ.

Мени ҳеч ким кутмас. Ой боқмас хушҳол,
Кутишдан зериккан сулувдай ўйчан.
Девор оша сокин бўйлар кўчага
Ошиқ ўспириндай тераклар бўйчан.

Мени ҳеч ким кутмас. Кутама кимни,
О, менинг юрмагим ҳаммага малол.
Бўрондай кутуриб, узлуксиз эсиб
Ҳамманинг жонига теккандай шамол.

Мени ҳеч ким кутмас, тўрт бўлиб кўзи,
Кутмаганим каби ҳеч кимни ўзим.

15

Мени бироз ая, севинай, эй, ёр,
Севинч нималигин англайин бир бор.

Бошимни силашга ўрганмаган қўл,
Тош билан сийлашга улгурди нуқул.

Қаршингда сулҳ тузмоқ учун (кафилман),
Ўзга сайёрадан келган вакилман.

“Келгинди” атайсан, Кўнглим шу боис
Лайлисин борлигин билмаган Қайс.

Аяшни билмаган сева олурми,
Муҳаббат шафқатин дилга солурми?

Ёв кўрмай, қуёшга чекинган менман,
Бошимни эгмайин эгилган менман.

Менман-ку, ўзини аямаган жон,
Ел турмай, тўкилган бошоғимдан дон.

16

Турғунлик – оловда музлаётган сув,
Қахратон охида ёнаётган жон.
Ойнинг шуъласидан қуяётган ҳув,
Этагин қоқаётган кенгликлар – гирён.

Ҳаво тарозига қўйилар бу пайт,
Ноёб мол сингари эҳтиёж чексиз.
Ҳаво ютмоқ учун кутасиз навбат,
Вазнсизлик инган ҳар неки эрксиз.

Оёғи осмонда сузади тоғлар,
Қалқиб –қалқиб қўяр япроқларсимон.
Куйлашни унутган уйқучан боғлар,
Шивирсиз чапаги таралар аҳён.

Чакмоқ чакқанда ҳам яшин беаёв,
Гугурт чакмоғича пурколмас олов.

ШУКУР ХОЛМИРЗАЕВ

Ишонч ижросидан қарздор ўзим,*
Ишонганга ишонч, мумкинга мумкин.
Гарчи қақнус эрур ҳар айтган сўзим,
Бир баргча яшадим одамзод умрин.

Ҳақиқат - унвоним, ранжим фитратдир,
Насибамни уздим мактов, олқишдан.
Бойсундан ёдгорлик қурбу қудратдир,
Ахир, омон чикди гулларим қишдан.

Адибдан сўрашар Ҳакнинг қарзини,
Калом -ришва бўлса, маддоҳлик нечун.
Ким тинглар Фалакнинг доду арзини.

Ўзимдан ортмадим, қарайди нигун
Қонга ботган қуёш - кўкнинг фарзини,
Ҳаёт - ечиб бўлмас топилдиқ тугун.

* адиб мактубидан

2

Ўтдим салтанатнинг қил кўпригидан,
Қора камар ичра ёқдим гоҳ гулхан.
Оғир тош кўчганда-ку кипригимдан
Сўнгсиз тубсизликка учдим ер билан.

Теграмда уммонлар, тоғлар йиқилур,
Капалак сингари бешарпа, бежон.
Яримшол қуёшни хомталаш қилур,
Митти чумолилар тортқилаб ҳар ён.

Билмайман, қаёнда сўнги бекатим,
Ўзга бекатига боқмагандирман.
Мен сенинг ерингдан очиб эгатим,

Жаннат қопқасини қоқмагандирман.
Оёқлар остига Сўзим отмадим,
Нафрат ёрлиғини тақмагандирман.

3

Бунча сўқағондир бу қайсар дунё,
Йиртиқ тўрвасидан топганим тошдир.
Очофат махлуқдай боқар бешиё,
Сабримнинг юлдузи мангу талошдир.

Сўз – оллоҳ шамшири, нурдек учгувчи,
Қуёш ярасидан туғилган қўшиқ.
Кўчганда осмондай беун кўчгувчи,
Фалак махражида мангу уйғоқ Ишқ.

Тушундим - қисматим туғилмаган Сўз,
Мангулик тожидай чорлар бекарам.
Бахт - бу тупроқдан узилган илдиз.

Кимнинг изтироби кўзимдаги нам,
Минг йиллик сополдай жаранглар сассиз.

Барибир, бағрингда уйғонгум, Ватан!

* * *

Сен кетдинг, кўксимдан узилди Юрак,
Эллик йил излаган шеъримсан, ахир.
Тоғ чўкмай деб ерга тираган тирсак,
Куйлар куйган хазон, гул ҳиди тахир.

Айрилиқ - изтироб ёрғучоғидир,
Токай, юрагимни дондек янчурсан.
Қуёш кимнинг томчи қони доғидир,
Идроким кўзига игна санчурсан.

Оҳ кетдинг, кундузи қорайди ҳар ён,
Юлдузлар чўғидан тераман сўзим.
Тонги шабнам каби дилдирар Осмон.
Наҳот, энди очик кетажак кўзим,

Тошимни эзмакдан шодлангунг шоён,
Ўзга бир осмондан боқар юлдузим.

* * *

Наҳот, тириклигим - ўғирланган туш,
Қаёндаман, ҳеч ким олмас хавотир.
Бирон сайёра йўқ, Коинот бўм-бўш,
О, орзум узлуксиз ижарададир.

Энтикар кўксимда ўзга бир юрак,
Оғринар овозим, оғринар созим.
Учмоқ истаюрман, фалаждир истак,
Ернинг парвозидан оғир парвозим.

Ҳаракатда мавжуд ҳаракатсизлик,
Япроқлар чапаги -эмасдир олқиш.
Бармоғимда аён тириклик изи,
Осмонимдан учиб ўтмаган бир қуш.
Уйғоғу юмуқдир кўнглимнинг кўзи,
Менинг бору йўғим ўғирланган туш.

* * *

Муҳаббат ё ҳаёт, ё мамот азал,
Ишқнинг занжирига боғланган итман.
Кўзгусиз кўряпман ўзимни маҳтал,
Гарчи мавҳумману, аммо мавжудман.

Муҳаббат, муҳаббат бормисан, иллоҳ,
Сирлилик ганжидан туғилган, эй ранж!
Иzzатталаблигим енгди-ку, эвоҳ,
Янчилмасдан қолган сўнги доним янч!

Ишқнинг узугини сувга отар ой,
Балиқлар еб қўйди омонатимни.
Тубанда бўғриқар қоп-қора чирой,

Кўзлари сўқирдир саодатимни.
Кимларнинг қўлинда мен қурган сарой,
Итларга талатмиш муҳаббатимни.

* * *

О, тақдир дуч этди сен-ла, севгилим,
Мени севги туғди, туғилмагандим.
Ниҳоят очилди, мана, ўн гулим,
Ҳар ёнда сочилиб тўкилмагандим.

Қўлимдан отилган қайроқтош куёш,
Осмоннинг муз кўксин ҳидлайди ёниб.
Денгизни хўплаган кўзимдаги ёш
Томганди, замин-да, қолди тўлғониб.

Дунё ҳамёнини йўқотди, раббий,
Дунё бир мириси йўқ гадодир.
Унга туғ тутмаган бирорта набий,
Менинг эшитганим акс садодир.

Хоким наводандир, қучгай нур каби,
Пойимда беҳишту дўзах адодир.

* * *

Сизни кўрдим кеча у билан,
Бугун кўрдим Сизни бу билан.
Эртага ҳам кўрарман, албат,
Ўзга билан- бир далли билан.

Сиз нафратда собит бўлсангиз,
Муҳаббатда собитман шунча.
Сиз гуллайсиз ёз бўйи, мен-чи,
Қаҳратонда очурман ғунча.

На Мажнунман, на-да, мен Фарход,

Маъшуқи йўқ жунун ошиқман.
Чин ошиққа қабрдир ҳаёт,

Тинглаш мумкин бўлмас кўшиқман.
Мақомсиз бир мен кўҳна баёт,
Оҳ, гуллари тўкилган Ишқман.

* * *

Эй, гулим, севгилим, севги кунлари
Қаровсиз умримга из ташлар ҳорғин.
Қайдан таралмоқда созим унлари -
Ишқ элин қошига бор, Ўроз, боргин.

Рухинг лойдан эмас сенинг ҳар қалай,
Кўзинг кўзгу эмас, ҳар ким қараган.
Билсанг, худо ёлғиз, Ишққа руҳ малай,
Ахир, вақт ўгайдир, қумдан яралган.

Бир дона донинг йўқ кушга тутгудай,
Садақа сўрайсан тагин муҳтождан.
Киминг бор йўлингга чиқиб кутгудай,

Қайтар йўлинг йўқдир у кун меърождан.
Ой-да, қонсираган, ўзин ютгудай,
Маҳрумсан туғилмай Ишқ деган тождан.

ИБОДАТ

ўойиб бўлсам, Искандардай ғойиб бўлай,
Тутма менга зарбоф тўн, ё жулдур кийим.
Қулашимни истасанг гар тоғдай қулай,
Бу дунёнг-ку, растангдаги кўҳна буюм.

Жарликлардан учиб ўтгум иншо этсанг,
Отилмас тош синдирса ҳам қанотимни.
Изларингга из бўлайин изсиз кетсанг,
Чақмоқларда қолдирайин ҳаётимни.

Кўшиқ тўқий сукунатнинг шивиридан,
Жарангласин Вақт тулпорин мовий ёли.
Кўз очайин қор учқуни сас- сиридан.
Ҳузурингга қайтур гадо шоҳ мисоли,
Майли, ҳеч ким тик турмасин ўз гўридан,
Хужрам бўлсин, ҳам маҳрагим - ўй- ҳаёлим.

* * *

Агар сен бир марта гул тутганинда,
Ҳар ким гулзоридан термас эдим гул.
Шу ёлғиз йўлдан бор қалбингга десанг,
Йўллардан
Ҳеч қачон сўрамасдим йўл.

Кутмоқ фожиадир деганиндами,
Кутмасдим ўзимни ҳар хил бекатда.
Севги ўйинчидир, дея айтсайдинг,
Ўйиндан чиқардим ушбу фурсатда.

Нега отдинг каманд Ишқ тузоғидан,
Совуб борур музлаб улгурган умрим.
Муаллақ котганман, афсус, кутбим йўқ,
Қиблам ўғирланган, чил-чил шуурим.

Менга бокгил дема, асло боқолмам,
Кўзгусиз боқарман боққанамда ҳам.

РАСКОЛЬНИКОВ

Бошим кўйдим Ҳақ кундасига,
Банди руҳим озод этгали.
Адолатнинг тушдим қасдига
Ҳар заррада тамом йитгали.

Эркисиз кунлар оч шоқол мисол
Умрим ора изғийди сарсон.
Тобутини ўйнатиб ҳилол
Ажал чархин йигирар ҳар он.

Қад тиклолмай кўксов Ватаним
Хивич каби титрар, яланғоч.
Айро тушган руҳим ва таним,

Наки қалбим, ҳар ҳужайрам оч,
Хаёлларим жин мисол банди,
Нафратимга тўлайдирман бож!

ТУШДАН КЕЙИНГИ ЎЙ

Сизга аччиқ қилиб нима топдим мен,
Куппа - кундуз йўлим йўқотдим ноҳос.
Ўз эккан ниҳолим, наҳот чопдим мен,
Ўзимдан ўзимни этдимми ҳалос.

Бир парча қоғоздай ёқдим осмонни,
То мовий тўрига илинмайин деб.
Барча забт этган юксак довонни,
Забт этмоқ куйида адашдим елиб.

Сизга аччиқ қилиб йўқотдим кўзгум,
Кўрпамга ўт кўйдим, йўқ эди бурга.
Сиз ҳам анойимас, олмасдан улгум,
Яна мени менсиз тиқибсиз гўрга.

Яна ажабланиб қарайсиз атай,
ўормас, гўрдан тирик қайтган одамдай.

ДЕВОР

Деворга ҳавас қил, деворни севгин,
Силагин, куш патин силаган каби.
Бу мағрур бошингни бир бора эггин,
Тарикдай сочилиб кетмасдан қалбинг.

Деворга урмаган ким бор бошини,
Девордир барчанинг кўзини очган.
Деворга сажда қил, чиқмайин лошинг,
Азроил меҳрини деворга сочган.

Ана, лопиллайди таниш бир сийрат
Девор қатларида нурдаин балқиб.
Унутилган тушдек ғимирлар аста
Изтироб селида товушлар қалқиб.

Бу девор сеники – бошингни сира
Ҳар ким бошин урган деворга урма.

* * *

Рағбатинг, наҳотки, жудолик куйи,
Алвидо айтмакка шошилар қуёш.
Фарёд солар қора кўзларинг куйиб,
Умид, фақат умид ёлғиз суянчдош.

Ломакон дунёмни ўтларда ёқдим,
Илҳомни ахтардим бағри тошлардан.
Нечун ҳар ким очган дарёда оқдим,
Раҳмат тиландимми кўзи ёшлардан.

Айтакол, севгининг хуни нимадир,

Фарёдми, ўзансиз оққан бир дарё.
Умид - ул денгизга чўккан кемадир.
Лабларинг қуёшни соғинган сахро,
Илтижом - бағримдан юлинган сабр,
Нафратингдан ундим, ўлмасман асло.

* * *

Воҳ аттанг, уззукун жонинг тўкилиб,
Менинг даргоҳимда кимни кутасан.
Шулмиди сен севган яшаш усули,
Ҳар кимнинг қўлига қоғоз тутасан.

Кетмайсан боғимдан ҳайдаб қувсам ҳам,
Мўнғайиб боқасан бир қуш сингари.
Дунёдан қўлимни қўлтиққа урсам,
Жимгина ковушим қўйдинг ўнгариб.

Сенинг нигоҳинг-ла тоқай, боқаман,
Бегона соҳилда туриб маҳлиё.
Тағин чироғимни менсиз ёқасан,
Мен кимнинг қароли, ўзимними ё?

Озодликдан маҳрум этилмай туриб,
Бунча ўғайлайсан маҳкумдай кўриб!

ЭСКИ
ДАФТАРДАН
(1978-1990)

Ё СЕНИКИ, Ё МЕНИКИ

Сенинг чиққан тожу тахтинг,
Ё сеники, ё меники.
Алпомиш сўзи
Бу меҳмон ким, йўлда сарсон,
Ё сеники, ё меники.
Қумлар кечиб чўлда сарсон,
Ё сеники, ё меники.
Қўноғидан жой бермаган,
Қурай деса лой бермаган,
Кетар чоғи чой бермаган,
Ё сеники, ё меники.
На оти бор, на зоти бор,
Тоққа чиқса на шоти бор,
Учмоққа на қаноти бор,
Ё сеники, ё меники.
Сув ичмакка қудуғи йўқ,
Улов топса жабдуғи йўқ,
Қўллағудай уруғи йўқ,
Ё сеники, ё меники.
Оши пишса қошиқ излар,
Ўйнамоққа ошиқ* излар,
Юз ёшида маъшуқ излар,
Ё сеники, ё меники.
Дўстга очмас кучоғини,
Ўтини йўқ ўчоғини,
Еяр оғоч пўчоғини,
Ё сеники, ё меники.
Ўғри урган бозорини,
Ерга кўмган йўқ - борини,
Тингламас эл озорини,
Ё сеники, ё меники.
Тахтдан излар эртасини,
Ҳар ён очар этагини,
Сувга айтсин чўпчагини,
Ё сеники, ё меники.

ошиқ - халқ ўйинига ишора

ЙЎҚЛИҚДА

Сизга ёкмай кўйган кунимдан бошлаб,
Юз берар дунёда машъум кўргулик.
Бемаврид узилар бошлардан бошлар,
Балки, ортиқчадир ерда тургулик.

Гаровга олишар Эркимни аввал,
Бахтимни сазойи қилишар тайин.
Кўл-ку, уролмайман ишга таваккал,
Кичрайиб бораман кун ўтган сайин.

Ҳатто жунжиктирар қувонч садоси,
Нафратдан ўзимни ўзим тошлайман.
Ҳали тугамасдан ажр савдоси,
Энди мен йўқликда яшай бошлайман.

ЮРАКХЎР

Бу қанақа махлуқ, билмадим,
Турқи ғалат, қараши ғалат.
Ниманидир бўзлаб сўрайди,
Нонуштами, ё тушлик фақат.

Расталарда сотилмас, эвоҳ,
Бўм-бўш ётур аттор қутиси.
У шундайин топилмас анқо,
Тутқаноғин кўзғар сут иси.

Яшашга-да, қуртдай ноқобил,
Ёқтирмайди одам исини.
Гар бир мисқол бўлсайди сабил,
Қантарардик нафси, хирсини.

Недандир бу балои офат,
ўшлик жонни ўтга ўрайди.
Нонуштами, О тушлик, у фақат,
Тановулга юрак сўрайди.

* * *

Ҳар мақомда йўрғаладим ман,
Ҳар эшикка бош суқдим, нетай.
Адаштирдим ўзимни баъзан
Қоронғуздор ўрмонда атай.

Овга чиксам ўлжаман доим,
Мусичага масхарадирман.
Қумлоқ қолиб, балчикни кечдим,
Эх, қандайин тасқарадирман.

Ки, тундлашма, менда не гунох,
Тағин кимнинг қўлидан тутай.
Ҳар мақомда йўрғалар, эвоҳ,
Устозимни ўзида, нетай.

КУЛГУХОНА

Қабарик кўзгуда ингичка тортдим,
Бош тегди оёққа ёйиқ кўзгуда.
Кулгудан бемажол кўз ёшни артдим,
Бадарға бўлдим мен нахот ўзимдан.

Локайд эмасдим-ку, бунчалик, қаранг,
Кўзгуда зухурдир бадқовоқ хобгар.
Башаранг қийшиқми, ўпкалан экан,
Кўзгунинг ўзи-да, қийшиқ бўлса гар.

НОМАЪЛУМ ОДАМ

Ҳамма мендан безор, мен ҳам ҳаммадан,
Биров оч қолдими, тўқми - ишим йўқ.
Нотаниш оролга йўлчи кемадан
Тушиб қолган каби қалб урар қаттиқ.

Мана, қайтмоқдаман энг сўнги овдан,
Эркинман, тош отиб ўйнаш - бу ишим.
Ахир, тўкилмаган қарғиш, мақтовдан
Ўттиз икки тишдан биронта тишим.

“Салом”, “хайр” сўзи чўчитмас асло,
Чўчитмас кўз ёшу маломат, алам.
Кимнинг газигига малҳамдир, илло,
Номаълум оролга айланган одам.

ХУДБИН

Кулди айёр танобчига хос,
Қилт этмади дунёнинг юзи.
Ўйин топди бир ўзига мос,

Ўйинчи ҳам, ҳакам ҳам ўзи.

Кўксин чўқир ғалати суқун,
Асрагандек қўйнида илон.
У ҳамманинг қаричин бугун
Ўлчарди ўз қаричи билан.

СУФЛЁР

Жуда оғир шивирлаб яшаш,
Хусусан, ой шивирлагандай.
Сўзни унсиз, узлуксиз ямлаш
Туюлар қор ғичирлагандай.

Тўкилади олма гулидай
Лабларидан баҳайбат шивир.
Кўзларида синиб ётар най,
Вужудидан юраги оғир.

Қаранг, вужуд ҳайқирар беун,
Лек қалб қичқиришдан маҳрумдир.
Истайдими, ё истамас ул,
Шивирлаб яшашга маҳқумдир.

* * *

Айтинг менга, нима яшаш дегани,
Қандай зерикарли кунни қувламоқ.
Туғилдикми, нуқул Сўзни егани,
Яхшийди бўридай тунда увламоқ.

Тоғни қум этажак Сўзнинг залвори,
Денгиздан бир денгиз ясайди бешак.
Сомон йўли каби кўкни қоқ ёриб,
Оппоқ суқунатдан гулхан ёқажак.

Тоғлар билар дейсан яшаш сирини,
Гапириб қўймакдан тийилган ҳар дам.
Оғзини бекитиб қарар тонгданоқ,
Мабодо атрофга қараганда ҳам.

БАСЁ* НИДОСИ

Унга айтинг, халқ севишдан чарчади денг,
Айтиб қўйинг, севмай туриб севишин ҳам.

Худони кул бозоридан излаши не,
Етар, гўдак кўз ёшидан ясаши шам.

Унга айтинг, сўлагингга чўккан ер денг,
Афсус, етмас қутқазмоққа Фалак кучи.
Ўз шарифин ҳижжалайди тўтиқушдек,
Кўзларига йиқилгандай булут кўчи.

Унга айтинг, марддан ўлим қўрқади денг,
Ўлим билан бекинмачоқ ўйнамасин.
Енг учида ҳар юмушни битирмасин,
Йўкса, девор оша кўкка бўйламасин.

Унга айтинг,
Айтиб қўйинг, Бахт қушини
Қувламоқдан бошқа дуруст эрмак топсин.
Болта беринг, ўзи қўнган дарахтнинг-да,
Илдизини биров эмас, ўзи чопсин.

Унга айтинг,
Айтиб қўйинг, улкан денгиз
Нилуфаргул кўз ёшидан унишини.
Уммонни-да, тизгинлашдан оғирроқ денг,
Лойқаланган бир томчи ёш тинишини!

Басё* - япон классик шоири

* * *

Ишинг терс кетдими, жилмадими, бас,
Ўргана билмадингми йўл - йўриқни.
Ҳали ҳам кўрмабсан кўзга кўринмас
Бўйнингга илинган бўйинтуруқни.

Ҳали ҳам кулдан кўр изламоқдасан,
Одам - маймун, дея солмоқдасан жар.
Ҳали ҳам уйқуда сўзламоқдасан,
Сени тингламоқдан ойу ер чарчар.

Балки кутаяпсан эринмай тагин,
Сен ўзингни маҳв эт, деган буйруқни.
Балки шундан юлиб отгинг келмайди
Тумор деб ўйлаган бўйинтуруқни.

* * *

Кетмон тутмай янтоқ чопар у,
Лой қоримай ясар гувала.
Ой юзига чиммат ёпар у,
Гар булут йўк, ёғдирар жала.

Тиғсиз асо йўнади дарров,
Тошни тирнаб тўзғитади чанг.
Бир зум тўхтаб, бир зум, мабодо
У севган нарсани севмасанг.

ЭҲТИРОМ

профессор Тўра Нафасовга

Улуғлар туғилар эмиш қишлоқда,
Бу олис фарангнинг қадимий саси.
Кези келса, кеманг сузар қумлоқда,
Эпкинча туйилмас уммон нафаси.

Ҳар жойнинг ўз тўни, дўпписи бордир,
Бамисол Додикни деб бўлмас Содик.
Ҳар гиёҳи бўйи меҳрингга ёрдир,
Жой номи азалдан элларга тортиқ.

Кўрғонинг, овулинг номин билмасанг,
Қайдан танигайсан уруғ-аймоғинг,
Гулнинг бўйларида болни йиғмасанг,
Оғудай заққумдир тутган қаймоғинг.

Карвон туёғидан учган қадам сас,
Сўзлар жарангидан юлдуздай порлар.
Менинг ишорамни англадингми, бас,
Ҳар жой номин билсанг, ўзига чорлар.

Давтошдир, Лангардир, балки бу Наврўз,
Сийрати сувратга нақадар уйқаш.
Беҳуд туғилмаган, демак, ҳар бир сўз,
Ҳар сўзни елканга менгзагин, йўлдош.

Не манзарага бой қудуқнинг қаъри,
Унсиз ютгайдир ким, майли, тош отсин.
Лекин кимдир асрар, ўн аср нари
Қошғарий бобомдан қолган бисотни.

Ёлғончи дунёга рост сўзламоқ бахт,
У синдира олган сўзнинг қафасин.
Ўзга тилли эллар билмасдир, аммо

Ўзбек таниб қўйсин Тўра Нафасни.

* * *

Пирим менинг ғофил гадо,
Дуоси-да, садақадур.
Ҳимматида таъна дашном,
Иzzати-да, бир чақадур.
Эргашадир ўз итининг
Орқасидан кеча-кундуз.
Дўст ошини ҳаром айлар,
Четдан боқур мазахомуз.
Шайтон думин тасбеҳ айлаб,
Йўлим дейди Ҳақ йўлини.
Макка сари юзлантириб
Сотар, йўлда юз қулини.
На ошиқдур, на маъшукдир,
Дўзах уйин тожсиз шоҳи -
Тарсо сифат қалби басир,
Кўзни қаро айлар моҳи.
Пирим шундай, мурид нетсин,
Еру кўкда бошпанам йўқ.
Оллоҳ, оллоҳ, бошим бошсиз,
Ҳақ элинда ҳамхонам йўқ.
Бир жом майга бир тоғ газак,
Томчи эрур кўзга уммон.
Қаҳрин сочса ваҳшатидан
Пўст ташлаб-да, қочар илон.
Менинг пирим пирми ўзи,
Ё муриднинг муридими?
Қора булут йиғлолмайди,
Ёғмай ёши қуридими?
Тонгим отмас, шомим ботмас,
Кўнгил ойин зулмат ютар.
Мурид пирми, ё пир мурид,
Кўрлар бизни қўлдан тутар.
Уйғон пирим, уйғон пирим,
Кўрганимни тушга йўяй.
Бу жонимни ўлмасимдан
Тумор этиб тугиб қўяй!

БОДЛЕР

Тонгда ўз шеъримни бўғиб ўлдирдим,
Тубсиз чуқурликка ирғитдим уни.
Дунё озодликка чиққан каби жим

У-узоқ керишди, юлқди юкини.

Қўлимда кишан йўқ, қотилман, аммо
Қозининг ғингшиши тегарди ғашга.
Чунки гувоҳликдан бош тортар ҳамма,
Гувоҳ топилмади ўзимдан бошқа.

Ф.Г. ЛОРКА СЎЗИ

Ватаннинг бир кунига ярамадинг,
Қалб!
Бир кунингга ярамаган Ватан сингари.
Осуда кунларнинг тиканли саси
Қанотсиз қушларнинг қичқирғида куйиб
Кўзинг гилида қайта ниш урган каби,
Парвозга махтал кунлар

Умидсизликнинг чиркин ипларига ўралиб
Қуёш имосидан укчийди узоқ-қ.
Осмон бир умр Ватан овлайди,
Минг асрдирки, Қуёш ундан бошпана сўрар,
Инсондан бошпана сўраган Ватандек.
Йўкса, ким кўриқлагай хасу чўпини,
То абад кийинтиргай Ватанини у,
Сизу биз бўлмасак, Ватан бўлмайди,
Чунки ҳар одам боласи борки,
Унинг ўзи бир Ватандир.
Ўзининг кунига яраган,
Ватаннинг ҳар кунига ярагайдир.
Ўзингнинг бир кунига ярамаган,
Ватаннинг бир кунига ярамидинг, Қалб!
Бир кунингга ярамаган Ватан сингари.

ИНЪИКОС

Бақирар у муштини тугиб:
Ҳамма ухлар, айтинг, ким ишлар.
Қўймайин деб бировни сўкиб,
Ўзабини тишида тишлар.

У жаврайди, ҳамма-чи, ишлар,
Энди шубҳа уни аврайди.
Бақирмайин столни муштлар:
У ишлайди, ҳамма жаврайди.

ҚЎРҚУВ

Пашша ютган каби тимсоҳни,
Ҳамма ютиб қўйган сўзини.
Қўрқув қушин жиғилдонига,
Ҳамма ташлаб қочар ўзини.

Ўзидан қўрққан кун шу куйга тушар,
Ўзин ташлаб қочар қўрқувдан одам.

ВАҲИМА

Қора қуюқ қондай зимзиё тунда,
Нафрат қурумидан йўталганда ой,
Туйқус ёмғир шаррос қуйворса,
Олов пуркаганда
Чакмоқ илони,
Зулматни савалар ёмғир куйишиб
Ва жалага айланар бирдан.
Дўлга айланади нафратдан.
Борлиқ қора қон қусар басма-бас
қўрқувдан,
Ваҳима мамонтдай ўрмалаганда
Қайдан чақиради онасини Ер,
Кимнинг этагига ёпишарди
Отасиз Осмон.

АФВ

Бугун пирман, бугун муридман,
Етар, шунча етаклаганинг.
Қирқдан ошиб сени кўрибман,
Кечир, Ўроз,
Нега кўзинг гунг?!

Тўнглаб борар кўзимнинг нури,
Ҳайқирмоқчи бўлар хотирам.
Муздай ботар юрагим кўри,
Ҳар дақиқа аччиқдир бирам.

Ипсиз боғлиқ қўлим қўйворинг!!
Учмоғини кўрай қўлимни.
Ўз йўлимдан излаб-да, топай
Йўлсиз қолган йўлчи йўлимни.

ДЎКОНДА

Ўғирланган буюм каби ётманми,
Нега мени мендан сир тутасан, айт.
Ўтаётган кунимдан топмайман маъни,
Одамга боққандай боқмаганинг пайт.

Сиз жиндай майл билдиринг, холос,
Оғиз йиртиб ўкмоқ шарт эмас ҳукм.
Кимлигим эслатиб кўймоқ учун боз
Пештахта тагидан бўй чўзар Эрким.

* * *

Сотиб кўйдим сўнги донимни,
Сувдонимда тугади сувим.
Чархпалакка солиб жонимни,
Айронида пишади кувим.

Дейсан: сенсан мум қотган нола,
Полапондай учолмай силсан.
Ў, айрони ачимас бола,
Тегирмоннинг тошидай зилсан...

Кўрғонимда бегона итдек,
Теваракка боқгум ётсираб.
Чақилмаган чақмоқ каби, лек
Ёлвормайман кўкдан ўт сўраб.

Ҳа, барчаси тамом, тугади,
Оч одамга ўхшайди ҳаёт.
Нени суйиб суйганинг сари,
О, шунчалик туюлади ёт.

* * *

Нафас олиб бўлмас бу уйда,
Йиғинг кулгу бўлиб жаранглар.
Рухлар рақс тушар минг куйда,
Майит ҳидин тарайди ранглар.

Бир ун сизар чанглар қатидан -
Қарғалган ўғилнинг видоси.
Тағин қирқта қушнинг патидан
Чироқ ёққан - рухлар подшоси.

Кўнгил хижил, юрак эса хит,
Ўн гулингдан бир гул очилмас.
Бу уйдаи, ҳар қандай вужуд
Кул бўлади, Ишққа зор бўлмас.

ТУШ

Хоҳлаган ерига боради тоғлар,
Саёҳатга чиқар дарахтлар сўзсиз.
Яшилликка чўмар шипшийдам боғлар,
Балиқлар гапирар,
чинқирар Денгиз.

Ўз кўзин ёшидан ўсган музликлар
Ойнинг момик нурун эмиб яйрайди.
Нега ўлганини билмаган “ўлик”лар
Ҳаёт рағбатидан хушнуд вайсайди.

Хурлигидан куйлаб мўмин мусича
Биров тутган донга қарамас мутлоқ.
Номус нелигини англаб ўзича,
Ҳақин талаб қилар бугун тонгданоқ.

Агар менинг тушим ўнгидан келса.

БУҲРОН

Қара, занглаб ётар кечаги мис жом,
Оғзини очганча мудрайди карнай.
Ирkit панжасини ялаб қатлиом
Қора из солади жонга пайдар-пай.

Нафратдан димиққан кунлар заъфарон,
Лоҳаслик дарёнинг туккан тилини.
Қуёшга қарайди ҳамма лол-ҳайрон,
Бугун йўқотгандай ҳамма йўлини.

ЙЎҚОЛГАН ОВОЗ

Арпа ўримими, асад оқшоми,
Рости, эсимда йўқ, балки азонда.
Туйқус ғойиб бўлди овозим мени,
Ё тушиб кетдимикин бирор қозонга.

Қай овоз пинжидан топдийкин паноҳ,

Кўлқопсиз кўллари совқотмадими.
Бирор қумлоқдами, ё оч саҳрода,
Қайда синамоқда у омадини.

Йиртиқ пайпоқларда,
Ёнган туғларда,
Ботаётган қуёшнинг қонли нурида,
Ер бағирлаб сузаётган буғларда,
Ё жон сақлармикин олов кўрида.

Суюнчисига не деб сўраяпсизми,
Олинг овозимни, топайин роҳат.
Овозинг ўчир, деб айтмайсиз Сиз ҳам,
Овоз бозорига тушмайин қаҳат.

* * *

Кўзингни юм, тилни эса тий,
Қорачиқда куйдир хотиранг.
Маҳрум этсин тинглашдан ўзинг,
Вужудингда таралган жаранг.

Сўна каби чаққанда Исён,
Туфла унинг башарасига.
Туя кўрсанг, де уни илон,
Унинг бекит муз парчасига.

Ўзинг доим сукутга шайла,
Идрокингни ичсин зулуклар.
Майли, тирик мурдага айлан,
Бахтли яшар бизда ўликлар.

МАРҲУМЛАР МАКТУБИ

Ўзлари уйғоғу аммо ухларлар,
Гўё норизодир еган ошидан.
Ҳар ўтган кунига тагин дўқ урар,
Биров сув куйгандек улар бошидан.

Кўрпа йўқ, ҳар ёнга тортар кўрпани,
Наҳотки, кўрпанинг тушган қасдига.
Наҳот, ерлик барча жафокаш халқни
Тиқиш мумкин битта кўрпа остига.

Токай, уйқусираб яшайсиз, етар,
Бедор бўлинг, дея йўқламоқдамиз.
Уйқу нелигини билмай туриб, лек

Кўзи очик ҳолда ухламоқдамиз.

* * *

Ўзингиз-ку, адашган, адаштирди деб,
Ҳар кимнинг ёқасин йиртмоққа шайсиз.
Адашган бошқадир, десак, қўл тортиб,
Дунёда энг мўмин касга ўхшайсиз.

Дарров қибланома миллари учин
Ўз йўлингиз сари тўғрилайсиз жим.
Қуёшнинг кўзини қамаштириш-чун
Кўзгуга соласиз, тортиб мулойим.

Хумингизда ухлаб ётар ҳали жин,
Жинсиз ҳам ҳавода қўрғон қургансиз.
Қамчисиз шайтоннинг тўкиб-да, юнгин,
Қўлу оёғига тушов ургансиз.

Барча адашсаю Сизга юкинса,
Ҳукми ҳозик бўлса битган номангиз.
Сизми, адашмайсиз адаштирса ҳам,
Адашса адашар қибланомангиз.

* * *

Бугун бир ғариб кун, юрагим бўм-бўш,
Одам ўз-ўзини инкор этган кун.
Чунки уйғоқману кўрмоқдаман туш,
Қуёшдан нур эмас, таралар тутун.

Учар гиламларда бошсиз одамлар
Оёғи осмонда хуррак отади.
Дарахт қадамини ўлчаб чамалаб,
Унинг ўсишини Ер кузатади.

Ким у чўққида тош судраётган,
Наҳот, Сизиф бўлса, тирикми ҳамон.
Уми мавжудлигин исботлаётган,
Уч минг йилдан бери овора, сарсон.

Мана, очликдан-да, қуриб ва қақшаб
Қимир этмас тоғлар - динозаврлар.
Йўллар эса борар судралиб, оқсаб,
Эврилар гирдида йиллар, даврлар.

Ўнгингда туш кўрмоқ - офтобда тўниш,

Шишадек тўкилар қадимий суқун.
Бугун шундай кундир - ғариб ва бўм-бўш,
Узр дейишга ор қиладиган кун.

* * *

Ёлғондан ўлганга солиб ўзингиз
Етмиш йил яшабсиз, бир қур хўрсинмай.
Ҳатто болангизга укмай сўзингиз,
Яшаш мумкин экан кўзга кўринмай.

Шивирлашдан чўчиб, ишора билан
Кимга қош қоқасиз, кимга эса им.
Ошиғингиз олчи бўлганда бирдан
Юзингиз бекитиб қийқирасиз жим.

Мендек кидирмайсиз овозингизни,
Ҳар кимнинг овозин овозим дейсиз.
Умрингизда бир бор қилмайин парвоз,
Аллақачон сўнган парвозим дейсиз.

* * *

Ерни ташлаб юбор кўлингдан, йўқса,
Осмонни кўзгудай ташла парчинлаб.
Тоғни суғуриб от, о, кунинг туғса,
Дарёни тескари оқиз бир имлаб.

Тун, балки соянгдир - қўрғошиндай зил,
Шарпангмикин ёхуд қип- яланғоч ой.
Бирон бир гапингни топмасак мақбул,
Ёмғирмас, осмондан ёғилажак лой.

Сеники жуфт дея лаб жуфтлаб эвоҳ,
Токай, хом арпамиз ўргаймиз беҳуд.
Азалдан танисанг ҳамки, баногоҳ
Илк бора кўргандай боқасан бекут.

Ёлғиз сен кўтариб тургандай Ерни,
Барчадан марҳамат кутасан нечун.
Кечир, еру осмон ҳамманикидир,
Демак, ҳамманики ҳамма, тушунгин.

* * *

Тунда деразамни чертди нимадир,
На соя, на шарпа из ташлар пинҳон.
Ташқарида эса ёғарди ёмғир,
Ҳуштагини чалиб кўяр ел аҳён.

Ёмғирда қолган деб қай бир йўловчи,
Эшикни очгандим, йўқ эди ҳеч ким.
Ҳансираган кўйи кўзбойлоғичми,
Ё қувғинди Шарпа, тилга кирди жим.

Юпун ва оч Шеърман, қип – яланғочман,
Юз йил аввал мени юлишган патим.
Борим шимилдирик, куйган оғочман,
Сийратимни кўйинг, йўқдир сувратим.

Мени масхаралар паранжисиз Ой,
Юлдузлар пичинги - мен такқан ёрлик.
Топиб беринг, қайда мен қурган сарой,
Мендан уяладир боқмоққа борлик.

О, жуда оғирдир яланғоч боқмоқ!

ТИЛ ҲАҚИДА

Кел, отни тилимга боғла, тортинма,
Тош ос уддасидан чиқмасанг агар.
Мисқўнғироқ илгин, бонг урса тунда
Намойишга чиқар бутун бир шаҳар.
Қаср йўқ, бор дея лоф урса шоён,
Жим ёт ит де, ташла йўлига кунда.
Беш аср нарида адашган карвон
Йўқотишсиз қайтар сафардан шунда.
Мабодо тонг қотсанг арғамчи отиб
Ўзингни оловга отар бекарам.
Ҳа, деб тизгинласанг, бу айёр хумпар,
Балиқдек гапирар - гапирганда ҳам.

* * *

Шараф сенга, эй, қаттол Дунё,
Тутдинг доим мағлублик туғин.
Лаҳад ичра ғимирлаб ҳаёт,
Қалбга экар умид уруғин.
Не ўзгарди кураш сўнгида,
Мағлуб бўлди кечаги ғолиб.
Гўё кулол кўзим ўнгида

Ўз умрига ясайди қолип.
Умид ўғли, бесамар кун-чун
Сира ўзни айлама нобуд.
Ўлим гали етганда доим
Тобутсозга етмаган тобут.

МЕНДА НЕ АЙБ?

Тонгдан кун қизиса менда не гуноҳ,
Тунда офтоб билан тиллашмагандим.
Шамол эсмаётир, бу недан огоҳ,
Дарахтга шарт қўйиб беллашмагандим.

Қудукқа айтмовдим сувинг қурит деб,
Сояга йўқол, деб жерккан эмасман.
Ҳар не ўчакишар мен билан, худди
Сукрот ўлимига айбдор касман.

Қайдан туғилди бу хурофий ирим,
Ҳимоя этмоққа йўқ бунда холис.
Бир мен яшагандай минг йилдан бери,
Битта мен вакилман у ёқдан ёлғиз.

МУСИҚОР

Маили, куйла, осмондан тушмай,
Етмас сенга ердаги ҳаво.
Муаллақ қот сўфитўрғайдай,
Тумшуғингда жон берсин наво.

Сўроқ қилар бандаси ул дам,
Ерга тушиб нима қиласан.
Қўкда хурсан, не бўлганда ҳам,
Ўз куйингни куйлаб ўласан.

АФАНДИГА

Мана, мавсумингиз бошланди, ҳар ким
Сиздан сўраб очар деразасини.
Сиз рухсат этсангиз кулиши мумкин,
Йиғлаши ҳам мумкин чиқармай унин.

Қишда қовун пишар пайкалингизда,
Сиз ҳидлаган гулни ҳидлаш орзудир.
Афсус, киёфа йўқ хайкалингизда,

Балки бу худонинг сиздан қарзидир.

Сизга чиқармаган навбат кутишни,
Хоҳласангиз ойни оласиз узиб.
Дарров битказасиз битмаган ишни,
Тунда бўлсин, ернинг уйқусин бузиб.

Оқарса бас, фақат сизнинг косангиз,
Ўзгалар косасин оқартирмайсиз.
Афандим, жодули тўмтоқ асонгиз,
Ҳар кимни шоҳ бўл, деб бевақт туртмайсиз.

ҲУШЁРЛИК

Мен тунлари дўстим шеърин ўқийман,
Кундуз душманимга қиламан хизмат.
Тунда ҳақиқатдан ёлғон тўқийман,
Кундуз ёлғонимдан топаман лаззат.

Кундуз кулиб юрсам, тунда йиғлайман,
Негадир ўзимни соғингум аслим.
Кундуз жимман, тунда милтиқ ўқлайман,
Нишонга оламан бутун бир наслим.

Кундуз боққа тушсам, кезинар бир сас -
Олмада қизарган қуёшнинг изи.
Шамол уйқудадир, кўзғалсами, бас,
Боғимдан таралар ёлғоннинг иси.

АГАР

Тоғларни чумоли судраши мумкин,
Чувалчанг йўлбарсни ютиши ҳам чин.
Момогулдиракдай силкилар бетин
Замин табассуми - баҳайбат кўчкин.

Денгиз шўр қисматидан яйрамасди,
Баргихазон янглиғ тўзмасди тушлар.
Нега сайраяпман, дея сайрамасди
Агар фикрлашни ўрганса қушлар.

* * *

Ўорда бир кун бўлмаган одам
Ўор ҳақида тинмай вайсаса.

Ҳамма бир-биридан муттаҳам,
Деган туғиларди хулоса.

Беқарорлик тўлқинида Сўз
Хазон каби чирпираган дам:
Рост сўзидан шубҳа қилар ўз
Ёлғонига кўниккан одам.

ТАСАЛЛИ

Бугун шеър ёзмасам эрта ёзарман,
Ҳар қалай ўйлайман бола-чақамни.
Сенсиз ўз гўримга ўзим йиғларман,
Бўйнингга осмасман синган тақамни.

Умидимнинг сўнги ипларин эса,
Юрагинг қилига боғлашим мумкин.
Қайта-қайта келар кўргулик келса,
Бахтнинг юки енгил, ғози йўқ унинг.

Кутганим ким эди?
Балки, ўзимман,
Анор донасидек яшарман мубҳам.
Кулишни биларман, кул десангиз, бас,
Қушдек йиғлайдирман йиғлаганда ҳам.

МЕРСО *

Тафтиш этманг гул ҳаётимни,
Ўғирланган мулк эмас умрим.
Чўққа кўминг шўх баётимни,
Кошки, зарра келса хўрлигим.

Танлангандир одамлар асли,
Чизик тортур ягона қисмат.
Бегоналик - ёлғизлик фасли,
Завқинг қўзғар, ажаб, укубат.

Завқланишдан маҳрумман, аммо
Бахтсизлигим бахтимга доя.
Эркинликнинг тузоғи аро,
На нажот бор, на бор ҳимоя.

Қиёфасиз башараларда
Қалқиб турар ранжу маломат.
Айтилмаган башоратларда

Бўй кўрсатур борлиқ аломат.

Раво кўрманг куш табассумин,
Азиз билинг қарағай баргин.
Сўйламангиз гўдак афеусин...
Сўнги сўздай туюлар бари.

* Мерсо - А.Камю қахрамони

* * *

Найлай, дўстим, милсиз соатман,
Жарангимга ким тутар кулоқ.
Авло дерлар минг ибодатдан
Бир култум сув улашган булоқ.

Шамол йўғ-у соврилар доним,
Ариқ очар боғимда биров.
Тўхтаб қолган тоштегирмоним,
Ҳеч ким менга боқмайди бирров.

Қайда онам, бечора онам,
Мени кутди, мен кимни кутдим.
Бунча совуқ мрамар кошонам.
Ёрил тош, ёрилди тош, ютди.

Тошқовоғин уйса-да пинҳон
Тоғ узокдан кўринар хотам.
Хурлигидан лоф урмас ҳеч он
Қўл оёғи боғланган одам.

* * *

Никоҳсиз туғилган қўшиқ - ҳаётим,
Орзунинг энг тантиқ асрандисиман.
Ҳар ким ўз билганча номлайди отим,
Кўрқувга ҳаммолман, шодлик қулиман.

Муҳаббат бозорин даллолидирман,
Алдовда чечанман, ўчман ёлғонга.
Гулу майсаларнинг заволидирман,
Борлиғим тикилган доим нишонга.

Қаҳрим хаспўслашга устаман жуда,
Хамиримдан ҳеч ким суғролмаган қил.
Содикман ўзимга, қуллар ичида

Дунёда ёлғиз мен сотилмаган кул.

МУСАВВИРГА

Мен кўкламни чизиб бер десам,
Чизиб бердинг хазонрез фаслин.
Япроқлардек тўкилдим шу дам,
Унда кўрдим айрилиқ расмин.

Нигоҳимда титради жаҳон,
Сувга тушган кўзгудай тиндим.
Бездирганди тунов саратон,
Изғиринда шафақдай сўндим.

Лов-лов ёнур боғлар ўт қалаб,
Дарахтларнинг тили тугилган.
Ихтиниб-да, фалакни алдаб
Менинг каби замин тўкилган.

Топиб беринг баҳорим десам,
Учрашувга чорлашар кузни.
Йўқотганга ўхшаймиз, ошнам,
Икковмиз ҳам баҳоримизни.

* * *

Пахта силагудай пахтам йўқ менинг,
Тошим терай десам, тош ҳам тугаган.
Қоғозгулга ўраб сийловдим сени,
Бай-бай, чиқиб қолдинг итдай сўқаган.

Қора тўфон ичра тўлғониб такрор,
Денгиздай тинишинг кутяпман ўктам.
Лайлатулқадр туни бутун халқ бедор,
Чалпак ёғилишин кутгандай кўкдан.

* * *

Тўғри гап таёқдир, савалаши чин,
Ҳатто тукқанингга ёқмайди рост гап.
Рост гап хумга тушган қип яланғоч жин.
Эгасин раъйига бўйсунар фақат.

Ўтмас пичоқ каби кўл кесар баъзан,
Дил кесар занжирлаб турмасанг тилинг.

Рухинг уни ўчар ҳақ гап юкидан,
Кўзинг очиқ, лекин топмайсан йўлинг.

Ўз қавмин қувалаб солган каби шер,
Дон синдирганидек тегирмон тошин.
Баъзан шеър дейишга арзийдиган шеър
Ейиши мумкинди шоирнинг бошин.

* * *

Раҳм кўзи билан қарама менга,
Сен ютган ҳаводан нафас олмасман.
Ўзимни урмасман дуч келган инга,
Ҳаргиз боғлаб қўйма, бунда қолмасман.

Гарчи ердан меҳр туймаган куни
Қасоскор ботирдай ёниб бекарам.
Узоқ-узоқлардан бошпана излаб
Кетгиси келади, дарахтларнинг ҳам.

ТАҚҚОС

Ойнаи жаҳонга қарар эр-хотин,
Икки креслода - иккита кутб.
Ана, қаршилайди фильмда икки
Ошиқ бир-бирини гул билан кутиб.

Аёл шивирлайди: “Сизни соғиндим,
Сизсиз зерикарли яшамок, жоним”.
Эркак қучиб деяро: “Сизга интилдим,
Тундаги ойимсиз, отмаган тонгим”.

Кресло ғичирлар, ғўдранади эр:
“Қани, шу эркакка айлансам ҳозир”.
Хотин тўлғонади унсиз, безовта:
“Шу аёл мен бўлсам бўлмасмиди, а?!”

ЁЛҒОНЧИЛАР ДАВРАСИДА

Мендан хафа бўлманг,
Менга ҳам оғир,
Рост сўзнинг ўзи йўқ жойда рост демок,
Онанг ўлган десам, куласиз хозир,
Отанг жинни десам, сапчийсиз қувнок.

Тагин соянгизни итга менгзабми,
Кўркиб бақирасиз: кимнинг ити деб.
Сизмасми, дарахтни масхара этган,
Маймун кулгусидан никоб-да, кийиб.

Мендан хафа бўлманг,
Менга осонми,
Рост сўзнинг ўзи йўқ жойда рост демок.
Сиз-чи, кулиб дейсиз: бизнинг ҳар ёлғон -
Бировнинг ризқини ўғирлаб емоқ.

МАНЗАРА

Қуёш гапирмайди, ўз табассумин
Ҳадя этмоқликдан чарчамайди, лек.
Эп билмас ўзига халқнинг инъомин,
Кунлар товонидан тутқазмайди чек.

Воз кечар тожидан - табассумидан
Катта-ю кичикка кийдиради тож.
Айғоқчи юбормас кузат деб зимдан,
Марҳамати учун талаб қилмас бож.

Жилла, тонгда қаранг, чўққига тиғлаб -
Тилини кесмакка уринмас бешак.
Тунда у йўқотган борлиқни йўқлаб,
Пойига ёзади нуридан тўшак.

КУЗ ЭРТАГИ

Ёлғонми, гапириб қўйишдан чўчиб
Тик қотган аскардай жимдир минорлар.
Яшил кимхобини ўғирлатибми,
Қартайиб, куриқшиб қолган чинорлар.

Тўтикуш шодлиги кезган гўшада
Илон пўсти каби титрайди мезон.
Аччиқ бўй таралар сўнган гуллардан,
Ариклар тилида ўлгандир азон.

Ўудранар эсишдан толиққан еллар,
Йўлига ҳеч нарса тикмагандек кўз.
...Сарғайган боғларда кезиниб узок
Касалманд чол каби ҳарсиллайди Куз.

АЪРОФ

Қайғу ва шодликнинг оралиғида
Худди унутилган кўрғон сингари.
Бир маъво бор, порлар қуёш тиғида,
Афсунвор жаранглар хаёлот қаъри.

Зулмат яктагидан буриқсир тутун,
Аччиқ ҳид анқийди ёруғликдан ҳам.
Тинглаб кўр юлдузлар ўтхўр нигоҳин,
Мулойим нафрату ғазаб мужассам.

Кул кўрққандек ўз озодлигидан,
Чўчитар ақли шубҳа ва гумон.
Судралар илондай зулмкор туман,
Қонли байроғини силкитар Осмон.

Ҳаққушлар кўшиғин чакмоқда чақар,
Такаббурлик тўри чирмаб бешафқат.
Яланғоч жин каби кўрқинч-ла боқар
Балчиққа булғанган ялқов салтанат.

ПОМПЕЙНИНГ СЎНГГИ КУНИ

На ҳаёт, на аёл хусни гўзалдир,
Маҳфуз жазавада порлайди борлик.
Тириклик сиёғи гунгу ўсалдир,
Ўз гўшанг ўзингга қилганда торлик.

Кишанбанд руҳингни фарёдларидан
Фалак тошларида рақс этур зулм.
Қонталаш зулумот қанотларидан
Хунхор ой боқади маккор ва сўлим.

Юлдузлар қузғундай солади уввос,
Тахайюл лавҳини чўқимокқа шай.
Ерни чулғаб ётар риё ва восвос,
Нурлар узилади чилтор торидай.

Нажоткор маъбудлар ингрокларидан
Замин талвасада силкинув оғир.
Ўлик фаришталар кўнғироқларидан
Ибодатга чорлар самоват қаъри.

Тошлардан юксалган, эй қадим шаҳар,
Тошлар паноҳида ухларсан нигун:
Қадар салтанатин қонли шонин ва

Куйлаб мангуликнинг ўтли сукутин.

КУТИШ
МАСОФАСИ

Қатлиом қурбонлари бўлган боболарим Холмат Жалмат ўғли ва Шукур Холмат ўғли хотираларига бағишлайман.
(достон)

ОТАМ ҲИКОЯСИ

Ишонч ва меҳр ҳаётдир ҳамон
Пол Элюар

Одам ўз битини ўлдираётганда
Фароғат туяди қоннинг исидан.
Уч йиллик ярага кўниккан бемор
Ярасин сиқмоқдан яйраган каби.
Нимани гапирай,
Нимани эслай,
Учаётган кўлу оёқларними?
Ё куйиб кул бўлган йилларим ёдин,
Урушнинг шилимшиқ тунин эслайми?
Кўзлардан мазорлар ҳиди анқирди,
Одамларнинг ичи тутар ғазабдан.
Бўса таъмин билмай ўлар йигитлар,
Рухлари чирқираб қизларни излар.
Қуёшнинг кўзига қадалмоқ учун
Дайди ўқдек учар сўнгсиз бўшлиқда.
Бизни қашшоқ кунлар, очофат йиллар
Суякни ғажиган итдай ғажирди.
Идроклар қонланган, қўшиқлар эса
Тупроққа бош куйиб сўларди.
Эзгулик бепушту адолат етим,
Дуч келган тарафга сочар сўлакай.
Ер эса чарчоқдан инқиллар оғир,
Ерга суянмоқдан ор қиласан, ор!
Одам ўлдирмақдан завқланар одам,
Ўлдирилган аскар учун ким аза тутар?
Ким ўйлайди, ким, аскар онасин.
Ёқаси йиртилган Дунё эса гунг,
Совуган сўк ошдай бижғийди баттар.
Бир умр изини излаган дарё,
Кута-кута кутишдан қуриган дарахт,
Иш ташлаган кунлар ўз яловларин
Нафрат гулханига улоқтираркан,
Худди олис сахро ичра қаровсиз

Ташлаб кетилгандай сезасан ўзинг.
Изтироб қуртлари юракни ямлар,
Пучланган ғумбақдай вужудлар бўм-бўш.
Тўрт тарафи девор ила тўсилган
Ҳаёт заҳар шилимшиққа айланиб қолган.
Айтадиган гапни айтиб бўлмасди,
Оғизлар тикилган Қўрқув ипи-ла.
Сабаб ахтарамиз яшамокқа боз,
Аллақачон чириб тўзғиган хислар.
Ҳаводан ҳаво ютиб бўлмайди,
Шамолдан таралар ўлимнинг иси.
Битча иззат топмай ўлаётган одам
Ўз шарифин ўқиганда қора рўйхатда,
Озгин бармоқлари ямлар ҳавони,
Уялар одам бўлиб туғилганидан
Ва одамдай жон бермаётганидан.
Юрагида ўнта кўзи борлар ҳам
Ўтмишини бошига кўрпадай буклаб,
Ёруғ хаёл суришдан чўчийдилар.
Отасини шивирлаб чақирар бола,
Боласини шивирлаб чақирар она.
Исми шарифидан тирсак* чиққандай
Одам ўз исмини айтишдан кўрқар.

* * *

О, Қатлиомнинг дайди шамоли,
Мурдалардан тикланган диёр!

* тирсак - хавфли яра.

* * *

“Инсон ўз қиёфасин йўқотди!”
Пайтавадай осилган шиор
Оёқларда ўралар ҳар кун.
Ортга бурилмоғу олдга боқмоқлик,
Ўнгу сўл хатарли, имлаш хатарли.
Бир оёқда турмоқ баттар хатарли,
Бир нуқтага жамдир инсон тақдири.
Одам ўз дарёсин йўқотган куни
Ўз соҳилини ҳам йўқотар шаксиз.
Одам кўприкка айланаолмайди ўша кун,
Узилган арқондай ўтиш чизиғи
Шу кун салқи тортар истак ўқидан.
...Хазонрезгиликнинг аччиқ нафаси
Кўзларни ёшлатар, дилни қабарар.
“Бизнинг йўлимиз адашган ит йўли эди”,*

Тўрт тарафимизни жарлик қуршаган.
О, тубсизлик — адоқсиз қора салтанат,
Ўғри мушук каби пойлар одамни.
Сичқонлар қопқонлараро эркин югурар,
Каламушлар хиргойи қилар.
Чунки одамлар учун қопқон қўйилган,
Одам одамни овлар туну кун.
Одамдан бахтиёрроқдир Шилликқуртлар,
Масхаралар минг букилиб барчани.

* * *

О, Қатлиом - зуғум ҳомийси,
Изтиробдан тикланган диёр!

* * *

Инсоният ўз йўлини йўқотган эди,
Ҳамма кумочига кўмилиб олган.
“Хурмат тахтаси”дан жаллодлар боқар,
Захил нигоҳларда дилдираган ҳис –
Ўлимнинг ҳайкали, балки гимнидир.
Очлик эса бўйлар ҳар уйга эркин,
Туйнугу тирқишдан ошиб ўтар у.
“Бизга ҳам кун боқди, биз омадлимиз,
Навбат бизникидир”, — отади хандон.
Дуч келганни ямлар Очликнинг тили,
Аждар боласидай қувноқ ва озод.
“Бизга ҳам осонмас, — тайсаллар Очлик,
Инсон мағлублиги бизнинг тантана.
Синов тажрибаси пайтида, аммо
Қарғалар хорига жўр бўлмоқ қийин.
Бироқ қўрқмаймиз биз қорни очлардан,
Қўрқинчлидир қорни тўқлар очлиги”.
О, жудолик қўшиғи,
О, қонли қўшиқ,
Очликни тараннум этар тонгу шом.
Бир қизнинг номуси - бир ҳовуч буғдой,
Бир аёл иффати – икки бурда нон.
Меҳр - кулдондаги сарғайган алам,
Ҳақиқат - кўзи кўр заҳарли илон.

* * *

О, Қатлиом - оғули қўшиқ,
Руҳиятнинг кушандасисан!

* Анри Мишодан

* * *

Ҳар ёнда чўчқача завқ томир отарди,
Иблис қамчисини силкитиб беун
Туванлаб чиқарди тирик бандани,
Худди қўй сурувин туванлагандек,
Токи улар тайёр турсин қатлга!
Кўзгу орқасидан қарарди барча,
Ўлаётган чолдай ғўлдираётган Ҳаётга.
Томоша кўрсатар, томошабин йўқ,
Бекинмоқ — ўзини халос қилмоқдир,
Томоша этмоққа ундашарди, лек.
Бизнинг мақсад эса балчиқ қуртидай
Алаф ҳидин сочиб ўлар кўзларда.
Ҳар ким ўз аслини йўқотиб бекут
Ўзганинг туркидан тикларди ўзин.
Қиёфа йўқ эди қиёфаларда,
Худди бутун бир юрт нақ ярим тунда
Тугунга тугунлаб ўғирланганди.
Бу оч, яғир юрт сеники, деса
Нега мазахлайсиз дейишдан тоймай
Қаҳқаҳа урарди телбаланган кас.
Тангри эса хатосин англаб
Сир тутарди баттар сирини.

* * *

О, Қатлиом – энг жирканч махлук,
Чангалида ақл-идрок!!

* * *

Ҳарф таниганлар қора рўйхатда,
Ўлмасидан бурун сазо қилинар.
Қизча ёзганидек: “Отам ўлди, сўнг
онам ўлди... акам, опам,
Эртага-чи, мени кутмоқда ўлим”.
Ўз қонига ботирганча перони
Ҳаёт мазмунини битар битикка.
Худди тугагандай заминда ҳаво
Бўғриқарди тошу дарахтлар,
Дарё эса қайга оқаётганини билмас,
Тоғлар қимирласа тўкилиб кетар,
Йўллар илон каби билтанглаб қочар,
О, офат қузғуни ҳар қалбга шаксиз
Ҳаром тумшуғини тикар, қағиллар.
Лабларда илжаяр қора табассум,

Илк дафъа ўзингни кўраётганингдек
Кичкира бошлайсан Кўркув забтидан.
О, бетартиб, қонли қора Салтанат
Қора гулдастасин сочар ғазаб-ла,
О, кутиш масофаси бунчалар олис,
Бунчалар тахирдир кўшиқ ва наво!
Бахтлилар бахтида бебахтлик туллар,
Фароғат ўрнида ўсар ҳақорат.
Қора қондай қуюлади ҳар кун шом,
Қора рўйхат ичра тўлғонар кеча,
Қора ой-чи, қора қузғундек учар,
Жим ўйлайсан: “Энди кимнингдир гали,
Ким кияркан ўлим гулчамбарини”.
Сувга чўккан тошдек чўкар ҳар юрак,
Гўнқўнғиздай сасир кулгулар эса,
О, кутиш масофаси бунчалар олис!

* * *

О,Қатлиом— қонхўр газанда.
Қонжалокқа айланган диёр!

* * *

Гарчи оёғида ғулу кишан йўқ,
Сочлари байроқдек елга санчилган,
Кўзларида нафрат жилваси куюқ,
Кетаётган сафга боқаман дилхун.
Уруш-ку, тугаган, тинч кунлар эса
Уруш ваҳмидан-да, хатарли баттар.
Кўркув чамбараги айланар тун-кун,
Қайноқ сувдай дилинг куйдирар умид.
Ахир, кетиб борар улкан саф яна,
Ўлим ўлкасида янграйди садо,
На Мағриб, на Машрик —манзил ноаён,
Меҳрибон кўзларда қаҳр булути
Хўл ўтиндай буруксир – тошар ғам сели.
Улар Ватанини куйлашгани-чун
Ватангадоликнинг тўнин кийишган.
Лангар чўпсиз арқон устидан ўтмоқ
Ҳукмига мубтало уларнинг бари.
Наҳот, битта арқон устидан ўтар
Дунё халқи бугун ёки эртага!
Елкалар яғирдир суйил зарбидан,
— Ҳамманг табассум қил, хўмрайма, сўтак, -
Зобитлар ўшқирар бўғилиб ортда,—
Барчанг жилмаймоққа маҳкумсан тағин,
Хўнграмоқ ёт бизнинг хур мамлакатда,

Кулгунг билан бега кунларнинг лавҳин.
— Наҳот, битта иблис барчани сўзсиз
Қора рўйхатига тиркаб ўлдирар.—
Сафни бузиб кимдир ўлдирар, аммо
Суйил зарбидан у йиқилар олдга.
Жасадни судрашиб бориб аскарлар
Уриб тикишди сўнг тулки инига.
Одам ўлимини масхаралар,
Лаънати тасқаралар!
— Ўзи чумчуқча йўқ, вайсагин, қара,
Худди мамлакатни у қутқаргандай, —
Жиккак аскар совуқ кулиб ҳиринглар. —
Мўйлов амакини ғамхўрлигию
Ҳали таълимини тушунмабди у.
—Бир пайтлар, укамбой, Елизавета,
Россияни бути ила бошқарган эди.
Хукмдор дегани шундоқ, бириси
Гай Калигуладек раққослик билан,
Бошқаси қовоғу, яна бошқаси
Хўроз уриштириш-ла юртни бошқарар.
—Дея кекса аскар чуқур хўрсинар, —
Ҳа, ҳар кимнинг жони ўзига ширин.
Ўликларга тўлиб бораётир юрт.
Ўликларга тўлган биринчи кунни
Судраб ўтиш қийин иккинчи кунга.
Чунки иккинчи кун ҳам ўликларга тўлар,
Тортмоққа етмайди паровоз кучи!

* * *

О, Қатлиом - эй, қаҳри қаҳҳор,
Иликлари зардобли диёр.

* * *

Бутун халқни етакларди маҳшарга
Кўзи сўқир, қўлда асо тутганлар.
Қуёшни ўчиринг!
Ё кесак билан
Йўталиш баробар уриб туширинг,
Зулмат гулханида қоврилсин борлик!
Аянчли хитоблар янграрди узоқ.
Нонни қўйинг, сувга навбат кутишиб
Ўзларини тўқ чоғларди ялангоёқлар.
Худо тўйдирмайди, биз тўйдирамиз,
Худонинг қўли йўқ, экин эколмас,
Тегирмонда эса ун тортолмас у,
Қўл-оёқсиз мунди бўлса, айт,

Қандай сенга ризқ тутади оллоҳинг.
Бутун халқни ўз измида ияртиб
Маҳшар сари етакларди сўқирлар.

* * *

О, Қатлиом —ўлим ҳушлаган,
Жиловини ажал ушлаган.

* * *

Таскин бўлолмади ит теккан кунлар,
Бадҳазм таомдай кўнгил айнитар.
Вазнсизлик ичра қолган одамлар
Бетовуш, беқанот учиб юрибди.
Суву нон сўрашга хайқишади,
Очлик шиллиққуртдай қонини ичар,
Жувон боласини ташлаб қочади,
Ахир, қандай томоша қилсин
Боласининг азоб билан ўлишин.
Бир пайтлар эшитгандим рус аёллари
Императорга мактуб битганин шундоқ:
“Биз жуда очмиз, егуликка тош йўқ,
Ўз болаларимизни есак, рухсат этсангиз.”
Кўргулик қайтадан юз кўрсатди боз,
Ажриқ илдизларини юлқиб-да, чайнар,
Кунжарани ютар, ранги сап-сарик.
Ажал кўзларида қаҳ-қаҳа отар,
У эса йиғлар одам бўлиб туғилганидан.
Чумчуқлар семириб, учишдан қолган,
Тулкилар тўқликдан ҳавони ҳидлаб
Ошиқ-маъшуқ ўйнар тенг тўши билан.
Одам эса эшак тезагин эзиб
Бир бурда лукмага кўз тикар эди.
Ўз кўзича хотинини зўрлаганда ҳам
Бир бўлак нон тутса рози эди эр.
Чунки боласини очликдан қуриб
Ўлишин истамас, тангрини қарғар.
Пайғамбар дуч келса юзига туфлаб,
Тошбўрон қиларди қутуриб шаксиз.
Худо қарғаган кунлар эди у кунлар асли!
Арвоҳга айланганди одамлар.

* * *

О, Қатлиом — қабр-лаҳаддан,
Кашта тиккан мзористонга!

* * *

“Дуоибад қилинсин” лаблардан учар
Икс сони каби номаълум шивир.
Токи ҳашоратга айлансин одам,
Лекин қирқиб қўйинг қанотин шаксиз,
Учишдан мосуво бўлсин бир умр.
Бизнинг ҳассамизни ишорасига
Кўниккан, жонфидо дин пешволари
Черкову масжиднинг кунжиларида
Пинҳона асралсин омонат каби.
Ҳалокат тўрига ўралсин тагин,
Худди ўргимчакдай ўз захрини еб,
Қовжираб, сап-сарик пўст ташласин, бас.
Лекин унга қадар йўриғимизни
Қироатхонлик ила ижобат этсин.
Кимки, дарёмиздан сув ичган заҳот
Дуо еб қон қуссин ва телбалансин.
Ҳар бир фуқарога телба ҳуқуқи
Берилар экан у ўз овозини
Ичига ютажак, бегоналашар,
Ҳар доим овозин инкор этажак,
Ҳатто бу сеники денг, қўрқувдан титраб,
Лаблари пўстланиб, қулзода каби
Оёғинг остига ўзини ташлар.
Бахтиёр бўлажак қуллигидан у.
Ва яна ўқидим махфий мактубда:
“ Ҳар бир фуқароси битлиқи халқнинг
Фикрлаш илмидан жудо этилсин.
Сиртлон ўз болаларин бири - бирини
ўажиб ўлдиришин қузатган янглиғ,
Улар болаларин қўрқув ва қуллик
ўули ила занжирбанд этишсин.
Алаҳласин эслаганда эркинлигини,
Эркинлик- тушлигин англашар шунда.
Дуоибад қилинган халқ халқлигин унутар”.

* * *

О, Қатлиом -қарғанган ҳаёт,
Қарғаларга қўналға диёр!

* * *

Бугун,Эрта, Индин - ҳаёт уммони,
Бугун чўкмай қолсак Эртага, албат
Етамиз Индинга соғу саломат.
Бугун қон ичарканмиз Бугунни ўйлаб,
Эртанинг эртаси қонли бошмоғин
Нақ чакагимизга ханжардек қадар.

Шунда дудуқланар кўзимиз ҳатто,
Шафқатсиз енгажак севгимизни Вақт!
Биров чайнаб берган луқма эмас Вақт,
Ҳали ўчоғингни ёқмай туриб ҳам
Қозонингни қайнатиши мумкиндир,
Топташи мумкиндир жим туриб тағин.
Агар сен Бугунни Эрта йўқотсанг,
Индин сени шундай кутиб олажак.

* * *

О, Қатлиом -қаҳр маёғи,
Сукунатнинг шовқин диёри!

* * *

Қиблани унутар чоҳдаги одам,
Осмон унинг ёлғиз саждагоҳидир.
Ерлик барча одам ётибди чоҳда,
Ер билан бирга қулаган улар.
Шарқ ва ўрб йўқотган қиёфасини,
Кўзгу излаётган хонимдай бежо
Қуёш қибланомасин топмай жонсарак.
Нима ҳақда ўйлар чоҳдаги одам?
Кўз ёшига қўшиб йиғисин ичар,
Ичажак орзую умид зардобин,
Суварак тусида бўлсин майлига,
Майли, капалакдай жонсиз қуласин,
Бир зумгина қучса бас ўз Эркини у,
Шу ҳақда ўйлайди чоҳдаги одам.
Гарчи Замин чоҳда Эркисиз ва забун.

* * *

О, Қатлиом - чоҳдаги қўшиқ,
Эркинликнинг эркисиз диёри!

* * *

Урушда ботирлар жуда кам қолар,
Чекина бошлайди мардлик, жўмардлик.
Худди Печориндек қўл силкир шаксиз
Дўстидан, юртидан Сиз севган ботир.
Мақтаниб бўлмайди одам ўлдириб,
Сиз ўлдирган йигит ўзингиздирсиз,
Балки бир онанинг ёлғиз фарзанди.
Сизнинг онангиздек йўл кутиб,балки,
Кўз ёши тупрокни лой этмоқдадир.

Қай бир қизни эса пешонасидан
Ўпмоқ орзусида сеп ёяр ҳар тун.
Аскар эмас,наҳот, она қалбини
Нишонга олмоқдан завқланасиз,о!
Аммо инсон эркин хўрлаш ва бўғмоқ,
Уруш азобидан минг карра оғир.

* * *

О, Қатлиом - Эркнинг заволи,
Қон қусдирган тупрокни ҳам.

* * *

Ўалати тажриба ўтказар, мана,
Дунё олимлари қашиб бошини.
Эркми ё муҳаббат! Қай бири устун,
Муҳаббат-қакраган қалбнинг афсуси,
Эрк- ўлаётган қирол кўзидаги ёш.
Балки бу нотўғри, балки шунчаки шаъма,
Балки яна бир алдовнинг бошланишидир.
Ҳарнечук, муҳаббат -ўлим чечаги,
Эрк эса заволга чоғланган карвон.
Ўзга халқ эркини оловли шарда
Қиморга тикиб-да, яшаш усули,
Балки кўпчиликни огоҳ этмайин,
Пинҳона ёқмоқлик мавзуси эрур.
Шу йўсин Эркинлик кўзини ўйиб,
Муҳаббат шавқидан яшнаш керакдир.
Демак, Эрк бомбага айланмоғини
Кутмоқда қайдадир манфур кимсалар.
Тўхтатмоқ керакдир Эрк тажрибасини,
Чунки уни вакуум ичра сақлаб бўлмайди,
У шу куни жон берар худди боладек.

* * *

О, Қатлиом - зулм қайроғи,
Муҳаббатсиз ташландиқ диёр!

* * *

Сиз кўмак бермоққа доим шай туринг,
Эргашинг йўлчининг изидан, йўқса,
Таянч нуқтасидан махрум бўлгайсиз,
Унга шу таълимотни ўргатди айнан
Инсоншунослик ҳақидаги фан.
Қизча жим эргашди роҳиб ортидан,

Гўзал орзуларнинг шавқидан сармаст.
Роҳиб анча пихин ёрган газанда,
Аёлчалиш қилиқ билан эшилиб
Қизчани аврарди: “Кекса онамни
Ўрнидан турғазиб қўйсанг, фаришта,
Ахир у ботгандир ўз пешобига.”
Роҳиб уялгандек бош эгар маъюс,
Сўнг зимдан тикилар қизча кўксига.
О, қизнинг ҳаёдан қизарган юзи
Жаннатий олмадек майин нур ёғар.
У роҳиб изидан эргашди кейин,
Қалбида гулдирар ачиниш ҳисси.
Мана, ибодатхона, осий бандалар
Кўз ёши, дил оҳи кўпчиган макон.
Қоронғу йўлакдан йўл бошлади у,
Худди ниначидай жонсарак, бежо.
Гўё сузар эди Ер билан бирга,
Уммонларнинг ўлик тўлқини аро
Дарғасиз елқандек бемажол, беруҳ.
Зулмат тутаб ётган зах хона сари
Қадам қўйганданоқ ёввойи ҳирсда
Қутуриб, ташланди қизалокқа у.
Заиф ингроқ ичра тўлғаниб қизча,
Топталди ёвузлик исқанжасида.
Роҳиб сўлагини оқизиб ҳолсиз,
Иржаярди суяк тегмаган итдек.
-Кўмакка бевақт отланган кимса
Номус қурбонига айланар шаксиз,-
Ҳансираб, инқиллаб ғўдранар роҳиб.
Худонинг уйида даҳрийлик тўри
Шифту девор узра отаркан палак,
Худди роҳиб мисол, Ҳурлик никобида
Ҳатто мумкин халқнинг номусин бузиш.

* * *

О, Қатлиом - жаллод қиличи
Эл бошида осилиб турган.

* * *

“Худони алдадик,
Алданди худо!” -
Қичкирар бир тўда шайтонваччалар.-
Даҳрийлик либосин кийдирдик қалбга,
Ўқсиз ғилдиракдек ўз изми ила
Боши оққан томон учиб юрар Халқ.
Банги хаёл ичра Сукунат қушин

Патидан ясайди орзу пайконин.
У кимдан юз ўгирса, халқ ҳам, албатта
Юз ўгирар ундан, шарҳга на ҳожат!
У киприк қоққанда, халқ оёқ қоқар,
Мабодо, қишда ҳам қор ёғавермаса,
Унинг қовоғидан қор сўрайди халқ.
Тоғда тош топилмас, саҳрода-чи, кум
Дарёда сув йўқдир қаҳрланган чоғ.
“Худо бор бўлганда, эй, ақли ноқис,
Оёғим остида тўлғонармидинг.
Ким танга ташласа ит ялоғига
Тумшуғинг урмасдинг Халқ бўлганингда!”-
Ич-ичдан тиржаяр ғолибона У.
Инсон томошабин азал-азалдан,
Уларга қийқирик бахш этган бир пайт
Қонли тўқнашуви гладиаторларнинг.
Барча завқдан аъло қон тўқиш завқи!
Худди саҳна узра томошабинларни
Қувиб солиб юрар телба актёр!
Унутиб қолдирган каби ниқобин
У ниқоб излайди халқ кўз ёшидан.
Лунжини шишириб ўз соясидан
Елкан ясашни ҳам орзу қилар У.
Ўзин шамолидан парвоз этажак,
Ўзга бўронларга йўқдир эҳтиёж!
Набилар йўлида учраса, улар бошидан
Гул эмас, сочқилар сочади чўғдан.

* * *

О, Қатлиом - ёлғизлик дайри,
Алангада куйдирилган жон.

* * *

Чўпон қичқиради: “Мен аҳмоқ нега
У севган нарсани севиб қўйдим, ох!”
Кеча отарини ҳайдаб кетишди,
Ҳатто таёғини хатлашди улар.
“Балки кийимим ҳам униқидир, а?”-
Шўрлик чўпон ўй сураб хомуш.-
Ялангоёқ юрмоқ бахтли минг чандон.
Наҳот, севсам унинг амри ила
Аёлим ва болаларимни.
Уйим ва қўрғоним ёт эрур, наҳот...
Итимни сўроқсиз отиб кетишди,
Эшак тўқимича қадрлашмайин.
Пилик ўрнатмоқда келажагимга,

Ҳаво солиғин ҳам солишар индин.
Бир қуш сайроғига тенг эмас умрим,
Ҳатто хўрсинишга ёзишади чек.
Ортиқча одамман заминда, балки,
Оёғим тупроққа теккани учун
Ҳаётимга катта товон тўларман.
О, менинг қўйларим, ўз чўпонисиз
Ҳоли не кечмоқда, қайга елмоқда.
Балки хотирадан этишган маҳрум,
Балки ўзга сурув билан топишишгандир.
Шўрлик эгасини оёқ қўйгудай
Бошпанаси бўлмаса нетсин.
Ох, ана, қарангиз, бу не бедодлик!
Менинг сурувимни ўзга бир чўпон
Менинг таёғим-ла хайдаб солмоқда.
Йиғламоқчи эдим тақик айлашди,
Ҳатто уф тортмоқлик ҳам жиноят эмиш.
“Сенинг сахийлигинг эвазига, бас,
Эркин юрмоғингга изн бергаймиз”,
Шу эҳсон ўрнига шу тахлит, шу қўй,
Мени ўй суришдан этишди маҳрум!

* * *

О, Қатлиом - балои офат,
Зулумотда қон қусар диёр!

* * *

Бир аёл инқиллар эски ўрада,
Сочлари тўзғиган, кўзида тутун.
Лаблари ёрилган очлик захридан,
Йиғлашга куч топмас, озғин ва қоқшол.
Аёл ҳозир тукқан боласига боқмас,
Чақалоқ ингаси кар вужудига
Тикандай ботса-да, у қимир этмас.
Очликдан танглайи қотган аёлнинг,
Оғзи қуруқшаган, ўлик кўзида
Совуқ урган кунлар жасади ётар.
Балиққа дарёда сув етишмагандай,
Аёл каппа-каппа очар оғзини.
Қора қон аралаш булғанч вужудин
Жанда каби судраб ўрмаларкан у,
Ўрадан чиқолмай пастга думалар.
Юзи тупроқ, хасдан қорайди баттар,
Чақалоқ бағиллар заиф ва туссиз.
Аёл ўрмаларкан баландлик сари,
Худодан шафқат ва меҳр тиларди.

Нахот, ер юзига чиқиш қийиндир,
Нахот, фароғатдан устундир ўлим.
У энди ташқарига чиқай деганда
Гуваладай титилиб учди ўра тубига!
Инсон ўз эркини озод этмоққа
Чоғланган чоғида ҳатто фарзанди
Тўхтата олмайди Уни исёндан.

* * *

О, Қатлиом - хўрлик ялови,
Ўз қонига ботган салтанат.

* * *

Инсон эрмакталаб, зериккан заҳот,
Қандайдир ўйинни ўйлаб топажак.
Сут тўла ҳовузда чўмилар экан,
Димоғи ачишди унинг недандир.
Худди фалаж одам ўрнидан илқис
Туриб кетган янглиғ қалтириб кетар.
Ёхуд чилладаги чақалоқ туйқус
Гапира бошлаган каби ғалати
Саросима ичра карахтланар боз.
Гумон ўзгартирар қиёфасини,
Виждон эса тинглашга тайёр.
Сут тўла ҳовузда димиқа бошлаб
Қадар қуйқасини ҳансираб ичар.
У бўғила бошлайди тоза ҳавода,
Қон иси ҳаётга қайтарар Уни.
Қон керак, қон керак! Инсоннинг қони,
Бошқоронғи бўлган инсон қонига!
Агар ўз ҳаммоли жонига ора
Кирмаганида у жон берар эди.
У нафас оларкан қонли ҳаводан,
Совуқ тиржаяди беихтиёр, беун:
“Хайрият-ей, мавжуд эрур Қатлиом,
Кутиш масофаси этади давом”.

* * *

О, Қатлиом - қора чамбарак,
Зулмат ичра титраган диёр!

* * *

- Мана, милтиқ судраб ўтар кунларим,
Жоним, кел, бағримга босайин тўйиб.

Аёл қучоғини жуда соғиндим,
Ичайин меҳрингни ташнаҳол қониб.-
Кекса аскар қучар экан хотинин,
Оташ лабларидан сочилар учқун.
- Ҳаддан-да, чарчатди, инсонни овлаш,
Қуш овлаш завқидан завқлироқ эмиш.
Энг чиройли гулнинг бўйидан, жоним,
Аёлнинг нафаси хушбўйдир ҳар чок.
Наҳот, яна милтиқ судрамоқ гали,
Худди ўлик мавсум каби этажак давом.
Кетмон эмас, милтиқ қўндоғин тутиб,
Қўллари қаварса бизнинг авлоднинг!
Ҳа, одам ўзига ачинмай қўйди,
Ачинмаган каби келажагига.
Сайраётган бедана навоси эмас,
Тузоқ қўйиб тутиш завқли бўлгандек.
Майли, сен, севгилим, баридан жиркан,
Анов тўнғиз сифат кимсалардан ҳам,
Севгини нафрат деб қабул қилишар,
Наҳотки, муҳаббат - ҳақ сўзи учун
Подшо саройидан ҳайдалган саркор.
Милтиқ тутмоққа, бас, маҳкуммизми биз,
Дон судраётган чумоли биздан аълороқ!

* * *

О, Қатлиом - тўфонли сахро,
Қақшар қулдай субутсиз диёр.

* * *

Китобни ёқинглар! Маърифат нечун?!
Танимасин инсон ўз овозини.
Бамисли балчиқдай сасиб бижғисин,
Қуёшни зулмат деб тушунсин улар.
Маърифатли онгда уйғонар исён,
Тинч яшашга ғулдир маърифатсизлик.
Икки қўшув икки- тўрт ҳисоби
Умрининг мазмунин касб этсин абад.
Китоблар ҳам бордир тунни кундуз дер,
Тағин зулумотга олов тутгувчи.
Сизнинг салтанатни улуғлар экан,
Қўлига тутингиз ундай китобни.
Сўнги чақасини тортиб-да олинг,
Зуннор каби осиб қўйинг бўйнига.
Ва тузинг шайтонлар уюшмасини,
Албатта, қарғани бошқони этинг,
Тилин тийиб юргай шунда булбуллар!

Маърифатдан шундай сабоқ ўқир жим
Сўлагин оқизиб харфхўр Иблис!

* * *

О, Қатлиом - о, қора китоб,
Иблисларнинг дайди тентиши.

* * *

Аёллар- трактор, эркаклар - плуг,
Шудгорлар юракнинг далаларини.
Умид уруғини эмакчими ё,
Топмакчимикин умид уруғин.
Тупрокқа топшириб тириклигини,
Улғайишдан шунча чўчирмикан,а?!
Қуриган денгиздай бўм бўшдир Аёл,
Қуриган оғочдай титрайди Эркак.
Пахталар шоналар аёл тушида,
Баргга қўнган шабнам - эркак кўз ёши.
Оппок чангдай кадар тумани сузар
Юракнинг кимсасиз саҳроларида.
Қумдай соврилмоқда аёл умиди,
Чангдай тўзғиб қолар эркак нафрати.
Улар қовушолмай асрдан буён
Кетиб борар икки сунъий йўлдошдай.

* * *

О, Қатлиом - қоп-қора тўфон,
Қора қуюн,қора аланга.

* * *

Вақт сенсиз тўхтаб қолиши мумкин,
Санчқидай санчилар Осмон кўзингга.
Ўзинг ҳам бировнинг боласи эканлигингни
Умрингни сўнгида сезиб қоларкансан,
Идрок оловида униб чиқарсан
Ва вақт ўзини алдаётганлигин,
Ўзига қуллигин кутиб оларсан
Арафа кунида шодланган янглиғ.
Вақтдан узмоқликка шошма ҳеч қачон,
Вақт қозикқа бойланган асов от, холос.
Дунёни ўз нуқтасида айлантиради,
Уммонлар, денгизлар шовқини абас.
Зулумотда одам - одамни танир,
Ёруғда танишни кўпам хушламас.

Худди Вақт ўзини танишга зинҳор
Ошиқмаган ошиқ мисоли.
Вақт сенсиз ҳам тўхтаб ҳомуза тортар,
Демакки, Вақт бизга бўйсунар, албат.
Бизсиз у Ер учун керакмас мутлоқ,
Биз борки, у ўзин шахзода сезар.
Инсон кашфиёт-ла улуғвордир ва
Қайтадан парвозга ундар Инсонни.

Ахир, Вақт мутлоқ эркин бўлганда
Инсон хўрланмасди Унинг қўлида.

* * *

О, Қатлиом - қора ёлли от,
Туёғида инграйди диёр.

* * *

Бу қандай қароргоҳ?! Осмондан бошқа
Кўзга кўринмайди, қуш ҳам баъзида
Қушлигин эслатиб учиб ўтади.
Музлаган мовийлик асира мисол
Жимжитлиги билан кўтарур исён.
Тўрт тараф девордир, кетмоққа йўл йўқ,
Бирон туйнук йўқдир ташга чикмоққа.
Ҳатто ичкарига йўл топмай хуноб
Бўлаётганлар сони ортиб бормоқда.
Одамлар хавфли вирус мисоли
Ўлат ташийди бири-бирларига.
У тупурган қудуқ қайнай бошлар, лек,
Сув юзида қалқир улкан устухон.
У чапак чалганда тўкилар барглар,
Мева туга бошлар қуриган дарахт.
Зўраки кулгусин этаркан нисор
Қиқирлаб рақсга тушади тошлар.
Очликдан толиққан совуқ Сукунат
Бемажол ёйилиб сингир деворга.
Қуёш-чи, тутилиб, қора сочбонин
Тўр мисол отади қароргоҳ сари.
Жангда ғолиб бўлиб енгилган инсон
Каби атроф кичраяр баттар.
Мовут ўтов каби ёна бошлайди
Музлаган мовийлик, музлаган Осмон.

* * *

О, Қатлиом - ёнаётган уй,

Олов ичра чинқирар диёр.

* * *

Ҳар от минган киши чавандоз эмас,
Ит ҳам сийламагай танимаганни.
Лекин от минмайин чавандоздир У,
Гар итлар танимас сийловда ҳар он.
У ўзин худога менгзайди тонг-шом,
ўудраниб тишида тош чақади жим.
Ундан рухсат сўраб ёғсайди ёмғир,
Қани,тоғ товонида чўкиб кетсайди,
Йўталса, дарёлар окса тескари,
Унинг нафасидан униб чиқса ўт,
Дарахтлар яловдек хилпираса ва
Тошлар кўз ёш каби эриса эди.
Муроди ҳосил бўлурди, балки.
Йўк, йўк, худо, балки суйинар, аммо
У шунда ортик билар шукроналикни.

* * *

О, Қатлиом - о,осий қилинган,
Худоси ҳам унутган диёр!

* * *

Дехқоннинг экинин мактаманг зинҳор,
Эккан экинидан шубҳаланмасин,
Мабодо ўт қўйиб юбормасин у,
Мен буғдой эккандим янтоқ ўсди, деб.
Сиз эса макташдан чарчамайсиз боз,
Мақтай- мақтай тунда ухлайсиз қотиб,
У эса сарпойчан, эгат оралаб,
Пашшага таланиб хиргойи қилар,
Худди қамоқдаги маҳбусдай абгор.
Ой улкан пашшадай ғўнғиллаб бадтар
Уни чақар совуқ нурлари билан.
Оёғи остида шитирлар яна
Қўрқинчли соялар - ғўзапоялар.
Шўрлик дехқон инграр, кўзига уйқу
Ярага тиқилган пахтадай ботар.
Эрта бутун халқни кийинтиради,
Ризқини тутуди уни мадҳ этганларга.
Ахир, у далага боғланган кун-тун,
Маҳрига тушгандир ўзидан бошқа
Ҳаммани боқиш.
Эркинсан, деб айтманг, зинҳор мактаманг,

Пашшага таланиб ётибди Эрки.

* * *

О, Қатлиом - қўрқинчли соя,
Сояга айланиб улгурган диёр.

* * *

Кимни кутаяпсиз асрлар бўйи,
Кўзгунгизни қайга қаратмоқдасиз.
Орзу мақбарасин тупроқ остидан
Нахот, изламоқдан чўчимайсиз, Сиз.
Бас қилинг ва жамланг кудратингизни,
Қалбингиз ипини чийратманг бехос.
Ер юзидаги халқнинг барчаси,
Эркка асир эканлигин билмасак, нахот!
Ҳайвонот боғию юксак қасрлар
Бомбадан тикланган,
Ҳушёр боқ фақат,
Сизу биз қурганмиз шу биноларни,
Ёвузлашган сайин инсон идроки
Ўзлигин ўлимга чоғлайди, афсус.
Токи, нон юзига сачрамасин қон,
Токи, тинч кунларда машъум Урушнинг
Қўланса ҳидидан қон қусмасин Ер.
Кутиш масофаси этаркан давом,
Қайдадир бошланар яна Қатлиом.

* * *

Олис масофалар занжирин ечиб,
Қонли жангоҳлардан қайтган аскардай,
Зулм яктагини итқитиб эркин
Юртим, боқмоқдасан жаҳонга қайта.
Истиқлол офтобдан тутмоқда кўзгу,
Ҳар битта тошингда жаранглар кунлар.
Тупроқ жимлигидай муаззам толеъ
Чирмар борлиғингни настарин мисол.
Истиқлол ялови сочмоқда шуъла,
Фараҳбахш тунларинг ёлқинланмоқда .
Демакки, саодат бешигидирсан,
Ва яна
Кутиш масофасин бекати бўлиб
Оламга музаффар тутурсан машъал.
2004